

INFORMACJA

Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego
w Lublinie

**o stanie bezpieczeństwa sanitarnego
miasta Lublin w 2016r.**

Lublin, luty 2017r.

I. SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA W ZAKRESIE CHORÓB ZAKAŹNYCH

W 2016 r. Oddział Nadzoru Przeciwepidemicznego przeprowadził ogółem 746 kontroli placówek ochrony zdrowia na terenie miasta Lublin i powiatu lubelskiego oraz 1302 wywiady i dochodzenia epidemiologiczne. Nałożono 4 grzywny w drodze mandatu karnego na sumę 750 zł oraz wydano ogółem 524 decyzje administracyjne, w tym 233 decyzje płatnicze. Na dzień 31.12.2016 r. Oddział Nadzoru Przeciwepidemicznego posiadał pod nadzorem 1187 obiektów w 938 placówkach ochrony zdrowia zlokalizowanych na nadzorowanym terenie.

1. Zachorowalność na grypę i infekcje grypopodobne.

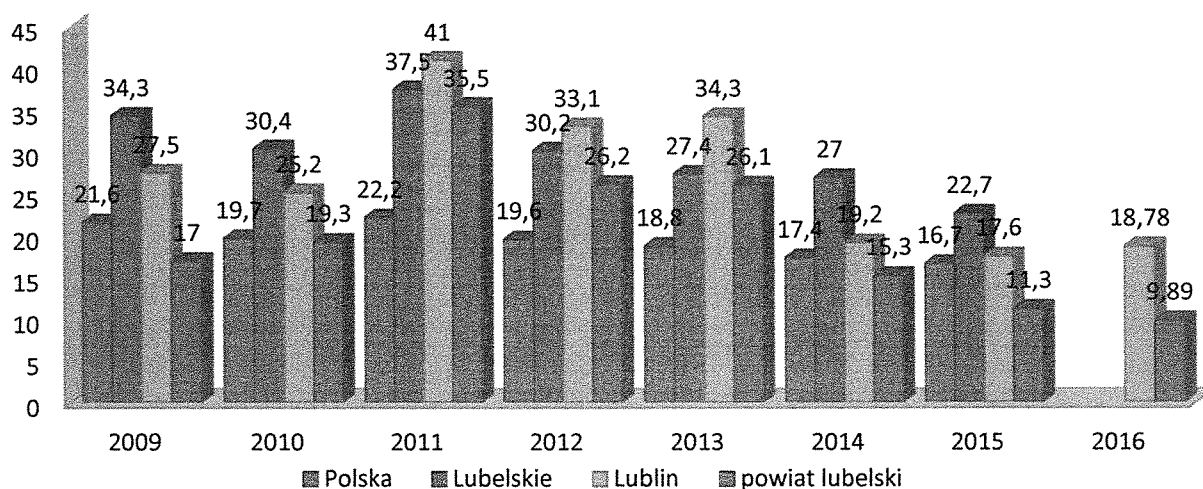
Na terenie miasta Lublin w 2016 r. w stosunku do 2015 roku wystąpił wzrost zachorowań w zakresie grypy i infekcji grypopodobnych - zarejestrowano 36 249 przypadków. Zgłoszono 153 przypadki grypy, potwierdzone zgodnie z „definicjami przypadków chorób zakaźnych na potrzeby nadzoru epidemiologicznego” oraz 3 zgony z powodu grypy. Zarejestrowano 7 ognisk epidemicznych w placówkach szpitalnych wywołanych przez wirus grypy AH1N1 (Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny Nr 1 w Lublinie – 1 ognisko, Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny Nr 4 w Lublinie – 3 ogniska oraz Szpital Neuropsychiatryczny SPZOZ w Lublinie – 3 ogniska).

W 2015 r. ogółem zarejestrowano 28 581 przypadków podejrzeń grypy i infekcji grypopodobnych, bez przypadków potwierdzonych (zgodnie z definicjami jak wyżej).

2. Zachorowalność na gruźlicę.

W 2016 r. odnotowano niewielki wzrost zachorowań na gruźlicę w stosunku do roku poprzedniego - zgłoszono 64 przypadki zachorowań na gruźlicę (współczynnik zapadalności 18,78/100 tys.). Wśród postaci klinicznych najczęściej występowała gruźlica płuc, odnotowano 47 przypadków gruźlicy płuc w okresie prątkowania, w tym 31 przypadków potwierdzonych rozmazem płwociny i 16 przypadków potwierdzonych za pomocą hodowli prątków. Zarejestrowano jeden przypadek zachorowania, wskazujący na gruźlicę, jako chorobę zawodową - zachorowała pielęgniarka pracująca w Oddziale Chorób Płuc i Gruźlicy Samodzielnego Publicznego Szpitala Klinicznego Nr 4 w Lublinie. W 2016 r. wydano dwie decyzje administracyjne nakazujące poddanie się diagnostyce oraz leczeniu gruźlicy. Ze względu na zmianę proporcji wieku osób, u których wystąpiły zachorowania (więcej zachorowań u osób w wieku czynnym zawodowo) wystosowano pismo informacyjne do poradni i gabinetów medycyny pracy z prośbą o uwzględnienie powyższego w trakcie wykonywania zadań z zakresu medycyny pracy.

Porównawczo w 2015 r. na terenie miasta Lublin zgłoszono 60 przypadków zachorowań na gruźlicę (współczynnik zapadalności 17,6/100 tys.). Wśród postaci klinicznych również najczęściej występowała gruźlica płuc, odnotowano 42 przypadki gruźlicy płuc w okresie prątkowania, w tym 14 przypadków potwierdzonych badaniem rozmazu płwociny i 28 przypadków potwierdzonych za pomocą hodowli prątków. Zarejestrowano zachorowania na gruźlicę nieprątkującą u dzieci do 14 roku (wiek: 4, 6 i 11 lat, narodowości czeczeńskiej, po rozpoznaniu dzieci powróciły do Czeczenii). Zarejestrowano również gruźlicę prosówkową u 39 letniego mężczyzny, w przypadku którego w/w jednostka chorobowa związana była z rozpoznaniem AIDS. W 2015 r. wydano 1 decyzję administracyjną nakazującą poddanie się badaniom diagnostycznym w kierunku gruźlicy, w stosunku do osoby kontynuującej leczenie oraz 1 decyzję administracyjną nakazującą poddanie się leczeniu gruźlicy, w stosunku do osoby, która po odbytej hospitalizacji odmówiła kontynuacji leczenia (w tym przypadku wszczęto również postępowanie egzekucyjne).

Wykres 1. Sytuacja epidemiologiczna gruźlicy na terenie miasta Lublin, powiatu lubelskiego, województwa lubelskiego i Polski (zapadalność na 100 tys. mieszkańców w latach 2009 – 2016). Opracowano na podstawie danych publikowanych przez Instytut Chorób Płuc i Gruźlicy w Warszawie oraz danych własnych; obecnie brak oficjalnych danych dotyczących woj. lubelskiego i Polski w 2016r.

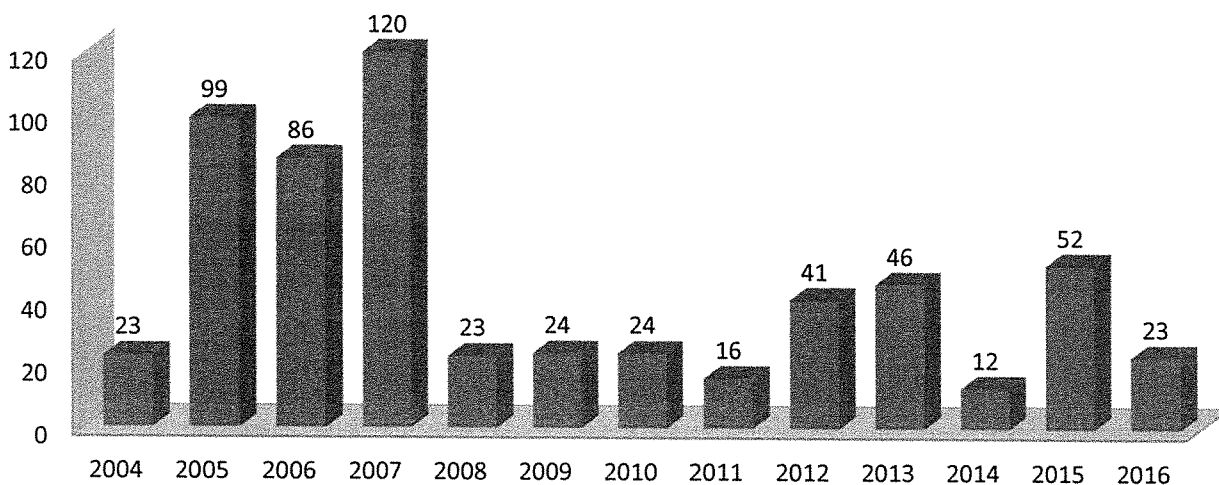
3. Zachorowalność na wirusowe zapalenie wątroby

W 2016 r. na terenie miasta Lublin zanotowano spadek zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu B przewlekłe - zarejestrowano 6 przypadków zachorowań (1 mężczyzna w wieku 45 lat i 5 kobiet w wieku 43-54 lata). Szczepieniami ochronnymi przeciwko tej chorobie, zgodnie z obowiązującym Programem Szczepień Ochronnych objęto 1 osobę z otoczenia chorego. Nie zarejestrowano zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu B ostre. Porównawczo w 2015 r. na terenie miasta Lublin zarejestrowano 13 przypadków zachorowań

na wirusowe zapalenie wątroby typu B przewlekłe (7 mężczyzn w wieku 33-57 lat i 6 kobiet w wieku 44-85 lat). Szczepieniami ochronnymi przeciwko tej chorobie, zgodnie z obowiązującym Programem Szczepień Ochronnych objęto 6 osób z otoczenia chorych. W 2015 r. nie zarejestrowano zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu B ostre.

W 2016 r. na terenie miasta Lublin nastąpił znaczny spadek zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu C, większość przypadków odnotowano w grupach wiekowych 21-40 lat i 61-80 lat. Łącznie zarejestrowano 23 przypadki zachorowań (12 mężczyzn w wieku 28-80 lat i 11 kobiet w wieku 33-79 lat). Szczepieniami ochronnymi przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby typu B, zgodnie z obowiązującym Programem Szczepień Ochronnych objęto 10 osób spośród chorych. Porównawczo w 2015r. zarejestrowano 52 przypadki zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu C (21 mężczyzn w wieku 23-77 lat i 31 kobiet w wieku 18-80 lat). Spośród ww. chorych na WZW typu C, u 2 osób rozpoznano w latach wcześniejszych zachorowanie na WZW B. Szczepieniami ochronnymi przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby typu B, zgodnie z obowiązującym Programem Szczepień Ochronnych objęto 22 osoby spośród chorych.

W 2016 r. zarejestrowano ponadto 1 przypadek zachorowania na wirusowe zapalenie wątroby typu A u 14 – letniego chłopca. Z przeprowadzonego wywiadu epidemiologicznego wynika, że w okresie 29.06.2016 r. - 15.07.2016 r. uczestniczył w zagranicznym kempingu na terenie Chorwacji, gdzie mogło dojść do zakażenia poprzez spożycie produktów (babeczki) zawierających owoce jagodowe. W 2015 r. na terenie Lublina zarejestrowano również 1 przypadek zachorowania na wirusowe zapalenie wątroby typu A u 7– letniego chłopca. Nie udało się określić drogi zakażenia, w wywiadzie brak informacji dotyczących wyjazdów zagranicznych (najbardziej prawdopodobna w tym przypadku była droga kontaktowa od osoby zakażonej bezobjawowo).

Wykres 2. Sytuacja epidemiologiczna WZW typu C na terenie miasta Lublin w latach 2004 – 2016.

4. Dane o zarejestrowanych przypadkach zakażonych HIV i chorych na AIDS

W 2016 r. zanotowano nieznaczny wzrost ilości przypadków zakażenia HIV w stosunku do roku poprzedniego – zarejestrowano 15 przypadków u 11 mężczyzn w wieku 22 - 59 lat i u 4 kobiet w wieku 21-45 lat. Ponadto zarejestrowano 1 przypadek zachorowania na AIDS u kobiety w wieku 45 lat. Porównawczo w 2015 r. zarejestrowano 13 przypadków zakażenia HIV u 8 mężczyzn w wieku 20 - 61 lat i u 5 kobiet w wieku 22-53 lata oraz 1 przypadek zachorowania na AIDS u mężczyzny w wieku 39 lat.

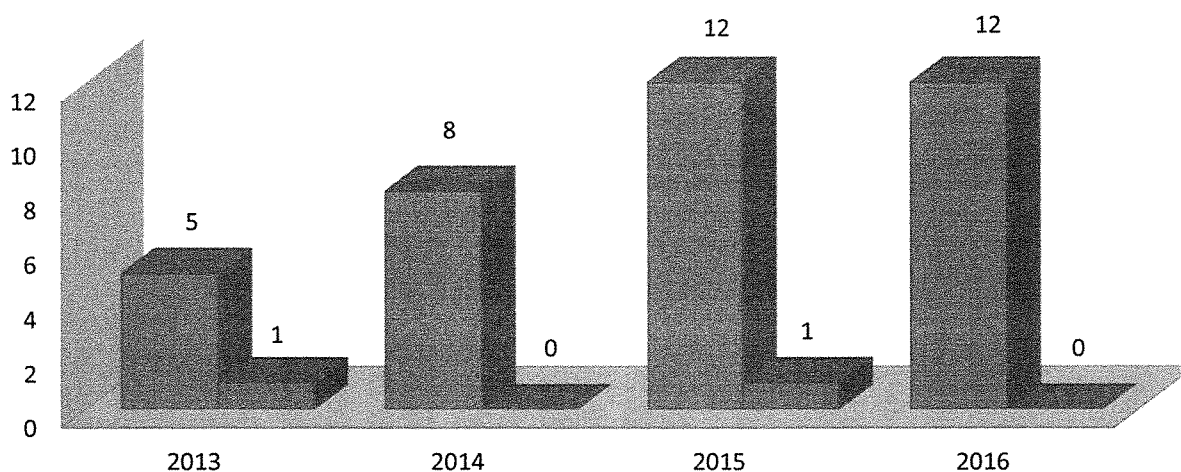
Jednostka chorobowa	2013		2014		2015		2016	
	liczba przyp.	wsp. zapadal.	liczba przyp.	wsp. zapadal.	liczba przyp.	wsp. zapadal.	liczba przyp.	wsp. zapadal.
AIDS	-	-	1	0,29	1	0,29	1	0,29
Nowe zak. HIV	7	2,02	20	5,82	13	3,80	15	4,4

Tabela 1. Sytuacja HIV/AIDS na terenie miasta Lublin w latach 2013- 2016.

4a. Dane o zarejestrowanych przypadkach chorób przenoszonych drogą płciową

W 2016 r. zarejestrowano 12 przypadków zachorowań na kiłę u mężczyzn w wieku 21 - 61 lat (najwięcej w przedziale wiekowym 21-31 lat). Ponadto zarejestrowano 1 przypadek choroby przenoszonej drogą płciową wywołanej przez Chlamydie u kobiety w wieku 19 lat i 2 przypadki zachorowania na rzeżączkę (mężczyźni w wieku 25-27 lat).

Porównawczo w 2015 r. zarejestrowano 12 przypadków zachorowań na kiłę u mężczyzn w wieku 28 - 72 lata (najwięcej w przedziale wiekowym 31-39 lat) oraz u 1 kobiety w wieku 69 lat. Ponadto zarejestrowano 1 przypadek choroby przenoszonej drogą płciową wywołanej przez Chlamydie u kobiety w wieku 30 lat i 4 przypadki zachorowania na rzeżączkę (mężczyźni w wieku 19-29 lat).

Wykres 3. Sytuacja epidemiologiczna kiły na terenie miasta Lublin w latach 2004-2016 (mężczyźni- kolor niebieski; kobiety- kolor czerwony).

5. Ogniska zachorowań na choroby przenoszone drogą pokarmową

W 2016 r. na terenie Lublina zarejestrowano 5 ognisk przenoszonych drogą pokarmową, które wystąpiły w domach prywatnych. W 4 ogniskach czynnikami etiologicznymi były: *Salmonella* grupy B, *Salmonella* grupy D (*Salmonella Enteritidis*) oraz 1 ognisko z zakażeniem mieszanym *Salmonella Enteritidis* i *Rotawirusem*. Zachorowało łącznie 14 osób. Ponadto w listopadzie 2016 r. zarejestrowano ognisko wśród osób przebywających w Bursie nr 7 w Lublinie, gdzie u 75 osób wystąpiły objawy zachorowania w postaci nudności, wymiotów, biegunki (nie wykryto czynnika etiologicznego). Przeprowadzono dochodzenie epidemiologiczne - brak zachorowań u osób, które nie mieszkały w bursie, a spożywały posiłki gotowane w szkolnej kuchni wskazywał na przenoszenie czynnika chorobotwórczego drogą kontaktowo-kropelkową. W związku z powyższym w bursie personel wdrożył postępowanie mające na celu przecięcie dróg szerzenia zakażenia przenoszonego drogą kontaktowo-kropelkową (m.in. zapewnienie środków ochrony osobistej i preparatu dezynfekcyjnego do rąk dla personelu i uczniów, zwiększenie zapotrzebowania na środki higieny, wyłączenie z użytkowania części pomieszczeń, działania oświatowe).

Porównawczo w 2015 r. na terenie Lublina zarejestrowano 4 ogniska zachorowań na choroby przenoszone drogą pokarmową, które wystąpiły w domach prywatnych. Czynnikiem etiologicznym w 2 ogniskach była *Salmonella Enteritidis*, natomiast w 2 kolejnych wykryto pałeczki *Salmonella* z gr. D. Łącznie w 2015 r. w ogniskach chorób przenoszonych drogą pokarmową wywołanych przez pałeczki *Salmonella* zachorowało 12 osób.

5a. Ogniska szpitalne zachorowań na choroby przenoszone drogą pokarmową

Placówki szpitalne funkcjonujące na terenie Lublina zgłosiły w 2016 r. do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Lublinie 7 ognisk szpitalnych zakażeń przewodu pokarmowego wywołanych przez czynniki wirusowe lub prawdopodobnie wirusowe:

- 5 ognisk, w których zidentyfikowano czynnik etiologiczny – *Norowirus* (3 ogniska, które wystąpiły w oddziałach Uniwersyteckiego Szpitala Dziecięcego w Lublinie i 1 ognisko w Samodzielnym Publicznym Szpitalu Klinicznym Nr 4 w Lublinie) oraz *Rotawirus* (1 ognisko, które wystąpiło w oddziale Samodzielnego Publicznego Szpitala Klinicznego Nr 1 w Lublinie);
- 2 ogniska zakażenia pokarmowego o etiologii prawdopodobnie wirusowej, w których nie zidentyfikowano czynnika chorobotwórczego, w tym 1 ognisko, które wystąpiło w Szpitalu Neuropsychiatrycznym SP ZOZ w Lublinie oraz 1 ognisko w Instytucie Medycyny Wsi w Lublinie.

Ponadto w roku sprawozdawczym zgłoszono z placówek lecznictwa zamkniętego 8 ognisk epidemicznych zakażeń przewodu pokarmowego, w których zidentyfikowano czynnik etiologiczny bakteryjny *Clostridium difficile* – ogniska wystąpiły w 4 placówkach szpitalnych.

Porównawczo w 2015 r. zgłoszono 8 ognisk szpitalnych zakażeń przewodu pokarmowego wywołanych przez czynniki wirusowe lub prawdopodobnie wirusowe:

- 5 ognisk, w których zidentyfikowano czynnik etiologiczny – *Norowirus* (2 ogniska, które wystąpiły w oddziałach Szpitala Neuropsychiatrycznego SP ZOZ w Lublinie i 1 ognisko w Samodzielnym Publicznym Szpitalu Klinicznym Nr 4 w Lublinie) oraz *Norowirus* i *Rotawirus* (1 ognisko, które wystąpiło w oddziale Szpitala Neuropsychiatrycznego SP ZOZ w Lublinie i 1 ognisko w oddziale Uniwersyteckiego Szpitala Dziecięcego w Lublinie),
- - 3 ogniska o etiologii prawdopodobnie wirusowej, w których nie zidentyfikowano czynnika - 2 ogniska, które wystąpiły w oddziałach Szpitala Neuropsychiatrycznego SP ZOZ w Lublinie oraz 1 ognisko w Instytucie Medycyny Wsi w Lublinie.

Ponadto w 2015 r. zgłoszono z placówek lecznictwa zamkniętego 6 ognisk epidemicznych zakażeń przewodu pokarmowego, w których zidentyfikowano czynnik etiologiczny bakteryjny *Clostridium difficile* – ogniska wystąpiły w 4 placówkach szpitalnych.

5b. Zakażenia i zachorowania przenoszone drogą pokarmową spośród objętych obowiązkiem zgłaszania i rejestracji, występujące na terenie miasta Lublin (z uwzględnieniem uczestników zatruc zbiorowych).

Biegunki i zapalenia żołądkowo-jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu:

W 2016 r. na terenie miasta Lublin zarejestrowano 381 przypadków zachorowań (wzrost liczby zachorowań w stosunku do roku poprzedniego), w tym 168 przypadków u dzieci do lat 2. Największą liczbę zachorowań zarejestrowano w styczniu. Porównawczo w 2015 r. na terenie miasta Lublin zarejestrowano 302 przypadki zachorowań, w tym 157 przypadków u dzieci do lat 2. Największą liczbę zachorowań zarejestrowano w miesiącu grudniu.

Wirusowe zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2:

W 2016 r. zarejestrowano 119 przypadków zachorowań (wzrost liczby zachorowań), natomiast w 2015 r. - 85 przypadków zachorowań.

Zatrucia pokarmowe wywołane pałeczkami *Salmonella*:

W 2016 r. na terenie Lublina wystąpił niewielki wzrost zachorowań w stosunku do roku poprzedniego: zarejestrowano 88 przypadków zachorowań, w tym wykryto 66 przypadków zakażeń *Salmonella Enteritidis*, 1 przypadek *Salmonella Infantis*, 1 przypadek *Salmonella Gr. B*, 8 przypadków *Salmonella gr. D*, 2 przypadki *Salmonella Typhimurium* i 10 przypadków *Salmonella Spp*. Porównawczo w 2015 r. zarejestrowano 83 przypadki zachorowań, w tym wykryto 66 przypadków zakażeń *Salmonella Enteritidis*, 2 przypadki *Salmonella Infantis*, 1 przypadek *Salmonella Cornwallis*, 1 przypadek *Salmonella Gr. C*, 2 przypadki *Salmonella Gr. D* i 11 przypadków *Salmonella Spp*. W latach 2015-2016 nie zarejestrowano przypadków duru brzuszego, durów rzekomych i czerwonki.

6. Zachorowania na inwazyjne choroby wywołane przez *Neisseria meningitidis*, *Streptococcus pneumoniae* i *Streptococcus pyogenes*

Na terenie miasta Lublin, w 2016 r. nie zarejestrowano przypadków zachorowań, ani podejrzeń inwazyjnej choroby meningokokowej. Porównawczo w 2015 r. w kwietniu zarejestrowano 1 przypadek meningokokowego zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych u kobiety w wieku 51 lat, natomiast w marcu 2015 r. zgłoszono 1 podejrzenie meningokokowego zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych u dziewczynki w wieku 4 lat.

W 2016 r. zarejestrowano 6 przypadków posocznicy wywołanej przez *Streptococcus pneumoniae* (3 mężczyzn w wieku 29, 37 i 76 lat, 3 kobiety w wieku 2, 62 i 84 lata) oraz 1 przypadek zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych wywołanego przez ten patogen u mężczyzny w wieku 43 lat. Porównawczo w 2015 r. zarejestrowano 3 przypadki posocznicy wywołanej przez *Streptococcus pneumoniae* (1 mężczyzna w wieku 90 lat i 2 kobiety w wieku 46 i 77 lat) oraz 2 przypadki zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych wywołanego przez ten patogen u kobiet w wieku 64 i 57 lat.

W 2016 r. zanotowano spadek zachorowań na różę (zakażenie *Streptococcus pyogenes*) - zarejestrowano 2 przypadki (39-letnia kobieta i 67-letni mężczyzna). Zarejestrowano również 2 przypadki posocznicy wywołanej przez *Streptococcus pyogenes* (4-letnia dziewczynka oraz 5-letni chłopiec). Porównawczo w 2015 r. zarejestrowano 9 przypadków zachorowania na różę (2 mężczyzn w wieku 50 i 58 lat, roczna dziewczynka oraz 6 kobiet w wieku 55-83 lata). Zarejestrowano również 1 przypadek posocznicy wywołanej *Streptococcus pyogenes* (dziewczynka w wieku 1 roku).

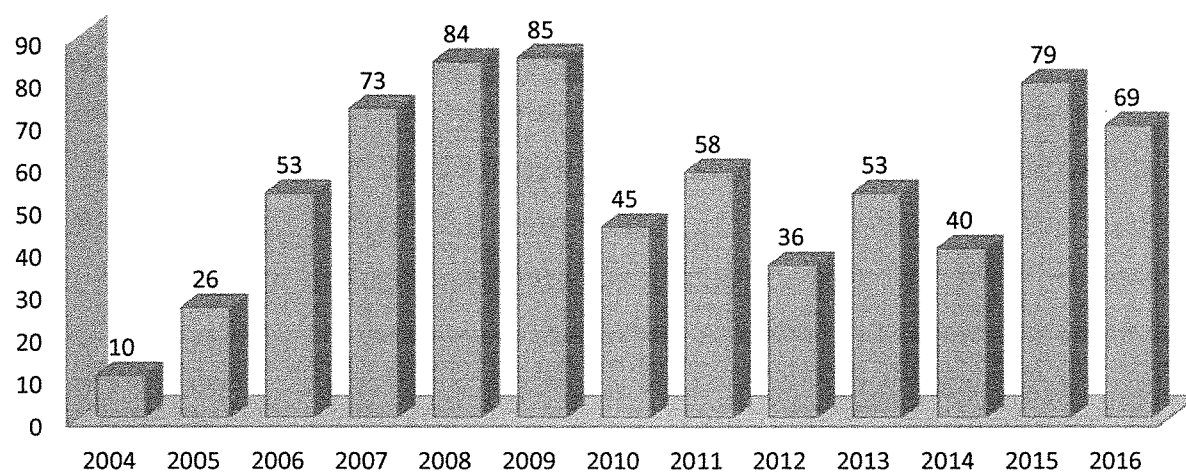
7. Dane o wystąpieniu neuroinfekcji bakteryjnych i wirusowych (z wyłączeniem *Neisseria meningitidis*).

Na terenie miasta Lublin w 2016 r. zarejestrowano 9 przypadków neuroinfekcji, w tym 3 przypadki bakteryjnego zapalenia opon mózgowych, w tym inne, wywołane przez *Klebsiella pneumoniae*, inne określone, wywołane przez *Serratia marcescens* oraz inne, nieokreślone wywołane przez ziarniaki. Zarejestrowano również 1 przypadek zapalenia opon mózgowych i/lub mózgu, wywołany przez *Streptococcus pneumoniae*. Ponadto zgłoszono 1 przypadek wirusowego, innego nieokreślonego zapalenia opon mózgowych oraz 4 przypadki nieokreślonego zapalenia opon mózgowych.

W 2015 r. zarejestrowano 13 przypadków neuroinfekcji, w tym: 3 przypadki bakteryjnego zapalenia opon mózgowych i/lub mózgu – 2 przypadki wywołane przez *Streptococcus pneumoniae* i 1 przypadek zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych w przebiegu boreliozy, 1 przypadek wirusowego zapalenia mózgu nieokreślonego, 5 przypadków wirusowego zapalenia opon mózgowych (w kategorii inne określone i nieokreślone) oraz 4 przypadki zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych w kategorii inne i nieokreślone.

8. Zachorowania na boreliozę.

W 2016 r. zanotowano spadek zachorowań na boreliozę - zarejestrowano 69 przypadków, w tym 47 kobiet i 22 mężczyzn. Najwięcej zachorowań wystąpiło u osób po 50 roku życia, w szczególności w grupie wiekowej 50-70 lat, zachorowania u dzieci rejestrowano sporadycznie (1 przypadek). Porównawczo w 2015 r. zarejestrowano 79 przypadków zachorowań na boreliozę, w tym 48 kobiet i 31 mężczyzn. Najwięcej zachorowań wystąpiło u osób po 40 roku życia, w szczególności w grupie wiekowej 40-70 lat, zachorowania u dzieci rejestrowano również sporadycznie (1 przypadek).

Wykres 3. Sytuacja epidemiologiczna boreliozy na terenie miasta Lublin w latach 2004 – 2016.

9. Zachorowania na choroby wirusowe (różyczka, świnka, ospa wietrzna).

Wśród wirusowych chorób zakaźnych wieku dziecięcego w 2016 r., na terenie miasta Lublin zarejestrowano 1 możliwy przypadek zachorowania na różyczkę u dziecka płci męskiej. W związku z wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego, do Laboratorium NIZP-PZH w styczniu 2016 r. przesłano materiał do badań wirusologicznych w kierunku różyczki w celu izolacji wirusa od ww. pacjenta (wynik badania ujemny). W związku ze zgłoszeniem w lipcu 2016 r. podejrzenia różyczki u 11-miesięcznego chłopca (do zachorowania doszło poza powiatem lubelskim, zgłoszenie z poradni lekarza rodzinnego w Gdańsku), również wysłano materiał do badań wirusologicznych w kierunku różyczki (wynik badania ujemny). Porównawczo w 2015 r. zarejestrowano 2 przypadki zachorowań na różyczkę (zachorował 7-miesięczny chłopiec i 25-letnia kobieta). W związku z realizacją Programu Eliminacji Odry/Różyczki na świecie, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Lublinie w 2015 r. i w 2016 r. przekazywała drogą elektroniczną oraz pisemną wytyczne NIZP-PZH w Warszawie do placówek lecznictwa zamkniętego i otwartego z terenu miasta Lublin oraz powiatu lubelskiego, związane z usprawnieniem nadzoru nad tymi chorobami i przeprowadzaniem badań laboratoryjnych, celem potwierdzenia lub wykluczenia odry lub różyczki.

W 2016 r. zarejestrowano 11 przypadków zachorowań na świnkę (niewielki spadek zachorowań), w tym 9 przypadków u osób płci męskiej i 2 przypadki u osób płci żeńskiej. Porównawczo w 2015 r. zarejestrowano 16 przypadków zachorowań, w tym 14 przypadków u osób płci męskiej i 2 przypadki u osób płci żeńskiej.

W 2016 r. odnotowano również spadek zachorowań na ospę wietrzną - zarejestrowano 951 przypadków, natomiast porównawczo w 2015 r. zarejestrowano 1198 przypadków.

W 2016 r. na terenie Lublina nie zarejestrowano zachorowań, ani podejrzeń zachorowań na odrę u osób podlegających nadzorowi epidemiologicznemu prowadzonemu przez Powiatową Stację Sanitarno – Epidemiologiczną w Lublinie zgodnie z właściwością terenową. Natomiast zgłoszono podejrzenie zachorowania na odrę z Samodzielnego Publicznego Szpitala Wojewódzkiego im. Jana Bożego w Lublinie, dotyczące 6 – letniej dziewczynki przywiezionej transportem sanitarnym z Ośrodka dla Cudzoziemców w Łukowie. W związku z tym zdarzeniem, zapewniono szczepionkę dla osób z personelu medycznego ww. szpitala, które nie były szczepione przeciwko odrze lub nie miały udokumentowanego szczepienia (łącznie 18 osób w wieku 38-60 lat). W 2015 r. nie zgłoszono zachorowań, ani podejrzeń zachorowań na odrę.

10. Realizacja zadań z zakresu nadzoru nad ostrymi porażeniami wiotkimi.

W 2016 r. nie zarejestrowano zachorowań na ostre porażenia wiotkie/poliomyelitis u osób zamieszkałych na terenie działania Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Lublinie. Uniwersytecki Szpital Dziecięcy zgłosił 1 rozpoznanie zespołu Guilliana Barrégo u 13 letniego chłopca zamieszkałego na terenie powiatu hrubieszowskiego oraz 1 przypadek ostrego porażenia wiotkiego u 15 – letniego chłopca zamieszkałego na terenie powiatu łukowskiego. W ramach realizacji programu eradykacji poliomyelitis pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Lublinie są w stałym kontakcie ze służbami epidemiologicznymi Uniwersyteckiego Szpitala Dziecięcego w Lublinie w celu zapewnienia zgłaszalności ostrych porażen wiotkich.

11. Narażenie na wścieklicę/potrzeba szczepień.

W 2016 r. do szczepień p/wścieklicie zostało zakwalifikowanych 35 osób, które uległy pokąsaniu lub miały kontakt ze zwierzęciem nieznanego pochodzenia podejrzanym o wścieklicę na terenie miasta Lublin tj. psy (20 osób), koty (7 osób), szczur (4 osoby, w tym w 1 przypadku wykonanego badania zwierzęcia: IF, próba biologiczna i PCR ujemne, w drugim przypadku badanie IF wątpliwe, próba biologiczna ujemna) nietoperz (1 osoba, badanie IF i próby biologicznej zwierzęcia ujemne), kuna (2 osoby), mysz (1 osoba). Ponadto zarejestrowano 60 pokąsań lub osób, które miały kontakt ze zwierzęciem dostępnym do badania bądź obserwacji (odłowionym, szczepionym w przypadku części psów i kotów, itp.), do których doszło na terenie Lublina, a osoby te nie zostały zakwalifikowane do szczepień p/wścieklicie: psy (46 osób), koty (14 osób),

W 2015 r. do szczepień p/wścieklicie zostały zakwalifikowane 32 osoby, które uległy pokąsaniu lub miały kontakt ze zwierzęciem nieznanego pochodzenia podejrzanym o wścieklicę na terenie miasta Lublin tj. psy (17 osób), koty (6 osób), szczur (4 osoby), nietoperze (3 osoby), lis (1 osoba) i mysz (1 osoba) oraz 1 osoba, która została pokąsana przez bezpańskiego kota poddanego obserwacji w kierunku wykluczenia/potwierdzenia wścieklicy. Ponadto zarejestrowano 83 pokąsania lub osoby, które miały kontakt ze zwierzęciem dostępnym do badania bądź obserwacji (odłowionym, szczepionym w przypadku części psów i kotów, itp.), do których doszło na terenie Lublina, a osoby te nie zostały zakwalifikowane do szczepień p/wścieklicie: psy (65 osoby), koty (13 osób), nietoperze (3 osób) i lis (2 osoby).

12. Choroby występujące sporadycznie lub zawlekane z innych stref klimatycznych

W 2016 r. zarejestrowano 3 przypadki giardiozy (lambliozy), 1 przypadek prawdopodobny gorączki Denga u 29-letniej kobiety, która wróciła z podróży do Indonezji oraz 1 przypadek

legionelozy u 68-letniej kobiety. W przypadku legionellozy badania próbek wody z wewnętrznej instalacji wody ciepłej - kuchnia, łazienka w mieszkaniu ww. osoby, wykazały obecność bakterii *Legionella* sp. w stopniu skażenia instalacji wodociągowej wody ciepłej na poziomie wysokim - w związku z powyższym wydana została decyzja administracyjna nakazująca spółdzielni podjęcie natychmiastowych działań naprawczych; po przeprowadzeniu działań naprawczych przez spółdzielnię uzyskano prawidłowe wyniki badań wody. Ponadto zarejestrowano 1 przypadek jersiniozy u 17 letniej dziewczynki, 1 przypadek tężca u 83 letniej kobiety (zgon w wyniku zakażenia), 1 przypadek posocznicy wywołanej przez *Haemophilus influenzae* u rocznego chłopca. W 2016 r. w rejestrze zatruc odnotowano 1 przypadek zatrucia pestycydami u 62 – letniej kobiety i 3 przypadki zatruc grzybami (u 2 mężczyzn w wieku 56 lat i 51 lat oraz kobiety w wieku 47 lat).

W 2015 r. zarejestrowano 1 zawleczony przypadek malarii u 26-letniej studentki nigeryjskiego pochodzenia. W związku z epidemią gorączki Ebola w Afryce Zachodniej, w 2015 r. kontynuowano działania o charakterze informacyjno-edukacyjnym w celu przygotowania miasta Lublin i powiatu lubelskiego do ewentualnego zawleczenia przypadków zachorowań na choroby wysoce zakaźne i szczególnie niebezpieczne.

13. Dane o zarejestrowanych zgonach z powodu zakażeń i chorób zakaźnych

W 2016 r. zgłoszono 16 przypadków zgonów z powodu zakażeń i chorób zakaźnych: 7 zgonów z powodu gruźlicy płuc (mężczyźni w wieku 53-86 lat), 3 zgony z powodu grypy z powikłaniem w postaci zapalenia płuc u 2 kobiet w wieku 65 i 85 lat oraz u 1 mężczyzny w wieku 65 lat, 1 zgon u mężczyzny w wieku 43 lat z powodu zapalenia opon mózgowych i/lub mózgu wywołanego *Streptococcus pneumoniae*, 1 zgon u kobiety w wieku 68 lat z powodu zapalenia jelita cienkiego i grubego wywołanego przez *Clostridium difficile*, 1 zgon u mężczyzny w wieku 66 lat z powodu gruźliczego zapalenia opłucnej, 1 zgon u kobiety w wieku 45 lat z powodu choroby wywołanej przez HIV, której skutkiem są inne określone stany, 1 zgon u kobiety w wieku 83 lat z powodu tężca i 1 zgon u kobiety w wieku 62 lat z powodu posocznicy wywołanej przez *Streptococcus pneumoniae*.

W 2015 r. zgłoszono 7 przypadków zgonów z powodu zakażeń i chorób zakaźnych: 3 zgony z powodu gruźlicy płuc (mężczyźni w wieku 34, 54 i 56 lat), 1 zgon mężczyzny w wieku 39 lat z powodu gruźlicy prosówkowej, 1 zgon mężczyzny w wieku 89 lat z powodu mykobakteriozy płuc, 1 zgon mężczyzny w wieku 71 lat z powodu zapalenia jelita cienkiego i grubego wywołanego przez *Clostridium difficile*, oraz 1 zgon mężczyzny w wieku 71 lat z powodu zespołu wstrząsu toksycznego wywołanego przez *Streptococcus pyogenes*.

Lp.	Jednostka chorobowa		Liczba przypadków		Współczynnik	
			2015	2016	2015	2016
1	2		3	4	5	6
1	Cholera					
2	Dyr brzuszny					
3	Dury rzekome A, B, C					
4	Salmoneloza	zatrucie pokarmowe	83	88↑	24,99	25,82
5		posocznica				
6		inne zakażenie pozajelitowe				
7	Czerwonka bakteryjna (szigelozja)					
8	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe (ogółem)	wywołane przez <i>E. coli</i> biegunkotwórcza				
9		wywołane przez <i>E. coli</i> enterokrwotoczna				
10		wywołane przez <i>E. coli</i> inną i bno				
11		wywołane przez <i>Campylobacter</i>				
12		wywołane przez <i>Yersinia enterocolitica</i> lub <i>pseudotuberculosis</i>	0	1	0	0,29
13		wywołane przez <i>Clostridium difficile</i>	83	181↑	24,29	53,12
14	inne określone					
15	nie określone					
16	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2					
17	Inne	Gronkowcowe				
18	Bakteryjne	jadem kielbasianym (botulizm)				
19	zatrucia	wywołane przez <i>Cl. perfringens</i>				
20	pokarmowe	inne określone				
21		nie określone	1	0	0,29	0
22	Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe u dzieci do lat 2					
23	Lamblioza (giardioza)		0	3↑	0	0,88
24	Kryptosporidioza					
25	Wirusowe zakażenia jelitowe (ogółem)	wywołane przez rotawirusy	57	83↑	16,68	24,36
26		wywołane przez norowirusy	159	46↓	46,53	13,5
27		inne określone	17	34↑	4,97	9,98
28		nie określone	4	8↑	1,17	2,35
29	Wirusowe zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2		85	119↑	87,75	119,65
30	Biegunka i zapalenie żołądkowo- jelitowe bno, o prawdopodobnie	Ogółem	302	381↑	88,37	111,81
31		w tym u dzieci do lat 2	157	168↑	162,07	168,91
32	Dżuma					
33	Tularemia					
34	Wąglik					
35	Bruceloza: nowe zachorowania					
36	Nosacizna					
37	Leptospiroza					
38	Jersinioza pozajelitowa					
39	Mikobakteriozy - inne i bno					
40	Listerioza		1	0	0,29	0
41	Ogółem		0	1	0	0,29

42	Tężec	noworodków				
43	Błonica					
44	Krzusiec		18	31↑	5,27	9,09
45	Płonica (szkarlatyna)		163	143↓	47,70	41,97
46	Choroba meningokokowa, inwazyjna	Ogółem	1	0	0,29	0
47		zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	1	0	0,29	0
48		Posocznica				
49		inna określona i nie określona				
50	Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pyogenes</i> , inwazyjna	Ogółem	10	4↓	2,93	1,17
51		Róża	9	2↓	2,63	0,59
52		zespół wstrząsu toksycznego				
53		gorączka połogowa				
54		inna określona i nie określona	1	2	0,29	0,59
55	Legioneloza	choroba legionistów	0	1	0	0,29
56		gorączka z Pontiac				
57	Kiła	wrodzona i noworodków				
58		wczesna	10	3↓	2,93	0,88
59		późna				
60		inne postacie kiły i kiła nieokreślona	3	9↑	0,88	2,64
61	Rzeżączka		4	2↓	1,17	0,59
62	Ziarnica weneryczna wywołana przez Chlamydie					
63	Inne choroby przenoszone drogą płciową wywołane przez Chlamydie		1	1	0,29	0,29
64	Borelioza z Lyme		79	69↓	23,12	20,25
65	Ornitozy (zakażenia <i>Chlamydia psittaci</i>)					
66	Dur wysypkowy					
67	Gorączka Q					
68	Gorączka plamista i inne riketsjozy					
69	Poliomyelitis	wywołane dzikim wirusem				
70		wyw. wirusem pochodzenia szczepionkowego				
71	Ostre porażenia wiotkie u dzieci w wieku 0-14 lat					
72	Encefalopatie gąbczaste	choroba Creutzfeldta-Jakoba (CJD)				
73		wariant choroby Creutzfeldta-Jakoba (vCJD)				
74		inne i nie określone				
75	Wścieklizna					
76	Styczność i narażenie na wściekliznę / potrzeba szczepień		33	35↑	9,66	10,27
77	Kleszczowe zapalenie mózgu					
78	Inne wirusowe zapalenie mózgu	Opryszczkowe				
79		inne określone				
80		nie określone	1	1	0,29	0,29
81		w innych chorobach objętych MZ-56				
82	Wirusowe zapalenie opon mózgowych	Enterowirusowe				
83		Opryszczkowe				
84		inne określone i nie określone	5	1↓	1,46	0,29
85		w innych chorobach objętych MZ-56				

86	Gorączka denga (klasyczna lub krwotoczna)		0	1	0	0,29
87	Gorączka zachodniego Nilu					
88	Żółta gorączka					
89	Wirusowe	Ebola, Marburg, Lassa				
90	Gorączki krwotoczne	inna określona i nie określona				
91	Choroba wywołana przez hantawirusy					
92	Ospa wietrzna		1198	951↓	350,58	279,09
93	Ospa prawdziwa					
94	Odra					
95	Różyczka		2	1↓	0,58	0,29
96	Pryszczyca					
97	Wirusowe zapalenie wątroby	typu A	1	1	0,29	0,29
98		typu B – ostre	0	0	0	0
99		typu B – przewlekłe	13	6↓	3,80	1,76
100		typu C	52	23↓	15,22	6,75
101		typu B+C (zakażenie mieszane)				
102		inne i nie określone				
103	AIDS – Zespół nabytego upośledzenia odporności		1	1	0	0,29
104	Nowo wykryte zakażenia HIV		13	15↑	3,80	4,4
105	Świnka (nagminne zapalenie przyusznic)		16	11↓	4,68	3,23
106	Malaria (zimnica)		1	0	0,29	0
107	Bąblowica (echinokokoza)					
108	Wągrzyca (cysticerkoza)					
109	Włośnica					
110	Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pneumoniae</i> , inwazyjna	Ogółem	5	7↑	1,46	2,05
111		zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	2	1↓	0,58	0,29
112		posocznica	3	6↑	0,88	1,76
113		inna określona i nie określona				
114	Zespół hemolityczno-mocznicowy w przebiegu zak. <i>E. coli</i>					
115	Choroba wywołana przez <i>Haemophilus influenzae</i> , inwazyjna	Ogółem	0	1	0	0,29
116		zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu				
117		Posocznica	0	1	0	0,29
118		inna określona i nie określona				
119	Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	w innych chorobach objętych MZ-56	1	0	0,29	0
120		inne określone	0	1	0	0,29
121		inne, nie określone	0	1	0	0,29
122	Zapalenie opon mózgowych inne i nie określone		4	5	1,17	1,47
123	Zapalenie mózgu inne i nie określone					
124	Grypa ptaków typu A/H5 lub A/H5N1 u ludzi					
125	Grypa i zachorowania grypopodobne		28 581	36249↑	8364	10630
126	Wrodzone choroby	różyczka wrodzona				
127	wirusowe	inne określone i nie określone				
128	Inne wrodzone zakażenia i choroby pasożytnicze	Toksoplazmoza				
129		Listerioza				
130		inne określone i nie określone				
131	SARS – Zespół ostrej niewydolności oddechowej					

132	Zatrucia pestycydami – ostre		0	1	0	0,29
133	Zatrucia naturalnie	ryby, skorupiaki i inne produkty morza				
134	toksycznymi substancjami spożytymi jako pokarm	grzyby	0	3↑	0	0,88
135		jagody i inne części roślin				
136		mikotoksyny				
137	Ostre zatrucia żywnością skażoną biologicznie i/lub chemicznie	dioksyny				
138		polichlorowane bifenyle				
139		inne określone i nie określone				
Liczba ludności zamieszkującej miasto Lublin 340 745 (dane statystyczne wg GUS na dzień 30.06.2016 r.), liczba dzieci do lat 2 - 9946 (dane statystyczne wg GUS na dzień 30.06.2016r.)						

Tabela nr 2. Sytuacja epidemiologiczna za 2016 r. – miasto Lublin (ilość przypadków oraz współczynnik na 100 tys. mieszkańców)

II. JAKOŚĆ WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA

Na terenie miasta Lublin znajduje się 1 wodociąg zbiorowego zaopatrzenia Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Lublinie. W 2016 r. przeprowadzono 13 kontroli w zakresie oceny stanu sanitarno-technicznego, w wyniku czego stan wodociągu oceniono jako dobry.

W 2016 r. z wodociągu pobrano 108 próbek wody z zakresu monitoringu kontrolnego i przeglądowego. Jakość wody nie była kwestionowana. Woda dostarczana mieszkańcom była stabilna pod względem fizyko-chemicznym i mikrobiologicznym.

Ponadto na terenie miasta Lublin znajduje się 17 indywidualnych ujęć wody przedsiębiorstw prowadzących działalność handlową lub produkcyjną. W roku ubiegłym przeprowadzono 6 kontroli w zakresie oceny stanu sanitarno-technicznego tych ujęć, a nieprawidłowości stwierdzono tylko w 1 w Szpitalu Neuropsychiatrycznym im. prof Mieczysława Kaczyńskiego SPZOZ ul. Abramowicka 2 w Lublinie. Podczas kontroli stwierdzono brudne ściany z pęknięciami i ubytkami tynku w pomieszczeniu hydroforni oraz brak protokołu oceny sprawności przewodów wentylacyjnych w budynku. Nieprawidłowości zostały usunięte przed wydaniem decyzji administracyjnej.

Z indywidualnych ujęć wody do badań pobrano 34 próbki z zakresu monitoringu kontrolnego i przeglądowego. Jakość wody zakwestionowano z 5 indywidualnych ujęć wody, w związku z tym wydano 2 decyzje stwierdzające brak przydatności wody do spożycia i unieruchomienie indywidualnych ujęć wody:

1. Indywidualne ujęcie wody Zakładów Przemysłu Ziemniaczanego „Lublin” Sp. z o. o. ul. Betonowa 9, 20-402 Lublin – przekroczenia parametrów: ogólna liczba

mikroorganizmów po 72 godz. inkubacji w temp. $22\pm 2^{\circ}\text{C}$ w ilości więcej niż 300 jtk/1ml oraz bakterii grupy coli i Escherichia coli w ilości – obecne (ze względu na zlewny wzrost kolonii na filtrze membranowym, który może zakłócać wiarygodne oznaczenie bakterii grupy coli i E.coli nie podano miarodajnego wyniku liczbowego), Enterokoki kałowe w ilości 2 jtk/100ml. Czas trwania 10.06.2016 r. – 17.06.2016 r.

2. Indywidualne ujęcie wody Szpitala Neuropsychiatrycznego SPZOZ ul. Abramowicka 2, 20-442 Lublin - przekroczenia parametrów: bakterii grupy coli w ilości 85 i 90 jtk/100 ml, Escherichia coli w ilości 85 i 90 jtk/100 ml. Czas trwania 06.10.2016 r. – 09.11.2016 r.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Lublinie skierował również 4 wystąpienia nakazujące podjęcie działań, zmierzających do poprawy parametrów bakteriologicznych wody:

1. Indywidualne ujęcie wody Fabryki Cukierków „Pszczółka” Sp. z o. o. ul. Krochmalna 13, 20-401 Lublin - przekroczenie parametru bakterie grupy coli w ilości 2 jtk/100 ml, czas trwania 13.06.2016 r. - 22.07.2016 r.
2. Indywidualne ujęcie wody Szpitala Neuropsychiatrycznego im. prof. Mieczysława Kaczyńskiego SPZOZ ul. Abramowicka 2, 20-442 Lublin – przekroczenie parametru bakterie grupy coli w ilości 3 jtk/100ml, czas trwania 29.06.2016 r. - 08.07.2016 r.
3. Indywidualne ujęcie wody „BIOMED – Lublin” Wytwórnia Surowic i Szczepionek S.A. ul. Uniwersytecka 12, 20-029 Lublin - przekroczenie parametru bakterie grupy coli w ilości 1 jtk/100ml, czas trwania 13.06.2016 r. - 24.06.2016 r.
4. Indywidualne ujęcie wody Zakładu Produkcyjnego Polbruk S.A. w Lublinie ul. Mełgiewska 74, 20-234 Lublin - przekroczenie parametru bakterie grupy coli w ilości 6 i 8 jtk/100ml, czas trwania 26.10.2016 r. - 03.11.2016 r.

Ponadto indywidualne ujęcie wody Samodzielnego Publicznego Szpitala Wojewódzkiego im. Jana Bożego przy ul. Kruczkowskiego 21 w Lublinie od 18.10.2013 r. w dalszym ciągu wyłączony jest z eksploatacji, a szpital zasilany jest w wodę z sieci Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Lublinie.

III. STAN SANITARNY OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

1. Baseny

Na terenie miasta Lublin funkcjonuje 15 basenów krytych, a w sezonie letnim dodatkowo 1 kompleks basenów odkrytych. W 2016 r. skontrolowano 16 basenów wykonując w nich

25 kontroli. Nadzór nad basenami prowadzony jest w oparciu o analizę jakości mikrobiologicznej i fizykochemicznej wody oraz ocenę stanu higieniczno-sanitarnego pomieszczeń basenowych. Badania wody basenowej odbywają się zgodnie z ustalonymi przez PSSE w Lublinie harmonogramami oraz w ramach kontroli wewnętrznej przez właścicieli/zarządców obiektów.

W 2016 r. pobrano do badań 288 próbek wody basenowej. Jakość wody basenowej została zakwestionowana w 21 próbkach, w związku z tym wydano 7 decyzji nakazujących unieruchomienie tych obiektów i były to:

- Basen sportowy w Centrum Sportowo-Rekreacyjnym Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji „Bystrzyca” w Lublinie - ul. Łabędzia 4;
- Basen rekreacyjny w Hotelu „Royal Botanic” ul. Północna 219 (dwukrotnie);
- Wanna jacuzzi znajdująca się w Hotelu „Royal Botanic” ul. Północna 219;
- Basen A znajdujący się na terenie Kompleksu Basenów Odkrytych „Słoneczny Wrotków” MOSiR „Bystrzyca” w Lublinie;
- Wodny plac zabaw znajdujący się na terenie Kompleksu Basenów Odkrytych „Słoneczny Wrotków” MOSiR „Bystrzyca” w Lublinie;
- Niecka basenowa zjeżdżalni rodzinnej znajdującej się na terenie Kompleksu Basenów Odkrytych „Słoneczny Wrotków” MOSiR „Bystrzyca” w Lublinie.

Ponadto wystosowano 6 wystąpień:

1. Basen rekreacyjny z „kulą” Kompleks Basenów AQUA Lublin Al. Zygmuntofskie 4, 20-101 Lublin - przekroczenie parametru Legionella;
2. Basen rekreacyjny z „leżankami” Kompleks Basenów AQUA Lublin Al. Zygmuntofskie 4, 20-101 Lublin - przekroczenie parametru Legionella;
3. Wanna jacuzzi w Hotelu „Royal Botanic” ul. Północna 219 - przekroczenie parametru ogólna liczba mikroorganizmów;
4. Kompleks Basenów Odkrytych „Słoneczny Wrotków” MOSiR „Bystrzyca” w Lublinie ul. Osmolicka w Lublinie - przekroczenie parametru \sum THM w ilości > 162 mg/l, $> 0,163$ mg/l, $> 0,164$ mg/l, $0,107 \pm 0,038$ mg/l;
5. Brodzik dla dzieci znajdujący się w SPA ORKANA Sp. z o.o. ul. Szaserów 2, 20-553 Lublin - przekroczenie parametru Legionella;
6. Basen sportowy Strefy H2O MOSiR „Bystrzyca” w Lublinie Al. Zygmuntofskie 4, 20-101 Lublin – przekroczenie parametru chlor związany w ilości $0,47 \pm 0,09$ mg/l, $0,50 \pm 0,10$ mg/l, chlor wolny w ilości $2,00 \pm 0,40$ mg/l.

Na podstawie pozostałych wyników badań wody stwierdzono, że woda basenowa odpowiadała warunkom sanitarnym i mogła być używana do kąpieli.

Podczas kontroli stanu higieniczno-sanitarnego pomieszczeń basenowych nieprawidłowości stwierdzono w basenie Centrum Sportowo-Rekreacyjnego Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie przy ul. Głębokiej 31, w związku z czym wydano decyzję administracyjną, której nakazy zostały wykonane w całości.

2. Tereny rekreacyjne

Pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Lublinie znajdują się 3 ośrodki wypoczynkowe zlokalizowane nad Zalewem Zemborzyckim w Lublinie i są to:

1. Ośrodek Wypoczynkowy „Marina” ul. Krężnicka 6 w Lublinie,
2. Ośrodek Wypoczynkowy „Wrotków” ul. Osmolicka w Lublinie,
3. Ośrodek Sportu i Rekreacji „Reland” ul. Żeglarska 5 w Lublinie.

W 2016 r. kontrolą objęto wszystkie ww. ośrodki, w których przeprowadzono łącznie 5 kontroli. Stan sanitarno - porządkowy ośrodków nie budził zastrzeżeń.

3. Miejsca wykorzystywane do kąpieli

W sezonie letnim nad Zalewem Zemborzyckim w Lublinie zorganizowane były 2 miejsca wykorzystywane do kąpieli:

- w Ośrodku Wypoczynkowym „Wrotków” przy ul. Osmolickiej,
- w Ośrodku Wypoczynkowym „Marina” przy ul. Krężnickiej.

Kontrolą objęto oba miejsca wykorzystywane do kąpieli i przeprowadzono w nich 4 kontrole, w wyniku których:

- w dniu 01.07.2016 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Lublinie stwierdził brak przydatności wody do kąpieli na terenie Ośrodka Wypoczynkowego „Słoneczny Wrotków” i Ośrodka Wypoczynkowego „Marina”, z uwagi na zanieczyszczenie wody mogące świadczyć o obecności sinic. Dnia 19.07.2016 r. dopuszczono do użytkowania oba kąpieliska.
- W dniu 23.07.2016 r., po kolejnej ocenie wizualnej wody przeprowadzonej przez pracowników MOSiR „Bystrzyca” w Lublinie wprowadzono zakaz kąpieli na terenie Ośrodka Wypoczynkowego „Słoneczny Wrotków”.
- W dniu 26.07.2016 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Lublinie na podstawie przeprowadzonej w dniu 25.07.2016 r. wizualnej oceny jakości

wody stwierdził brak przydatności wody do kąpielii w miejscu wykorzystywanym do kąpielii na terenie Ośrodka Wypoczynkowego „Słoneczny Wrotków” i podtrzymał stanowisko dopuszczenia do kąpielii w miejscu wykorzystywanym do kąpielii na terenie Ośrodka Wypoczynkowego „Marina”. Powyższe stanowisko obowiązywało do zakończenia sezonu kąpielowego. Sezon kąpielowy rozpoczął się w dniu 26.06.2016 r. i trwał do 30.08.2016 r.

4. Zakłady fryzjerskie

Na terenie miasta Lublin pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Lublinie znajduje się 338 zakładów fryzjerskich. W 2016 r. skontrolowano 163, co stanowi 48%. Nieprawidłowości sanitarno-higieniczne i sanitarno-techniczne stwierdzono w 17 obiektach. Skutkowało to nałożeniem 12 grzywien w drodze mandatu karnego na łączną kwotę 2 350 zł, wydaniem 10 decyzji administracyjnych, w tym 2 nakazujących zamknięcie zakładów oraz wszczęto 4 postępowania administracyjne. Wszystkie nieprawidłowości zostały usunięte.

5. Zakłady kosmetyczne

Na terenie miasta Lublin pod nadzorem znajdują się 224 zakłady kosmetyczne. W 2016 r. skontrolowano 101 obiektów, co stanowi 45%. Nieprawidłowości sanitarno-higieniczne stwierdzono w 17 obiektach, w wyniku czego nałożono 10 grzywien w drodze mandatu karnego na kwotę 2 000 zł i wydano 11 decyzji administracyjnych. W 4 zakładach usunięto nieprawidłowości przed wszczęciem postępowania administracyjnego. Wszystkie nieprawidłowości zostały usunięte.

6. Zakłady fryzjersko - kosmetyczne

Na terenie miasta Lublin znajduje się 109 zakładów fryzjersko- kosmetycznych. W 2016 r. kontrolą objęto 61 obiektów, co stanowi 56 %. Nieprawidłowości sanitarno-higieniczne stwierdzono w 13 obiektach. Skutkowało to nałożeniem 9 grzywien w drodze mandatu karnego na łączną kwotę 1 950 zł, wydaniem 9 decyzji administracyjnych, w tym 1 nakazującej unieruchomienie zakładu, natomiast w 2 zakładach usunięto nieprawidłowości przed wszczęciem postępowania administracyjnego. Zakład, którego został unieruchomiony decyzją Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego nie wznowił działalności, natomiast w pozostałych zakładach usunięto nieprawidłowości, co potwierdziły przeprowadzone kontrole sprawdzające.

7. Gabinety tatuażu

Na terenie miasta Lublin pod nadzorem znajduje się 13 obiektów. W 2016 r. skontrolowano 11 obiektów, co stanowi 85 % wszystkich obiektów. W tej grupie obiektów nie stwierdzono nieprawidłowości.

Kontrole w powyższych grupach obiektów obejmowały ocenę stanu sanitarno-higienicznego i technicznego pomieszczeń, w których wykonywane są usługi, przestrzegania czystości i dezynfekcji powierzchni, urządzeń, sprzętu ze szczególnym uwzględnieniem warunków sterylizacji narzędzi, postępowania z narzędziami naruszającymi ciągłość tkanek. W obiektach kosmetycznych i tatuażu weryfikowane było przestrzeganie zasad dezynfekcji i sterylizacji stosowanych narzędzi z uwagi na zagrożenie przeniesienia zakażeń szerzących się drogą krwiopochodną, głównie wirusami HCV, HBV, HIV oraz ocena poprawności doboru stosowanych środków dezynfekcyjnych, przestrzeganie zasad higieny przy świadczeniu usług. Weryfikowano wdrożenie i stosowanie zapisów procedury ochrony przed zakażeniami i chorobami zakaźnymi, w tym m. in. zawarcie umowy na sterylizację narzędzi wielokrotnego użytku. W przypadku posiadania własnego autoklawu sprawdzano dokumentację dotyczącą oceny skuteczności procesu sterylizacji w autoklawie, potwierdzoną testami biologicznymi.

Stan sanitarno-techniczny zakładów fryzjerskich, kosmetycznych i tatuażu ulega systematycznej poprawie. W obiektach tych wykonywane są okresowe remonty, a sprzęt wykorzystywany do zabiegów podlega regularnej wymianie. Nowo otwarte obiekty są w pełni dostosowane do wymagań sanitarnych. Coraz częściej obserwuje się wzrost świadomości klientów wymuszający podnoszenie standardów świadczonych usług.

W 2016 r. przeprowadzone zostało szkolenie w ramach Programu pn. „Zapobieganie zakażeniom HCV”, którego celem było przekazanie wiedzy pracownikom usług pozamedycznych z zakresu transmisji zakażeń krwiopochodnych oraz zasad przeciwdziałania tym zakażeniom. W szkoleniu uczestniczyło 7 osób.

8. Zakłady odnowy biologicznej

Na terenie miasta Lublin pod nadzorem znajduje się 66 obiektów. W 2016 r. skontrolowano 14 zakładów odnowy biologicznej, co stanowi 21 %. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

9. Hotele

Na terenie miasta Lublin pod nadzorem znajduje się 21 hoteli. W 2016 r., skontrolowano 2 z nich, przeprowadzając łącznie 3 kontrole. Nieprawidłowości stwierdzono

w 1 obiekcie: Hotel „Pod Kasztanami” ul. Krężnicka 96a Lublin - brudne ściany z odpryskami farby w pomieszczeniu magazynu bielizny brudnej oraz pomieszczeniu socjalnym. Stwierdzone nieprawidłowości zostały usunięte przed wydaniem decyzji.

10. Pensjonaty

Na terenie miasta Lublin pod nadzorem znajduje się 1 obiekt tego typu, który został skontrolowany w roku ubiegłym, nieprawidłowości nie stwierdzono.

11. Inne obiekty świadczące usługi hotelarskie

Pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Lublinie znajduje się 32 obiekty świadczące usługi hotelarskie i pokoje gościnne, z których w 2016 r. skontrolowano 12, co stanowi 37,5 %. W 3 obiektach stwierdzono nieprawidłowości.

12. Ustępy publiczne

Na terenie miasta Lublin pod nadzorem znajduje się 15 szaletów. W 2016 r. skontrolowano 14 z nich, tj. 93 %. Podczas kontroli nieprawidłowości stwierdzono w 4 obiektach, w wyniku czego ałożono 2 grzywny w drodze mandatu karnego na kwotę 200 zł oraz wydano 1 decyzję administracyjną nakazującą usunięcie nieprawidłowości. Natomiast w przypadku 3 obiektów nieprawidłowości zostały usunięte przed wszczęciem postępowania administracyjnego. W 2016 r. z ewidencji wykreślono 1 obiekt z powodu jego likwidacji. Ponadto 1 obiekt jest nieczynny z powodu przebudowy Placu Litewskiego.

Wszystkie ustępy zlokalizowane na terenie miasta Lublin są podłączone do miejskiej sieci wodno-kanalizacyjnej. Dodatkowo funkcjonuje sześć automatycznych toalet przystosowanych dla potrzeb osób niepełnosprawnych zlokalizowanych przy przystankach autobusowych u zbiegu ulic Obrońców Pokoju i Lipowej, przy Drodze Męczenników Majdanka, na przystankach: Unicka 01 i KUL 03, przy Parku Bronowice oraz na pętli osiedla Paderewskiego. Toalety sprzątane są przez pracowników Zarządu Transportu Miejskiego w Lublinie al. Kraśnicka 25.

Podczas kontroli nieprawidłowości natury sanitarnej stwierdzono w 4 obiektach:

- Szalet publiczny na targowisku przy ul. Pocztovej w Lublinie
- Szalet publiczny na targowisku Bronowice przy ul. Krańcowej w Lublinie
- Szalet publiczny przy ul. Wileńskiej 21 w Lublinie
- Szalet publiczny przy ul. Ruskiej 4/6 w Lublinie

Pozostałe skontrolowane ustępy utrzymane były we właściwym stanie sanitarno-porządkowym. Urządzenia sanitarne były sprawne, dezynfekowane, przy umywalkach zapewniono mydło w płynie i ręczniki jednorazowego użytku. Zapas środków myjących i dezynfekcyjnych w wystarczającej ilości, przechowywany w wydzielonych pomieszczeniach lub szafkach.

13. Dworce autobusowe

Na terenie miasta Lublin pod nadzorem znajduje się 1 dworzec autobusowy przy Al. Tysiąclecia 6, który był skontrolowany w 2016 r. Stan sanitarny i porządkowy dworca nie budził zastrzeżeń, natomiast usterki techniczne były usuwane na bieżąco. Należy jednak podkreślić, że dworzec PKS w Lublinie jest obiektem o niskim standardzie.

14. Dworce PKP

Na terenie miasta Lublin funkcjonuje 1 dworzec kolejowy przy ul. Plac Dworcowy 1, który został dwukrotnie kontrolowany w 2016 roku. Kontrole potwierdziły dobry stan sanitarny zarówno dworca jak otaczającej go infrastruktury. Ponadto kontrolą sanitarną objęto 1 autobus szynowy - nie stwierdzono nieprawidłowości.

15. Zajezdnie i przystanki autobusowe

Na terenie miasta Lublin funkcjonują 3 zajezdnie oraz 1 tymczasowe stanowisko postojowe dla busów i autobusów. W 2016 r. kontrolą objęto 3 obiekty, łącznie przeprowadzono 4 kontrole. W 2016 r. do ewidencji prowadzonej przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Lublinie została wpisana zajezdnia autobusowa MPK Sp. z o. o. w Lublinie przy ul. Stefczyka 40, natomiast zajezdnia MPK Sp. z o. o. w Lublinie przy ul. A. Grygowej 56 została rozbudowana o zajezdnię trolejbusów (plac manewrowy, postojowy i budynek). W trakcie jej kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- w pomieszczeniu socjalnym dla kierowców autobusów zabrudzone ściany z odpryskami farby;
- w kabinie ustępowej w toalecie przy szatniach dla kierowców autobusów metalowe rury oraz grzejnik skorodowane, z odpryskami farby;
- w kabinie ustępowej oraz przedsionku przy umywalce do mycia rąk w toalecie funkcjonującej w ramach zajezdni stacji paliw liczne odpryski farby olejnej na ścianach.

Wszystkie nieprawidłowości zostały usunięte.

Ponadto skontrolowano 2 autobusy oraz 2 trolejbusy komunikacji miejskiej. Stan sanitarny skontrolowanych środków transportu nie budził zastrzeżeń.

16. Domy pomocy społecznej

Na terenie miasta Lublin funkcjonują 23 domy pomocy społecznej będące pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Lublinie. Kontrolą objęto 16 obiektów, co stanowi 69,5 %. Podczas kontroli sprawdzano warunki sanitarne w jakich przebywają pensjonariusze, a w szczególności stan sanitarno-techniczny pokoi mieszkalnych, pomieszczeń sanitarno-higienicznych, sal terapii zajęciowej, zaopatrzenia obiektów w wodę oraz w środki myjące i dezynfekcyjne. Właściciele systematycznie przeprowadzają remonty i podnoszą ich standard.

Nieprawidłowości stwierdzono w 2 obiektach:

1. DPS PROMYK dla osób starszych ul. M. Reja 55 B w Lublinie - w pokojach pensjonariuszy stwierdzono brudne ściany, zakurzone z odpryskami farby, część barierek metalowych przy łóżkach pensjonariuszy z odpryskami farby. Została wydana decyzja administracyjna nakazująca usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości. Postępowanie jest w toku.

2. Dom Opieki im. św. Brata Alberta ul. Ogrodowa 4 w Lublinie – w trakcie kontroli stwierdzono nie dokonano oceny sprawności przewodów wentylacyjnych z uwagi na brak do wglądu protokołu z okresowej kontroli przewodów kominowych i wentylacyjnych. Po przedstawieniu dokumentu potwierdzający wykonanie kontroli przewodów wentylacyjnych Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Lublinie umorzył postępowanie administracyjne w tej sprawie.

17. Noclegownie

W roku 2016 na terenie Lublina znajdowały się cztery noclegownie, wszystkie zostały skontrolowane. Nieprawidłowości stwierdzono w **Ośrodku Wsparcia dla Osób Bezdomnych Bractwa Miłosierdzia im. św. Brata Alberta ul. Dolnej Panny Marii 32 w Lublinie**. Były to usterki natury higienicznej i technicznej, które zostały usunięte przed wszczęciem postępowania administracyjnego.

Remonty w tej grupie obiektów prowadzone są na bieżąco, w miarę dostępności środków finansowych i wykonywane są głównie przez mieszkańców i personel. Częstość

bieżąca w obiektach jest zachowana. Zapewnione są środki do mycia i dezynfekcji oraz koce, kołdry i bielizna pościelowa. W okresie zimowym w miarę możliwości lokalowych w poszczególnych obiektach organizowane są dodatkowe miejsca noclegowe.

18. Areszt śledczy

Na terenie miasta Lublin znajduje się 1 areszt śledczy i jest to obiekt zlokalizowany przy ul. Południowej 5. W 2016 r. przeprowadzono 1 kontrolę, podczas której stwierdzono nieprawidłowości natury technicznej, w związku z czym wydano decyzję administracyjną. W 2017 r. zostanie przeprowadzona kontrola sprawdzająca usunięcie ww. nieprawidłowości.

19. Stacje paliw

Na terenie miasta Lublin pod nadzorem znajdują się 24 obiekty. W 2016 r., skontrolowano 9 obiektów, łącznie przeprowadzono 10 kontroli. Stan sanitarno-higieniczny i techniczny obiektów w tej grupie obiektów nie budził zastrzeżeń. Dla klientów zapewnione były toalety ogólnodostępne wyposażone w podstawowe środki higieniczne. Na terenie stacji, przy dystrybutorach dostępne były rękawiczki jednorazowego użycia, ręczniki papierowe, kosze na odpady komunalne.

20. Pralnie komunalne

Na terenie miasta Lublin pod nadzorem znajdują się 3 obiekty. W 2016r. skontrolowano wszystkie obiekty przeprowadzając 4 kontrole. **Podczas kontroli sanitarnych nieprawidłowości stwierdzono w Pralni Wodnej przy ul. Pankiewicza 31 w Lublinie, które zostały usunięte podczas wszczętego postępowania administracyjnego.**

21. Muzea, kina, teatry

Na terenie miasta Lublin pod nadzorem znajduje się 18 obiektów. W 2016r. skontrolowano 8 obiektów, co stanowi 44 %. Nieprawidłowości (brak warunków do utrzymania higieny rąk w toalecie) stwierdzono w Kinie „Bajka” przy ul. Radziszewskiego 8. Kontrola sprawdzająca wykazała usunięcie ww. nieprawidłowości.

22. Obiekty sportowe

Na terenie miasta Lublin pod nadzorem znajduje się 11 obiektów sportowych. W 2016r. skontrolowano 10 obiektów, co stanowi 91 %. Nieprawidłowości sanitarno-higieniczne oraz techniczne stwierdzono w 4 obiektach. Nałożono 1 grzywnę w drodze mandatu karnego na

kwotę 100 zł, wydano 3 decyzje administracyjne nakazujące usunięcie nieprawidłowości oraz wszczęto 1 postępowanie w sprawie naruszenia wymagań higienicznych i zdrowotnych.

Decyzje administracyjne nakazujące usunięcie nieprawidłowości technicznych stwierdzonych podczas kontroli dotyczyły obiektów:

1. Hala sportowa MOSiR „Bystrzyca” Al. Zygmuntofskie 4.
2. Hala sportowa MOSiR „Globus”, ul. K Wielkiego 8,
3. Klub Sportowy „Budowlani” ul. Krasieńskiego 11

W przypadku obiektów pod nr 1 i 3 zakończono postępowanie uznając usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości. W Hali Globus zostanie przeprowadzona kontrola sprawdzająca na początku 2017 roku.

Ponadto nieprawidłowości techniczne zostały stwierdzone w Miejskim Klubie Sportowym „START” Aleja Piłsudskiego 22 w Lublinie. Usunięto nieprawidłowości, co potwierdziła przeprowadzona kontrola sprawdzająca.

Stan techniczny i stan higieniczno-sanitarny pozostałych skontrolowanych obiektów oceniono jako dostateczny, natomiast stan nowego Stadionu Miejskiego „Arena Lublin” przy ul. Stadionowej 1 uznano za bardzo dobry.

23. Cmentarze

Na terenie miasta Lublin znajduje się 9 cmentarzy. W 2016 r. skontrolowano 8. Podczas kontroli sanitarnych nie stwierdzono nieprawidłowości w tej grupie obiektów.

24. Kostnice i usługi pogrzebowe

Na terenie miasta Lublin nadzorem objętych jest 11 kostnic. W 2016 r., skontrolowano 7, co stanowi 64 % ogólnej liczby obiektów. Nieprawidłowości stwierdzono w 1 obiekcie - **Chłodnia do przechowywania zwłok i szczątków ludzkich przy ul. Droga Męczenników Majdanka 71, 20-325 Lublin.** Za niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny nałożono grzywnę w drodze mandatu karnego w wysokości 100 zł. Strona poinformowała o usunięciu nieprawidłowości przed wszczęciem postępowania administracyjnego, co potwierdzono kontrolą sprawdzającą.

Ponadto przeprowadzono 3 kontrole sanitarne na wniosek strony dot. zaopiniowania samochodów do przewozu zwłok i szczątków. W związku z wywozem zwłok za granicę

dokonano 19 kontroli w zakresie plombowania trumien i urny. Prowadzono nadzór sanitarny podczas wykonywania 15 ekshumacji zwłok i szczątków ludzkich.

Stan sanitarno-higieniczny i sanitarno-techniczny pozostałych obiektów nie budził zastrzeżeń. Zachowany był również reżim sanitarny przy czynnościach związanych z przechowywaniem i przygotowywaniem zwłok do pogrzebu.

25. Transport komunalny i służby zdrowia

Na terenie miasta Lublin pod nadzorem znajduje się 7 obiektów. W 2016 r., wszystkie zostały objęte kontrolą. Nieprawidłowości zostały stwierdzone w 2 obiektach, w związku z czym wydano 1 decyzję administracyjną nakazującą usunięcie nieprawidłowości, natomiast w jednym przypadku strona usunęła nieprawidłowości przed wszczęciem postępowania administracyjnego.

26. Decyzję administracyjną wydano na:

SUK-POL ul. Skowronkowa 88 Lublin – nakazując dokumentować procesy mycia i dezynfekcji pojazdów oraz urządzeń do selektywnego gromadzenia odpadów komunalnych i przedłożenie aktualnego dokumentu potwierdzającego przeprowadzanie ww. czynności; przedłożenie dokumentu potwierdzającego sprawne działanie wentylacji w budynku, w którym znajduje się zaplecze socjalne pracowników w terminie do 29.07.2016r. Kontrola sprawdzająca wykazała częściowe wykonanie decyzji (założono rejestr dokumentujący procesy mycia i dezynfekcji pojazdów i urządzeń), natomiast z uwagi na fakt, że budynek w którym znajdowało się zaplecze socjalne pracowników został zburzony, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Lublinie wygasił ww. decyzję w pkt 2.

Podczas kontroli nieprawidłowości stwierdzono również w zakładzie KOM-EKO S.A. ul. Wojenna 3 Lublin. Nieprawidłowości dotyczyły braku dokumentacji w zakresie mycia i dezynfekcji pojazdów oraz urządzeń do selektywnego gromadzenia odpadów komunalnych. Dostarczono stosowne dokumenty przed wszczęciem postępowania administracyjnego.

Ponadto w 2016 r. do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Lublinie wpłynęła 1 interwencja dotycząca uciążliwości zapachowych związanych z działalnością firmy KOM-EKO S.A. Zakładu Odzysku i Recyklingu przy ul. Metalurgicznej 17 w Lublinie. W toku kontroli stwierdzono wyczuwalny nieprzyjemny zapach, nasilający się w pobliżu kompostowni przyzmowej odpadów zielonych, natomiast nie stwierdzono zagrożenia sanitarno-epidemiologicznego. PPIS w Lublinie wystosował pismo do Prezydenta Miasta Lublin

Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Miasta Lublin ul. Zana 38 w Lublinie, przekazujące posiadane informacje celem ewentualnego podjęcia działań według posiadanych kompetencji z uwagi na fakt, iż istniejący stan może negatywnie oddziaływać na środowisko.

IV. STAN SANITARNY ZAKŁADÓW ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

Na terenie miasta Lublin pod nadzorem Oddziału Higieny Żywności Żywienia i Przedmiotów Użytku Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Lublinie znajdowało się 3101 obiektów. W 2016r. Oddział Higieny Żywności Żywienia i Przedmiotów Użytku skontrolował 1295 obiekty, co stanowi 42 % ogólnej liczby obiektów nadzorowanych w mieście Lublin.

Liczba obiektów ujętych w ewidencji	3101
Zatwierdzonych w roku 2016	355
Skontrolowanych w roku 2016	1295
W tym ocenionych na podstawie arkusza	934
Nie zgodnych	16
Stwierdzone niezgodności najczęściej dotyczyły:	<ul style="list-style-type: none"> • braku w zakładzie dokumentacji lekarskiej do celów sanitarno-epidemiologicznych pracowników wykonujących prace w bezpośrednim kontakcie z żywnością; • obecności szkodników oraz ich ekskrementów w pomieszczeniach zakładu, w tym środków spożywczych porażonych i zanieczyszczonych przez szkodniki; • złego stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń, sprzętu i wyposażenia zakładu; • braku przestrzeni roboczej i odpowiedniego wyposażenia zakładu zapewniających bezpieczne i higieniczne prowadzenie czynności związanych z obróbką i przetwarzaniem żywności.

Tabela Nr 1. Liczba obiektów na terenie miasta Lublin będących pod nadzorem HŻŻiPU

Liczba wydanych decyzji administracyjnych	881
W tym zamknięcia	11
Najczęstsze powody wydania decyzji zamknięcia:	<ul style="list-style-type: none"> • obecność szkodników oraz ich pozostałości w pomieszczeniach zakładu, w tym środki spożywcze porażone i zanieczyszczone przez szkodniki;

	<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie działalności gastronomicznej w zakresie niezgodnym z decyzją zatwierdzającą wydaną przez PPIS w Lublinie przy braku zapewnionej przestrzeni roboczej i odpowiedniego wyposażenia zakładu zapewniających bezpieczne i higieniczne prowadzenie czynności związanych z obróbką i przetwarzaniem żywności; • bardzo zły stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń, sprzętu i wyposażenia zakładu, w tym mającego bezpośredni kontakt z żywnością; • niewłaściwe warunki przechowywania środków spożywczych.
Decyzje zakazujące wprowadzania do obrotu środków spożywczych	49
Najczęstsze powody wydania decyzji zakazu wprowadzania do obrotu środków spożywczych:	<ul style="list-style-type: none"> • używanie do produkcji posiłków nieoznakowanych i/lub nieidentyfikowalnych surowców, • używanie do produkcji posiłków środków spożywczych o niewłaściwej jakości zdrowotnej, • po upływie daty minimalnej trwałości, po upływie terminu przydatności do spożycia lub z widocznymi oznakami zepsucia; • brak zapewnionych warunków do prowadzenia działalności w zakresie wprowadzania do obrotu środków spożywczych rozważanych.
Liczba nałożonych mandatów karnych	475
Kwota nałożonych mandatów karnych	57350 zł
Najczęściej stwierdzane uchybienia (karane mandatami):	<ul style="list-style-type: none"> • brak wdrożonego albo utrzymanego systemu bezpieczeństwa żywności opartego na zasadach HACCP oraz procedur i instrukcji GHP/GMP; • brak w zakładzie albo okazanie do wglądu nieaktualnej dokumentacji lekarskiej do celów sanitarno-epidemiologicznych personelu pracującego w bezpośrednim kontakcie z żywnością; • używanie do produkcji posiłków nieoznakowanych i/lub nieidentyfikowalnych surowców, środków spożywczych o niewłaściwej jakości zdrowotnej, • po upływie daty minimalnej trwałości, po upływie terminu przydatności do spożycia; • niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń, sprzętu i wyposażenia zakładu, • obecność szkodników oraz ich odchodów w pomieszczeniach zakładu.

Liczba wniosków o ukaranie kierowanych do LPWIS w Lublinie	35
Liczba wniosków kierowanych do sądu	0
Liczba aktów oskarżenia kierowanych do prokuratury	0

Tabela Nr 1. *Działania represyjne*

Liczba pobranych i przebadanych próbek	557
Liczba próbek kwestionowanych	22
Najczęstsze powody kwestionowania próbek:	14 próbek lodów ze względu na liczbę Enterobacteriaceae 4 próbki suplementów diety z uwagi na znakowanie niezgodnie z obowiązującymi przepisami prawa żywnościowego

Tabela Nr 2. *Urzędowy pobór prób*

1. Ocena obiektów żywności i żywienia zlokalizowanych na szlakach turystycznych

Główne trasy turystyczne posiadające zaplecze gastronomiczne wraz z zakładami produkcyjnymi (piekarnie, ciastkarnie, zakład garmażeryjny i handlowymi (sklepy spożywcze) to:

- Muzeum Wsi Lubelskiej,
- Ogród Botaniczny,
- Zamek Lubelski,
- Stare Miasto,
- Zalew Zemborzycki obejmujący ośrodek wypoczynkowy „Słoneczny Wrotków” i „Dąbrowa”.

Skontrolowano 118 obiektów żywnościowo – żywieniowych będących pod nadzorem Oddziału Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku w Lublinie. W 61 przypadkach stwierdzono niezgodności.

Do najczęściej występujących nieprawidłowości należy zaliczyć:

- przerwanie ciągłości łańcucha chłodniczego przy przechowywaniu środków spożywczych nietrwałych mikrobiologicznie,
- wprowadzanie do obrotu oraz używanie do produkcji środków spożywczych niewłaściwej jakości zdrowotnej, w tym środków spożywczych przeterminowanych,

- brak dokumentacji lekarskiej do celów sanitarno-epidemiologicznych osób wykonujących prace w styczności z żywnością,
- nieidentyfikowalność środków spożywczych wprowadzanych do obrotu oraz stosowanych w procesie produkcji,
- brak informacji dla klientów finalnych na temat wprowadzanych do obrotu dań i napojów z uwzględnieniem substancji i produktów powodujących alergię i nietolerancje pokarmowe,
- brak przestrzegania programów i procedur dotyczących bezpieczeństwa żywności opartych na zasadach HACCP.

<i>L.p.</i>	<i>Rodzaj obiektu</i>	<i>Liczba obiektów poddanych ocenie</i>	<i>Liczba obiektów w których stwierdzono niezgodności</i>
1.	Zakłady żywienia zbiorowego otwarte ogółem: w tym restauracje i bufety w schroniskach turystycznych	54	36
2.	Punkty Małej Gastronomii	7	1
3.	Pijalnie piwa	4	1
4.	Wytwórnie lodów	5	1
5.	Automaty do lodów	9	5
6.	Piekarnie	4	2
7.	Ciastkarnie	4	1
8.	Zakłady garmażeryjne	1	0
9.	Sklepy spożywcze, w tym supermarkety	27	11
	RAZEM	115	58

Tab. nr 3 Dane dotyczące działalności represyjnej w punktach gastronomicznych oraz punktach obrotu na szlakach turystycznych

1. Celem poprawy stanu sanitarno – higienicznego w ww. grupach obiektów żywnościowo – żywieniowych wydano 44 decyzje administracyjne w tym 23 decyzje administracyjne z rygiorem natychmiastowej wykonalności.
2. Nałożono 41 mandatów karnych na sumę 7 200 zł.

2. Ocena stanu sanitarnego bloków żywienia w szpitalach

Na terenie miasta Lublin znajduje się 9 szpitali. Ponadto w szpitalach funkcjonuje 68 kuchенок oddziałowych, w których odbywa się mycie i dezynfekcja naczyń stołowych i/lub

porcjowanie posiłków, a także 3 barki gastronomiczne. Pięć szpitali posiada własne bloki żywienia, w których odbywa się produkcja posiłków, w dwóch produkcją posiłków zajmują się firmy zewnętrzne, zaś w pozostałych dwóch żywienie pacjentów odbywa się w systemie cateringowym, tj.:

1. Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny Nr 4 w Lublinie, ul. dr K. Jaczewskiego 8 – własny blok żywienia, na oddziałach funkcjonują punkty wydawania posiłków;
2. Centrum Onkologii Ziemi Lubelskiej im. św. Jana z Dukli w Lublinie, ul. Jaczewskiego 2 – własny tymczasowy blok żywienia mieszczący się przy ul. Mełgiewskiej, w którym odbywa się produkcja posiłków oraz posiada rozdzielnię główną i kuchenki oddziałowe w budynku przy ul. Jaczewskiego 2;
3. Samodzielny Publiczny Szpital Wojewódzki im. Jana Bożego w Lublinie, ul. Biernackiego 9 – własny blok żywienia, na oddziałach szpitala funkcjonują punkty wydawania posiłków – kuchenki oddziałowe. W strukturze szpitala znajdują się także budynki ulicy Kruczkowskiego w Lublinie do którego posiłki dowożone są z kuchni głównej mieszczącej się przy ulicy Biernackiego.;
4. Blok żywienia Samodzielnego Publicznego Szpitala Klinicznego Nr 1 w Lublinie przy ul. Radziwiłłowskiej 13 – własny blok żywienia, na oddziałach szpitala funkcjonują punkty wydawania posiłków; Oddziały zlokalizowane w kilku budynkach (ul. Chmielna, ul. Głuska). Posiłki dowożone z kuchni głównej.
5. Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Lublinie przy al. Kraśnickiej 100 – produkcją posiłków zajmuje się firma CATERMED S.A. z siedzibą w Krakowie, ul. Siemaszki 15A, dystrybucja posiłków odbywa się w „systemie tacowym”;
6. Blok żywienia w Szpitalu Neuropsychiatrycznym im. prof. M. Kaczyńskiego Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Lublinie, ul. Abramowicka 2 – własny blok żywienia, na oddziałach szpitala funkcjonują punkty wydawania posiłków;
7. Blok żywienia w Uniwersyteckim Szpitalu Dziecięcym w Lublinie, przy ul. prof. Antoniego Gębali 6 – produkcją posiłków zajmuje się firma cateringowa dystrybucja posiłków odbywa się w „systemie tacowym”. Podmiot prowadzi w szpitalu również kuchnię mleczną;

8. Instytut Medycyny Wsi im. Witolda Chodźki w Lublinie, ul. Jaczewskiego 2 – żywienie pacjentów realizowane jest w systemie cateringowym przez firmę CATERMED S.A. z siedzibą w Krakowie, ul. Siemaszki 15A;
9. Szpital Żagiel Med. Sp. z o.o. w Lublinie, ul. K. Przerwy-Tetmajera 21 – żywienie pacjentów realizowane jest w systemie cateringowym przez firmę KONCERTOWA s.c., 20-843 Lublin, ul. Kaprysowa 4.

W 2016r. pod kątem żywienia pacjentów skontrolowano 8 obiektów: 7 bloków żywienia oraz 1 obiekt, w którym odbywa się porcjowanie i wydawanie posiłków. Łącznie przeprowadzono 63 kontrole, w tym 1 interwencyjną oraz 7 kontrole tematycznych w zakresie oceny sposobu żywienia pacjentów. W wyniku przeprowadzonych kontroli i postępowań administracyjnych wydano 2 decyzje z rygorem natychmiastowej wykonalności, 8 decyzji nakazowych, 22 decyzje o zatwierdzeniu punktów wydawania posiłków w kuchenkach oddziałowych, 2 decyzje o wykreśleniu z rejestru zakładów, 1 decyzję o umorzeniu postępowania administracyjnego oraz 5 ocen żywienia. Za stwierdzone podczas kontroli nieprawidłowości natury sanitarno-higienicznej nałożono 4 mandaty karne na kwotę 950 zł.

W 2016r. skontrolowano 14 kuchenek oddziałowych Szpitala Neuropsychiatrycznego im. prof. M. Kaczyńskiego Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Lublinie, ul. Abramowicka 2, w 6 z nich dezynfekcja naczyń stołowych, z których korzystają pacjenci, odbywa się metodą chemiczną, co nie gwarantowało, że procesy prowadzone są w sposób zapewniający bezpieczeństwo serwowanej żywności. Z uwagi na powyższe Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Lublinie wydał 3 decyzje administracyjne nakładające na Szpital obowiązek zapewnienia urządzenia służącego do dezynfekcji naczyń stołowych wielokrotnego użytku. W pozostałych 3 wszczęto z urzędu postępowanie administracyjne w sprawie naruszenia wymagań higieniczno-sanitarnych w celu wydania decyzji nakładającej ww. obowiązek.

W roku 2016 Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Lublinie ocenił sposób żywienia pacjentów hospitalizowanych w 7 placówkach szpitalnych, w tym: w 5 szpitalach zapewniających żywienie we własnym zakresie, w 1 kuchni mlecznej i w 1 firmie cateringowej świadczącej usługę żywienia dla szpitala. W 5 placówkach dokonano szczegółowej oceny żywienia, natomiast w 2 pozostałych przeprowadzono ogólną jakościową ocenę na podstawie zrealizowanych i bieżących jadłospisów. Do najczęściej występujących błędów w żywieniu pacjentów zaliczono:

- częste podawanie produktów wysoko przetworzonych i wysoko wydajnych o niskiej wartości odżywczej,

- niskie zróżnicowanie produktów w grupach produktów, z których komponowane były posiłki,
- brak lub słaby przekaz informacji pomiędzy oddziałami szpitalnymi a blokami żywienia w zakresie stosowanej u pacjentów farmakoterapii i interakcjami leków z żywnością,
- niesystematyczną podaż warzyw i/lub owoców do posiłków, zwłaszcza śniadań i kolacji;
- nieprawidłowo zbilansowaną podaż wartości energetycznej, makro- i mikrośladników w posiłkach,
- brak indywidualnego podejścia do żywionego pacjenta,
- brak podejmowanych działań w zakresie edukacji żywieniowej pacjentów.

Pomimo błędów w żywieniu pacjentów należy uznać, że personel zajmujący się planowaniem żywienia w skontrolowanych szpitalach posiada kwalifikacje i doświadczenie w tym zakresie. Głównymi przeszkodami w zapewnieniu wyższej jakości standardów żywienia w szpitalach jest niski poziom zatrudnienia w sektorze zajmującym się planowaniem żywienia, obsługą żywienia oraz edukacją żywieniową pacjenta, a także brak odpowiednich narzędzi ułatwiających i przyspieszających m.in. bilansowanie jadłospisu (np. odpowiednich programów komputerowych). Drugim nie mniej ważnym czynnikiem gwarantującym wyższą jakość żywienia są środki finansowe przeznaczone na ten cel.

W związku z błędami stwierdzonymi przy żywieniu PPIS w Lublinie przekazał dyrektorom szpitali wyniki ocen żywienia pacjentów pod kątem jakościowym wraz z zaleceniami żywieniowymi wystosowanymi w celu poprawy jego jakości. Dyrektorzy, pisemnie zadeklarowali podniesienie standardów żywieniowych w podległych placówkach.

3. Bloki żywienia w domach opieki dla osób starszych

W rejestrze znajduje się 18 obiektów, w tym 12 obiektów funkcjonujących w systemie cateringowym. Skontrolowano 16 obiektów, w tym 12 punktów wydawania posiłków dostarczanych w ramach cateringu, W tej grupie obiektów przeprowadzono 18 kontroli, z których 14 dotyczyło żywienia w systemie cateringowym. Nie nałożono mandatów karnych, wydano 2 decyzje administracyjne dotyczące zapewnienia właściwego stanu technicznego wyposażenia w punktach wydawania posiłków. Wszystkie nadzorowane zakłady posiadają wdrożone procedury GHP/GMP oraz system HACCP.

Podczas kontroli poddawano ocenie sposób żywienia pensjonariuszy. Mieszkańcy to osoby niepełnosprawne, przewlekle chore lub w wieku podeszłym. Zazwyczaj zapewnia się 4 posiłki: śniadanie, obiad dwudaniowy, podwieczorek i kolację. Godziny wydawania posiłków są regularne, dostosowywane do potrzeb indywidualnych osób. Część osób wymaga

pomocy podczas spożywania posiłku lub karmienia (w zależności od konsystencji dania lub samopoczucia). Podczas produkcji posiłków stosuje się różne techniki kulinarne (gotowanie, pieczenie, smażenie, duszenie). Konsystencja i tekstura posiłków dostosowana jest do potrzeb żywionych osób. Oceny wykazały, że serwowane posiłki są lekkostrawne, przy ich produkcji wykorzystywano surowce dobrej jakości.

Zalecono zwiększenie podaży warzyw i owoców do posiłków podstawowych (śniadanie, obiad, kolacja). Podopieczni spożywają także specjalistyczne preparaty do żywienia. Pacjenci którzy żywieni są za pomocą sondy znajdują się pod nadzorem lekarza.

Ocena stanu sanitarnego jednostek systemu oświaty

Jedną z najliczniejszych grup obiektów należących do zakładów żywienia zbiorowego typu zamkniętego są bloki żywienia w jednostkach systemu oświaty. Do tej grupy zaliczmy także sklepiki i barki gastronomiczne znajdujące się na terenie placówek oświatowych.

1. Szkoły

Na terenie miasta Lublin nadzorowane są 62 bloki żywienia w szkołach, z czego dla 21 z nich usługę żywieniową realizuje zewnętrzny podmiot – firma cateringowa. 2016r. skontrolowano łącznie 38 obiektów, w tym 15 punktów wydawania posiłków w szkołach, dla których posiłki zapewniane są przez firmy cateringowe.

Przeprowadzono łącznie 72 kontrole, w tym 24 kontroli w punktach wydawania posiłków. W związku z nieprawidłowościami natury sanitarnej stwierdzonymi podczas kontroli nałożono: 9 mandatów karnych na łączną kwotę 1200 zł. Wydano 36 decyzji administracyjnych, w tym 12 decyzji nakazowych, 6 decyzji z rygorem natychmiastowej wykonalności oraz 1 decyzję unieruchomienia bloku żywienia w Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 1 w Lublinie, ul. Radzyńska 5 (prowadzonego przez podmiot zewnętrzny) zajmującego się również świadczeniem usług cateringowych dla innych placówek oświatowych. Decyzję o zamknięciu wydano w związku ze stwierdzeniem szkodników i ich pozostałości w pomieszczeniach zakładu. Ponieważ właściciel nie zastosował się do decyzji unieruchomienia i nie wstrzymał prowadzenia działalności w zakładzie, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Lublinie wystąpił do Lubelskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Lublinie z wnioskiem o wymierzenie kary. Kontrole sprawdzające wykazały poprawę stanu sanitarnego, co skutkowało wydaniem zgody na dalsze prowadzenie działalności w pełnym zakresie.

W 2016r. przeprowadzono teoretyczne oceny żywienia pod kątem jakościowym w 22 stołówkach szkolnych, w tym w 5 żywiących dzieci w systemie cateringowym. Kontrolowano ponadto metody i formy dostosowania się do wymogów ustanowionych w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach. W 6 placówkach szkolnych, w tym w 2 realizujących żywienie w systemie cateringowym kwestionowano sposób zastosowania się do przepisów z uwagi na brak informacji o wartości energetycznej obiadu podawanego w stołówce. W 2 placówkach szkolnych kwestionowano sposób żywienia dzieci, w tym stosowane do produkcji posiłków środki spożywcze. W 5 placówkach świadczących usługę żywienia stwierdzono usunięcie ww. uchybień. W 1 obiekcie prowadzone jest postępowanie administracyjne.

W 2016r. objęto nadzorem 4 nowe placówki szkolne, w których żywienie realizowane jest w formie usług cateringowych.

2. Sklepiki szkolne i barki gastronomiczne na terenie placówek oświatowych

Pod nadzorem PPIS w Lublinie na terenie miasta Lublin znajduje się 41 obiektów obrotu żywnością w placówkach oświatowych oraz 10 barków gastronomicznych funkcjonujących na terenie w/w placówek, a także 24 barki gastronomiczne na uczelniach wyższych. Obiekty te prowadzą działalność w zakresie wprowadzania do obrotu artykułów spożywczych oraz wydawania i konsumpcji na miejscu posiłków przygotowywanych z półproduktów.

W 2016r. skontrolowano 39 sklepików szkolnych oraz 22 barki gastronomiczne funkcjonujące na terenie placówek oświatowych i uczelni wyższych.

W ramach sprawowanego nadzoru przeprowadzono 78 kontroli w sklepikach szkolnych. W związku z nieprawidłowościami stwierdzonymi podczas kontroli nałożono 18 mandatów karnych na łączną kwotę 1600 zł. Wydano 51 decyzji administracyjnych, w tym 14 decyzji nakazowych, 10 decyzji z rygorem natychmiastowej wykonalności, oraz 1 decyzję zamknięcia zakładu.

Unieruchomiono działalność sklepiku szkolnego w Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcącym im. Kazimierza Wielkiego w Lublinie, Al. Raclawickie 17 w związku z licznymi nieprawidłowościami natury sanitarnej dotyczącymi braku warunków do bezpiecznego i higienicznego przetwarzania żywności. Agent sklepiku prowadził

działalność bez złożenia wniosku o zatwierdzenie zakładów i o wpis do rejestrów podlegających urzędowej kontroli organów PIS. Wydano również decyzję zamknięcia barku gastronomicznego mieszczącego się w Państwowych Szkołach Budownictwa i Geodezji im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie, Al. Raclawickie 5, z uwagi na stwierdzenie podczas kontroli rażących niezgodności z prawem żywnościowym, dotyczących m.in. obecności szkodników i ich pozostałości w pomieszczeniach zakładu oraz złego stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń, sprzętu i wyposażenia. Właściciele nie wznowili działalności w obiektach, zaś zarządzający placówkami podpisali umowy z nowymi agentami, którzy prowadzą działalność zgodnie z prawem żywnościowym.

3. Przedszkola

Na terenie miasta Lublin pod nadzorem PPIS w Lublinie znajdują się 154 stołówki przedszkolne, z czego dla 84 z nich usługę żywieniową realizuje zewnętrzny podmiot – firma cateringowa. W 2016r. skontrolowano łącznie 101 takich obiektów, w tym 56 punktów wydawania posiłków. Łącznie przeprowadzono 119 kontroli w blokach żywienia w przedszkolach, w tym 57 kontroli w punktach wydawania posiłków. W związku z nieprawidłowościami stwierdzonymi podczas kontroli nałożono 12 mandatów karnych na łączną kwotę 1300 zł. Wydano 40 decyzji administracyjnych, w tym 17 decyzji nakazowych oraz 5 decyzji z rygorem natychmiastowej wykonalności. W następstwie przeprowadzonych kontroli sprawdzających w zakładach stwierdzono poprawę stanu sanitarnego.

W 2016r. pod kątem żywienia oceniono 19 placówek przedszkolnych, w tym 5 realizujących żywienie w systemie cateringowym. Ocen dokonano na podstawie dokumentacji udostępnionej podczas kontroli sanitarnych, aktualnych jadłospisów oraz stanów magazynowych obiektów, które zostały porównane z zapotrzebowaniem żywionych grup dzieci. Żywienie w przedszkolach zostało ocenione w następujących obszarach: prawidłowości sporządzenia jadłospisów, sposobu komponowania posiłków oraz doboru środków spożywczych, techniki komponowania dań, zróżnicowania środków spożywczych używanych do produkcji posiłków w poszczególnych grupach produktów, doboru technik kulinarnych przy sporządzaniu potraw, wdrożenia wymogów Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach oraz zastosowania ogólnych zaleceń żywieniowych dotyczących planowania jadłospisów w ramach żywienia dzieci wydanych przez Instytut Żywności i Żywienia w Warszawie.

W 2016r. objęto nadzorem 5 nowych placówek przedszkolnych, w których żywienie realizowane jest w formie usług cateringowych.

4. Żłobki i domy małego dziecka

Na terenie miasta Lublin pod nadzorem PPIS w Lublinie znajdują się 30 stołówek w żłobkach, z czego dla 22 z nich usługę żywieniową realizuje zewnętrzny podmiot – firma cateringowa. W 2016r. skontrolowano 24 takie obiekty, w tym 15 punktów wydawania posiłków. Łącznie przeprowadzono 30 kontroli. W jednym ze skontrolowanych obiektów stwierdzono nieprawidłowości natury sanitarnej. Podmiot usunął nieprawidłowości, a wszczęte postępowanie administracyjne zostało umorzone decyzją. W dwóch punktach wydawania posiłków w żłobkach przeprowadzono ogólną jakościową ocenę żywienia na podstawie okazanych jadłospisów i stanów magazynowych.

W 2016r. objęto nadzorem 12 nowych żłobków, w których żywienie realizowane jest w formie cateringu (placówki prowadzone przez podmioty fizyczne).

5. Firmy cateringowe

Na terenie miasta Lublin nadzorowanych jest 13 firm cateringowych, które świadczą usługi żywieniowe m.in. dla placówek oświatowych. W 2016r. skontrolowano 13 firm cateringowych. Łącznie przeprowadzono 38 kontroli, w tym 1 interwencyjną. Wydano 15 decyzji administracyjnych, w tym 5 decyzji z rygorem natychmiastowej wykonalności i 5 decyzji nakazowych. W związku z nieprawidłowościami stwierdzonymi podczas kontroli nałożono 9 mandatów karnych na kwotę 1750 zł. W wyniku prowadzonych przez PPIS w Lublinie postępowań i wykonania przez podmioty nałożonych nakazów uzyskano poprawę stanu sanitarnego.

W 2016r. PPIS w Lublinie objął nadzorem 4 nowe zakłady cateringowe, które zajmują się świadczeniem usług dla obiektów żywienia zbiorowego typu zamkniętego.

Kontrolując obiekty zlokalizowane na terenie jednostek oświatowych, najczęściej stwierdzano nieprawidłowości w zakresie: niewłaściwego stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń, sprzętu i wyposażenia, nieprawidłowego wykorzystywania stanowisk pracy, braku zachowanej higieny personelu pracującego przy produkcji posiłków, nieprawidłowości w zakresie mycia i dezynfekcji naczyń i sprzętu, złego stanu higieniczno-sanitarnego pomieszczeń, urządzeń, sprzętu. Pracownicy odpowiedzialni za realizację żywienia stale podnoszą swoje kwalifikacje. Przeprowadzano rozmowy instruktazowe mające na celu wprowadzanie w placówkach szkolno-wychowawczych prawidłowych, racjonalnych zasad

żywienia. Posiłki produkowane są z wykorzystaniem różnorodnych środków spożywczych spełniających wymagania rozporządzenia z różnych grup produktów i wydawane o regularnych porach dnia.

Na podstawie przeprowadzonych kontroli sanitarnych można uznać, iż stan sanitarno-higieniczny bloków żywienia w obiektach szkolno-wychowawczych jest bardzo zróżnicowany, ale corocznie ulega poprawie. Analiza dokumentacji jednoznacznie wskazuje, że w każdym zakładzie gdzie nałożono mandat karny, system bezpieczeństwa żywności oparty na zasadach HACCP, w tym procedury i instrukcje z zakresu GHP/GMP nie został utrzymany i/lub dokumentacja systemowa nie była prowadzona w sposób prawidłowy. W dalszym ciągu trudno jest przekonać liczne grono przedsiębiorców o słuszności i konieczności utrzymania oraz przestrzegania opracowanego systemu bezpieczeństwa żywności. Przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Lublinie podczas kontroli szczegółowo analizują zgodność opracowanego systemu bezpieczeństwa żywności w odniesieniu do stanu faktycznego zakładu i poprawność prowadzenia dokumentacji systemowej, a także oceniają poziom wiedzy personelu z zakresu bezpieczeństwa produkowanej żywności. Na terenie miasta Lublin znajdują się zarówno obiekty nowoczesne jak i przestarzałe pod względem wyposażenia, sprzętu, z niefunkcjonalną infrastrukturą. Z uwagi na powyższe nie wszystkie obiekty spełniają najwyższe standardy jakościowe oraz wymogi unijne i krajowe. Często decyzje wydawane przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Lublinie, które nakazują poprawę technicznego i sanitarnego stanu są realizowane z dużym opóźnieniem (po wielokrotnych przedłużeniach terminu wykonania), gdyż placówki często borykają się z kłopotami finansowymi. Nie mniej jednak należy stwierdzić, że stan techniczny obiektów i ich wyposażenie ulegają systematycznej poprawie. Również procedury wewnętrznej kontroli jakości zdrowotnej żywności zgodnie z GMP/GHP wymuszają modernizację pionów kuchennych, podwyższając tym samym poziom bezpieczeństwa żywienia zbiorowego.

Prawidłowe żywienie dzieci cieszy się coraz większym zainteresowaniem środowiska medycznego, rodziców jak i władz krajowych i lokalnych. Większa świadomość społeczna, że jakość żywienia ma bardzo duży wpływ na rozwój dzieci i młodzieży powoduje, iż rodzice chętniej zapisują dzieci do placówek, które posiadają bloki żywienia spełniające wysokie standardy.

Produkcja żywności - najczęściej pojawiające się problemy napotykanne w pracy bieżącej oraz ich przyczyny.

Najczęściej pojawiającymi się problemami i nieprawidłowościami napotykanymi w bieżącym nadzorze sanitarnym są:

- brak wdrażania u przedsiębiorców z branży spożywczej przepisów rozporządzenia Komisji (WE) nr 2073/2005 z dnia 15 listopada 2005 r. w sprawie kryteriów mikrobiologicznych dotyczących środków spożywczych;
- nieprawidłowe znakowanie środków spożywczych z obowiązującymi przepisami prawa żywnościowego ze względu na zmieniające się przepisy prawa – dotyczy to Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności (...);
- brak udokumentowanej daty minimalnej trwałości lub terminu przydatności do spożycia produkowanych wyrobów;
- brak na wyposażeniu zakładu środków do higienicznego utrzymania rąk oraz do dezynfekcji powierzchni kontaktujących się z żywnością;
- nieprawidłowa ochrona zakładu przed szkodnikami - obecność szkodników;
- nieprzestrzeganie GHP/GMP oraz systemu opartego na zasadach HACCP.

Jako przyczynę w/w problemów i nieprawidłowości wskazać należy brak świadomości najwyższego kierownictwa w zakresie zmieniających się przepisów prawa.

V. WARUNKI SANITARNO-HIGIENICZNE ŚRODOWISKA PRACY

Nadzór sanitarny nad warunkami pracy ma na celu wzmocnienie ochrony zdrowia pracowników przed negatywnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących w miejscu pracy, w tym przede wszystkim zapobieganie powstawaniu chorób zawodowych.

Na terenie miasta Lublin nadzorem objętych jest **617** zakładów pracy. Zakres przedmiotowy kontroli obejmował: warunki zdrowotne środowiska pracy, stan higieniczno-sanitarny pomieszczeń pracy i pomieszczeń socjalnych, narażenie pracowników na czynniki szkodliwe dla zdrowia w środowisku pracy, przestrzeganie przepisów związanych z bezpieczeństwem i higieną pracy przy usuwaniu, zabezpieczaniu i transporcie wyrobów zawierających azbest, przestrzeganie przepisów ustawy: o substancjach chemicznych i ich mieszaninach, produktach biobójczych.

Poza tym w 2016r realizowano 2 programy wynikające z „Wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego do planowania i działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej” obejmujące 2 letnie okresy, a mianowicie: prowadzenie nadzoru nad warunkami pracy i wypełnianiem przez pracodawców obowiązków, wynikających z oceny ryzyka zawodowego pracowników zatrudnionych w zakładach przemysłu tworzyw sztucznych oraz wynikających

z oceny ryzyka zawodowego pracowników narażonych na rtęć i jej związki (kontynuacja zamierzenia realizowanego w 2015r.).

W roku 2016 skontrolowano **231** obiektów zajmujących się m.in. produkcją wyrobów z tworzyw sztucznych, zabezpieczaniem i usuwaniem wyrobów zawierających azbest, naprawą pojazdów mechanicznych, obróbką metali oraz importem, exportem, produkcją, dystrybucją i stosowaniem produktów chemicznych. Przeprowadzono ogółem **286** kontroli.

W zakresie nadzoru nad:

- substancjami i mieszaninami chemicznymi przeprowadzono **184** kontrole u importerów, eksporterów, formulatorów i użytkowników końcowych
- prekursorami kategorii 2 i 3 - **14** kontroli. Kontrolami objęto eksporterów, dystrybutorów i użytkowników końcowych.
- produktami biobójczymi - **14** kontroli
- warunkami pracy podczas zabezpieczania i usuwania wyrobów zawierających azbest – **3** kontrole. Przeprowadzone kontrole nie wykazały nieprawidłowości sanitarno higienicznych.
- czynnikami biologicznymi w środowisku pracy - **15** kontroli.

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości w nadzorowanych zakładach pracy to:

- brak aktualnych badań i pomiarów środowiska pracy w 23 zakładach (10 %);
- brak lub nieprawidłowo dokonana ocena ryzyka zawodowego związana z wykonywaną pracą w zakładzie – w 3 zakładach (1,3%);
- brak odpowiednich rejestrów – w 6 zakładach (2,6 %);
- brak osób przeszkolonych w zakresie udzielania pierwszej pomocy – w 8 zakładach (3,5%);
- dopuszczanie do pracy pracowników bez aktualnych orzeczeń lekarskich stwierdzających brak przeciwwskazań do pracy na określonym stanowisku – w 5 zakładach (2,2%);
- nieprawidłowości w zakresie wprowadzania do obrotu substancji i ich mieszanin dotyczyły m.in.: nieprawidłowego oznakowania wprowadzanych do obrotu produktów i braku aktualnego spisu stosowanych w zakładzie chemikaliów.

Przekroczenia NDS/NDN czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy stwierdzono w **35** objętych nadzorem zakładach pracy.

Wydano 2 decyzje dotyczące obniżenia stężeń i natężeń czynników szkodliwych. W wyniku podjętych działań poprawiono warunki pracy dla 170 pracowników. W zakładach, gdzie brak było możliwości wyeliminowania przekroczeń NDS/NDN pracodawcy wyposażyli

pracowników w środki ochrony indywidualnej, wprowadzili rotację pracowników na stanowiskach pracy skracając tym samym czas narażenia oraz usprawnili rozwiązania techniczne w halach produkcyjnych. W przypadku narażenia na ponadnormatywny hałas pracodawcy ocenili ryzyko zawodowe i wprowadzili w życie programy organizacyjno-techniczne mające na celu ograniczenie narażenia.

Realizując „Wytyczne Głównego Inspektora Sanitarnego do planowania i działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej” w zakresie prowadzenia nadzoru nad warunkami pracy i wypełnianiem przez pracodawców obowiązków, wynikających z oceny ryzyka zawodowego pracowników zatrudnionych w zakładach przemysłu tworzyw sztucznych skontrolowano 14 zakładów. Przeprowadzono ogółem 24 kontrole. Uchybienia stwierdzono w 3 zakładach. Najczęściej stwierdzane uchybienia/nieprawidłowości higieniczno-sanitarne dotyczyły:

- braku oceny ryzyka zawodowego – w 1 zakładzie;
- braku i nie prowadzenia na bieżąco rejestrów czynników szkodliwych dla zdrowia oraz kart badań i pomiarów – w 1 zakładzie;
- braku spisu stosowanych mieszanin chemicznych stwarzających zagrożenie – w 1 zakładzie;
- braku instrukcji bezpieczeństwa i higieny pracy – w 1 zakładzie;

Ponadto w 2016r. skontrolowano 5 podmiotów wytypowanych w projekcie REF-4.

Poza harmonogramem nadzoru nad obiektami w roku 2016 przeprowadzono **22** kontrole, w tym **5 tematycznych** (2 kontrole legalności transakcji na wniosek Głównego Inspektora Sanitarnego i 3 kontrole w zakresie bhp podczas prowadzenia prac rozbiórkowych płyt cementowo-azbestowych) oraz **14 kontroli interwencyjnych** w związku z powiadomieniem o nieprawidłowościach w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy z prośbą o interwencję, z których tylko **4 były zasadne** oraz **68 kontroli sprawdzających** wykonanie nałożonych na strony decyzjami obowiązków.

W związku ze stwierdzonymi podczas czynności kontrolnych nieprawidłowościami wydano ogółem **50** decyzji administracyjnych, w tym **39** nakładających na stronę obowiązek ich usunięcia. W **7** przypadkach na wniosek stron zostały zmienione terminy wykonania nałożonych obowiązków. W **12** zakładach pracy stwierdzone nieprawidłowości usunięto przed wydaniem decyzji. Na podstawie wydanych decyzji poprawę warunków zdrowotnych środowiska pracy oraz stanu sanitarnego na terenie miasta Lublin uzyskano w **52** kontrolowanych obiektach. Poprawę warunków zdrowotnych środowiska pracy oraz stanu sanitarnego stwierdzono podczas kontroli sprawdzających wykonanie obowiązków nałożonych na podmioty odpowiedzialne.

W 2016r wydano również:

- 57 decyzji płatniczych;
- 5 grzywnien w drodze mandatu karnego łącznie na kwotę 1 400 zł;
- w 12 obiektach stwierdzone nieprawidłowości zostały usunięte bez wydania decyzji administracyjnych, z uwagi na wcześniejsze poinformowanie organu o ich wyeliminowaniu, co potwierdziły przeprowadzone kontrole sanitarne;
- 3 upomnienia;
- 4 decyzje umarzające wszczęte postępowania administracyjne;
- 39 zezwoleń na wywóz prekursorów narkotyków do krajów trzecich;

W 4 przypadkach stwierdzono nieprawidłowości w zakresie oznakowania i zamieszczonych informacji w kartach charakterystyk produktów chemicznych, o czym powiadomiono właściwych terenowo inspektorów sanitarnych w celu podjęcia czynności mających na celu wyeliminowanie stwierdzonych uchybień.

Obecnie można zauważyć, iż stan techniczny pomieszczeń w kontrolowanych zakładach pracy uległ znacznej poprawie. Pracodawcy większą wagę przywiązują do warunków pracy zatrudnionych pracowników i dokładają wszelkich starań, aby miejsce pracy było bezpieczne i przyjazne dla pracownika. Budowanie większej świadomości pracodawcy w omawianym obszarze to również efekt wcześniejszych działań prowadzonych przez organ inspekcji sanitarnej.

Choroby zawodowe

Następstwem pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia są choroby zawodowe. Za chorobę zawodową uważa się chorobę, wymienioną w wykazie chorób zawodowych, jeżeli w wyniku oceny warunków pracy można stwierdzić bezspornie lub z wysokim prawdopodobieństwem, że została ona spowodowana działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy albo w związku ze sposobem wykonywania pracy, zwanych „narażeniem zawodowym”. Rozpoznanie choroby zawodowej u pracownika lub byłego pracownika może nastąpić w okresie jego zatrudnienia w narażeniu zawodowym albo po zakończeniu pracy w takim narażeniu, pod warunkiem wystąpienia udokumentowanych objawów chorobowych w okresie ustalonym w wykazie chorób zawodowych.

Na terenie miasta Lublin w roku 2016 prowadzono 95 postępowań w sprawie chorób zawodowych.

Z jednostki orzeczniczej wpłynęło ogółem 40 zgłoszeń podejrzeń chorób zawodowych, pozostałe 55 były kontynuacją z lat ubiegłych.

W ramach prowadzonych postępowań w sprawie chorób zawodowych, w celu dokonania oceny narażenia zawodowego, przeprowadzono:

- 38 wizytacji w zakładach pracy,
- 36 przesłuchań stron,
- 1 rozprawę administracyjną.

Sporządzono 83 oceny narażenia zawodowego.

Wydano ogółem 34 decyzji dotyczących chorób zawodowych, w tym:

- 16 decyzji stwierdzających chorobę zawodową
- 18 decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej.

Opracowano i przesłano do IMP w Łodzi 16 kart stwierdzenia choroby zawodowej.

Ponadto wydano 3 postanowienia i 3 decyzje o umorzeniu postępowania.

W 6 przypadkach strony wniosły odwołania do organu II instancji.

W 2016r. liczba prowadzonych postępowań kształtowała się na poziomie roku 2015. Odnotowano wzrost zgłoszonych podejrzeń chorób zawodowych oraz sporządzonych ocen narażenia zawodowego.

W porównaniu do 2015 roku odnotowano spadek liczby wydanych decyzji w sprawie chorób zawodowych. Powyższe dane najlepiej obrazują poniżej zamieszczone zestawienia tabelaryczne:

w 2016 roku:

Liczba prowadzonych postępowań w sprawie chorób zawodowych	Liczba zgłoszonych podejrzeń chorób zawodowych w 2016r	Liczba sporządzonych ocen narażenia	Liczba stwierdzonych chorób zawodowych	Liczba wydanych decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej	Liczba odwołań do LPWIS od decyzji w sprawie chorób zawodowych
95	40	83	16	18	6

w 2015 roku:

Liczba prowadzonych postępowań w sprawie chorób zawodowych	Liczba zgłoszonych podejrzeń chorób zawodowych w 2015r	Liczba sporządzonych ocen narażenia	Liczba stwierdzonych chorób zawodowych	Liczba wydanych decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej	Liczba odwołań do LPWIS od decyzji w sprawie chorób zawodowych
96	33	43	26	25	6

Struktura stwierdzanych chorób zawodowych w roku 2016 i 2015 przedstawiona została w załączonej tabeli:

Stwierdzone choroby zawodowe	Rok 2016	Rok 2015
Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy	3	6
Pylice płuc	5	4
Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15lat	7	4
Choroby opłucnej lub osierdzia wywołane pyłem azbestu.	1	0
Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy.	0	3
Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa	1	3
Nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze u ludzi	0	3
Obustronny trwały odbiorczy ubytek słuchu typu ślimakowego lub czuciowo-nerwowego spowodowany hałasem, wyrażony podwyższeniem progu słuchu o wielkości co najmniej 45 dB w uchu lepiej słyszającym, obliczony jako średnia arytmetyczna dla częstotliwości audiometrycznych 1,2 i 3 kHz	0	2
Ostre uogólnione reakcje alergiczne	1	0
Choroby skóry	0	1
Suma	18	26

W strukturze zachorowalności na choroby zawodowe w 2016 roku czołowe miejsce zajmują następujące jednostki chorobowe:

- przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15lat – 38%,
- pylice płuc – 27%,
- przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy – 16%.

Ww. choroby stanowią 81% wszystkich stwierdzonych chorób zawodowych.

Środki zastępcze

Oddział Higieny Pracy prowadzi nadzór w zakresie wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych, monitoruje przypadki zatruc środkami zastępczymi zgłaszane przez placówki ochrony zdrowia oraz wprowadzanie na rynek środków zastępczych, w tym również sprzedaż internetową. Realizacja ww. działań przebiega we współpracy z Policją, Prokuraturą, Urzędem Kontroli Skarbowej, Urzędem Celnym i placówkami służby zdrowia.

W roku 2016 otrzymano z Prokuratury **39** postanowień o wyłączeniu materiałów dochodzenia do odrębnego postępowania. W toku prowadzonych postępowań w **4** przypadkach udowodniono, fakt wprowadzania do obrotu środków zastępczych. W związku z tym faktem wydano 4 decyzje w sprawie zakazu wprowadzania do obrotu, nakazu wycofania z obrotu produktów stwarzających zagrożenie życia lub zdrowia ludzi oraz **4** decyzje nakładające kary pieniężne o łącznej kwocie **190 tys. zł** za złamanie ustawowego zakazu wprowadzania do obrotu środków zastępczych. Ponadto **44** decyzje, którymi orzeczono o przepadku na rzecz Skarbu Państwa i zniszczeniu zabezpieczonych środków zastępczych.

W **2** przypadkach umorzono wszczęte postępowania administracyjne.

Na terenie miasta Lublina odnotowano **47** zgłoszeń zatruc dopalaczami otrzymanych z Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego w Lublinie, Al. Kraśnicka 100 – Oddział Toksykologiczno – Kardiologiczny oraz 1 zgłoszenie ze Szpitala Neuropsychiatrycznego w Lublinie ul. Abramowicka 2.

Przyczyną zatruc były środki zastępcze o niezidentyfikowanym składzie.

Wiek osób hospitalizowanych z powodu zatruc dopalaczami przedstawia zamieszczona tabela:

Grupa wiekowa	Mężczyźni	Kobiety
do 18 lat	5	1
19 i więcej	34	8

Z przedstawionej analizy wynika, iż największą liczbę zatruc na terenie miasta Lublin odnotowano u mężczyzn powyżej 19 r.ż., co stanowiło 72,3%.

Osoby hospitalizowane z powodu zatrucia środkami zastępczymi są wzywane do siedziby Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Lublinie celem złożenia wyjaśnień dotyczących ustalenia źródła pochodzenia substancji będących przyczyną zatruc.

W trakcie prowadzonych rozmów każdorazowo udzielane są informacje nt. szkodliwości zażywania środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych. Wszystkim

rozmówcom jak i ich opiekunom wręczano materiały edukacyjne zawierające treści o tematyce profilaktycznej dotyczącej dopalaczy tj.: „Dopalacze to śmierć”, „[nowe narkotyki] UWAGA RODZICE!”

Podsumowanie:

1. W wyniku działań prowadzonych w 2016 roku przez Oddział Higieny Pracy Powiatowej Stacji-Sanitarno-Epidemiologicznej w Lublinie poprawiono warunki pracy 170 pracownikom pracującym w warunkach przekroczenia normatywów higienicznych (czynników fizycznych, chemicznych, pyłów).
2. W 2016 roku wydano 16 decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej. Najczęściej stwierdzanymi jednostkami chorobowymi były:
 - przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15lat - 7
 - pylice płuc - 5

VI. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

Do zakresu działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej szczebla powiatowego w dziedzinie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego należy sprawowanie nadzoru sanitarnego nad całokształtem procesów inwestycyjnych przebiegających na poziomie powiatu.

Do zadań wykonywanych w ramach tego nadzoru należy opiniowanie i uzgadnianie w zakresie wymagań higieniczno-zdrowotnych:

SPRAWY ROZPATRYWANE NA WNIOSEK WÓJTA / BURMISTRZA / PREZYDENTA W OPARCIU O PRZEDSTAWIONĄ DOKUMENTACJĘ

1) studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i planów zagospodarowania przestrzennego gmin w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, w tym:

- uzgadnianie możliwości odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko,
- uzgadnianie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko opracowywanej dla ww. dokumentów,

- opiniowanie projektów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy wraz z prognozą oddziaływania na środowisko;
- 2) przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w ramach oceny oddziaływania na środowisko, w tym:**
- opiniowanie potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby – wyrażanie opinii co do zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko,
 - opiniowanie zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko,
 - opiniowanie warunków realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach,
 - opiniowanie warunków realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o pozwoleniu na budowę;

SPRAWY ROZPATRYWANE NA WNIOSEK INWESTORA / PROJEKTANTA
W OPARCIU O PRZEDSTAWIONĄ DOKUMENTACJĘ

- 3) dokumentacji projektowych dotyczących budowy oraz zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych, w tym inwestycji finansowanych ze środków Unii Europejskiej;**
- 4) rozwiązań technicznych innych niż określone w obowiązujących przepisach prawnych, w tym w zakresie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie;**
- 5) budowy / rozbudowy cmentarzy;**

SPRAWY ROZPATRYWANE NA WNIOSEK INWESTORA W OPARCIU
O PRZEDSTAWIONĄ DOKUMENTACJĘ I/LUB PRZEPROWADZONĄ KONTROLĘ
OBIEKTU BUDOWLANEGO / POMIESZCZEŃ

- 6) obiektów budowlanych w trakcie budowy;**
- 7) obiektów budowlanych po zakończeniu budowy (przed przystąpieniem do użytkowania), w tym inwestycji finansowanych ze środków Unii Europejskiej**
- 8) pomieszczeń, przeznaczonych do prowadzenia następujących rodzajów działalności:**
- działalności leczniczej (kompetencje uchylone z dniem 15 lipca 2016 r.),

- działalności oświatowej,
- działalności związanej z opieką nad dziećmi do lat 3,
- obrotu środkami farmaceutycznymi,
- obrotu bronią i amunicją,
- działalności opiekuńczo-wychowawczej;

9) **uczestniczenie w kontrolach przeprowadzanych w ramach sprawowania bieżącego nadzoru sanitarnego** w zakresie wymagań ogólnobudowlanych i instalacyjnych mających wpływ na warunki higieniczno-zdrowotne.

Wymienione zadania obejmują kontrolę warunków:

- **higieny środowiska** (np. gospodarka odpadami, gospodarka ściekami, zaopatrzenie w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi, emisja hałasu, emisja zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego),
- **higieny pracy w zakładach pracy** (np. wentylacja, oświetlenie i ogrzewanie pomieszczeń pracy, pomieszczenia higieniczno-sanitarne dla pracowników),
- **higieny procesów nauczania i wychowania** (np. wentylacja, oświetlenie, ogrzewanie i powierzchnia pomieszczeń na pobyt dzieci i młodzieży, pomieszczenia higieniczno-sanitarne dla dzieci i młodzieży),
- **higieny wypoczynku i rekreacji** (np. wentylacja pomieszczeń dla użytkowników, pomieszczenia higieniczno-sanitarne dla użytkowników),
- **zdrowotnych żywności, żywienia i przedmiotów użytku** (np. układ funkcjonalny pomieszczeń, wentylacja pomieszczeń, ilość i lokalizacja urządzeń sanitarnych),
- **higieniczno-sanitarnych, jakie powinien spełniać sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne** (np. układ funkcjonalny pomieszczeń, wentylacja pomieszczeń, ilość i lokalizacja urządzeń sanitarnych) w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych. **Zadania te poprzedzają i znacznie ułatwiają czynności z zakresu bieżącego nadzoru sanitarnego, mają charakter profilaktyczny.** Wydawane opinie stanowią materiał pomocniczy dla organów samorządu gminnego / powiatowego / wojewódzkiego, organów administracji architektoniczno-budowlanej, organów nadzoru budowlanego, organów inspekcji farmaceutycznej itp. w postępowaniach administracyjnych prowadzonych w celu:

- uchwalenia studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i planów zagospodarowania przestrzennego gmin,

- wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach,
- wydania decyzji o pozwoleniu na budowę,
- dokonania wpisów obiektów do rejestru placówek oświatowych / rejestru podmiotów wykonujących działalność leczniczą / rejestru żłobków i klubów dziecięcych,
- wydania zezwoleń na sprzedaż środków farmaceutycznych / broni i amunicji,
- wydania zezwoleń na prowadzenie placówek wsparcia dziennego.

1. Omówienie działalności za 2016 r.

W I półroczu 2016 r. w ramach sprawowania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego:

- 1) wydano **39 opinie** (29 – 2015r.) dla studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego / planów zagospodarowania przestrzennego gmin w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko;
- 2) wydano **103 opinie** (98 – 2015r.) dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w ramach oceny oddziaływania na środowisko;
- 3) wydano **221 opinie** (269 – 2015r.) dla dokumentacji projektowych dotyczących budowy oraz zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych, w tym inwestycji finansowanych ze środków Unii Europejskiej;
- 4) wydano **4 opinie (w formie decyzji)** (5 – 2015r.) dla rozwiązań technicznych innych niż określone w obowiązujących przepisach prawnych, w tym w zakresie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie;
- 5) wydano **0 opinie** (0 – 2015r.) dla budowy / rozbudowy cmentarzy;
- 6) przeprowadzono **5 kontrole** (7 – 2015r.) , wydano **0 opinie** dla obiektów budowlanych w trakcie budowy;
- 7) przeprowadzono **52 kontrole** (56 – 2015r.), wydano **171 opinie** (197 – 2015r.) dla obiektów budowlanych po zakończeniu budowy / przed przystąpieniem do użytkowania, w tym inwestycji finansowanych ze środków Unii Europejskiej;
- 8) przeprowadzono **76 kontrole** (103 – 2015r.) , wydano **68 opinie** (144 – 2015r.) (w tym **34 w formie decyzji** (65 – 2015r.) dla pomieszczeń przeznaczonych na prowadzenie działalności leczniczej) dla pomieszczeń przeznaczonych do wymienionych rodzajów działalności;
- 9) uczestniczono w **2 kontrolach** (13 – 2015r.) w ramach sprawowania bieżącego nadzoru sanitarnego.

Razem:

- **wydano 616 opinii** (707 opinii w 2015 r.),
- **przeprowadzono 135 kontroli obiektów / pomieszczeń** (179 kontroli w 2015 r.).

2. Podsumowanie i wnioski.

W stosunku do 2015 r. zanotowano spadek liczby kontroli obiektów / pomieszczeń (o około 13%) i liczby wydanych opinii (o około 25%), przy czym wzrosła liczba planów zagospodarowania przestrzennego (o ok. 35%), które są dokumentacją bardzo obszerną, specjalistyczną, wymagającą wiedzy eksperckiej.

Wśród skontrolowanych inwestycji na szczególną uwagę zasługuje:etap uchwalania zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego:

- rozszerzenie cmentarza w Lublinie przy ul. Droga Męczenników Majdanka,

etap wydawania decyzji o uwarunkowaniach środowiskowych:

- budowa elektrowni zasilanej biomasą w Lublinie przy ul. Mełgiewskiej/Tyszowieckiej,
- budowa bloku opalanego biomasą w PGE w Lublinie przy ul. Inżynierskiej 4,
- modernizacja oczyszczalni ścieków w Lublinie,
- budowa instalacji dezynfekcji NaClO – przebudowa pompowni wody Zemborzycka wraz z rozdzielnią w Lublinie przy ul. Zemborzyckiej 114a,
- budowa instalacji niekatalicznego odazotowania spalin z modernizacją 2 kotłów i budową instalacji odsiarczania spalin w PGE w Lublinie przy ul. Inżynierskiej 4,
- przebudowa budynku rozlewni wódek STOCK POLSKA w Lublinie ul. Spółdzielcza 6,
- budowa zakładu produkcji kostki brukowej i galanterii betonowej w Lublinie przy ul. Metalurgicznej 13,
- budowa hali sportowo-widowiskowej w Lublinie przy ul. Chodźki 15,
- budowa International Campus Pagi w Lublinie przy ul. Pagi,
- budowa i przebudowa sieci wodociągowych, kanalizacyjnych i ciepłowniczych,
- budowa i przebudowa ulic w Lublinie,
- budowa niskoemisyjnej sieci komunikacji zbiorowej dla północnej części LOF wraz z budową systemu elektronicznego komunikacji aglomeracyjnej dofinansowywanej w ramach Programu Operacyjnego polska Wschodnia 2014-2020,
- punkt zbierania i zakład przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz odzysku metali i związków metali w Lublinie przy ul. L. Herc 9,

etap sporządzania projektu budowlanego:

- budowa budynku wielofunkcyjnego (szkoła podstawowa, przedszkole, dom kultury) w Lublinie przy ul. Berylowej (etap sporządzania projektu budowlanego),
- budowa żłobka w Lublinie przy ul. Zelwerowicza,
- budowa Szpitalnego Oddziału Ratunkowego (SOR) w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym SP ZOZ – blok C w Lublinie przy al. Kraśnicka 100,
- Przebudowa Zespołu Szkół Ekonomicznych im. A. i J. Vetterów w Lublinie przy ul. Bernardyńskiej 14,
- adaptacja pomieszczeń na Szpital Jednego Dnia w Lublinie przy ul. Szeligowskiego 6,
- przebudowa pomieszczeń budynku Katedry Anatomii Patologicznej Wydziału Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu przyrodniczego w Lublinie przy ul. Głębokiej 30.

etap przekazywania obiektu do użytkowania:

- przebudowa i remont Wojewódzkiej Przychodni Ginekologiczno-Położniczej w Lublinie przy ul. Lubartowskiej 81,
- budowa hali produkcyjno-magazynowej (produkcja obuwia) z zapleczem biurowo administracyjnym w Lublinie przy ul. Vetterów 24a, 24b,
- budowa zajezdni autobusowej MPK w Lublinie przy ul. Stefczyka 40,
- remont basenu w budynku Gimnazjum nr 5 w Lublinie przy ul. Smyczkowej 3,
- budowa instalacji oczyszczania spalin kotłów parowych na terenie MEGATEM EC - LUBLIN sp. z o.o. w Lublinie przy ul. Mełgiewskiej 7-9,
- Budowa hali produkcyjno- magazynowej ASQUINI z wiatą magazynową i zapleczem socjalno-biurowym w Lublinie, ul. Plewińskiego/Braci Krausse,
- Budynek produkcyjny INDYKPOL S.A. w Lublinie, ul. Zimna 2,
- Budowa hali produkcyjno-magazynowej z zapleczem socjalno-technicznym PZZ LUBELLA w Lublinie przy ul. Wrotkowskiej 1,
- Nadbudowa Hali sportowej politechniki Lubelskiej w Lublinie przy ul. Nadbystrzyckiej 36B,
- Zakład produkcji środków dezynfekcyjnych i myjących MEDI-SEPT w Lublinie przy ul. Spiessa 4,
- Budynek biurowo-laboratoryjny Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno - Spożywczych w Lublinie przy ul. Nowy Świat 3,
- Budynek produkcyjno-magazynowy Fabryki Cukierków PSZCZÓŁKA w Lublinie przy ul. Spiessa 7.

Dot. pkt 1.1 i pkt 2.1.

Przy wydawaniu opinii sanitarnych dla studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego / planów zagospodarowania przestrzennego gmin w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko największe trudności sprawiły:

- protesty społeczne, w szczególności dotyczące rozszerzenia cmentarza w Lublinie przy ul. Droga Męczenników Majdanka,
- istniejący stan zagospodarowania terenów, kolidujący z planowaną, nową ich funkcją,
- potrzeba zachowania kompromisu między ochroną zasobów środowiska a przyjętymi strategiami rozwoju miasta,
- potrzeba zachowania kompromisu między ochroną zasobów środowiska a oczekiwaniami inwestorów.

W konsekwencji wydanie tych opinii często wymagało kilkakrotnej analizy zgromadzonego materiału dowodowego.

Dot. pkt 1.2.i pkt 2. 2.

Przy wydawaniu opinii dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w ramach ocen oddziaływania na środowisko największe trudności sprawiły:

- protesty społeczne, w szczególności dotyczące instalacji do spalania biomasy,
- niekompletne i/lub zbyt ogólne wnioski inwestorów, w których nie zawarto oceny wpływu przedsięwzięcia na najbliższe położone budynki mieszkalne, budynki ochrony zdrowia / pomocy społecznej, budynki przeznaczone na pobyt dzieci i młodzieży (emisja hałasu, emisja zanieczyszczeń powietrza),
- brak kwalifikacji przedsięwzięć wg wykazu przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, zawartego w obowiązujących przepisach.

Należy podkreślić, że w ostatnim okresie znacznie zwiększyła się ilość podnoszonych protestów społecznych przeciwko realizacji inwestycji zakwalifikowanych do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. O ile w latach poprzednich protesty takie dotyczyły głównie przedsięwzięć specjalistycznych i/lub wielkogabarytowych, to aktualnie sprzeciw społeczny wywołują również przedsięwzięcia mniej skomplikowane i o mniejszych gabarytach (np. stacja paliw w Lublinie przy ul. Willowej, punkt zbierania, segregowania i wysyłki odpadów metali w Lublinie przy ul. Grenadierów 13). W konsekwencji wydanie tych opinii często wymagało kilkakrotnej analizy zgromadzonego materiału dowodowego.

Dot. pkt 1.3. i pkt 2.3.

Przy wydawaniu opinii dla dokumentacji projektowych najczęściej spotykanymi błędami były:

- brak pełnych danych technologicznych,
- nieuwzględnienie miejsca na czasowe gromadzenie odpadów stałych,
- niewłaściwy układ funkcjonalny pomieszczeń,
- pominięcie umywalek w pomieszczeniach przeznaczonych do udzielania świadczeń zdrowotnych / przetwarzania żywności,
- pominięcie wentylacji części pomieszczeń.

Wymienione błędy najczęściej były korygowane przez projektantów przed wydaniem opinii, w przeciwnym przypadku wydawana była opinia negatywna.

Dot. pkt 1.6.-1.9. i pkt 2.6.-2.9.

Przy wydawaniu opinii w sprawie zrealizowanych inwestycji najczęściej spotykanymi błędami były:

- brak dokumentów potwierdzających prawidłowość podłączenia i działania instalacji wentylacyjnej,
- nie przeprowadzone badania wody instalacyjnej w kierunku jej przydatności do spożycia przez ludzi,
- nie zakończone roboty budowlane wykończeniowe i/lub instalacyjne,
- roboty budowlane zrealizowane z wprowadzeniem odstępień od zatwierdzonego projektu budowlanego bez uzyskania w tym zakresie stosownych dokumentów wynikających z ustawy Prawo budowlane,
- brak zabezpieczenia instalacji wodociągowej przed wtórnym zanieczyszczeniem wody.

Wydanie opinii było warunkowane likwidacją ww. nieprawidłowości i/lub przeprowadzeniem rekontroli.

VIII. OCENA WARUNKÓW SANITARNYCH W PLACÓWKACH OŚWIATOWO-WYCHOWAWCZYCH

W 2016r. na terenie miasta Lublin pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Lublinie znajdowało się 568 placówek oświatowo-wychowawczych, funkcjonujących w 625 budynkach (57 budynków wyższych uczelni, 4 budynki przedszkolne, 1 budynek zespołu szkół).

Do nadzorowanych placówek należały: żłobki, kluby dziecięce, przedszkola, punkty przedszkolne, wszystkie typy szkół, placówki opiekuńczo - wychowawcze, bursy i internaty, gabinety profilaktycznej opieki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej mieszczące się w placówkach oświatowych prowadzone przez NZOZ-y, uczelnie wyższe publiczne

i niepubliczne, domy studenta, pozaszkolne placówki specjalistyczne (poradnie), centra zabaw oraz placówki wypoczynku zimowego i letniego.

W roku ubiegłym na terenie miasta Lublin przeprowadzono łącznie 351 kontroli w 252 obiektach (skontrolowano 71 % placówek). Przeprowadzone kontrole obejmowały: kontrole sanitarne, sprawdzające, tematyczne i interwencyjne oraz w związku z wydaniem opinii do celów rejestracji placówek.

Państwowa Inspekcja Sanitarna realizując swoje zadania przeprowadzała kontrole w zakresie:

- przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne, w szczególności dotyczących higieny pomieszczeń i wymagań w stosunku do sprzętu używanego w szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych, szkołach wyższych oraz w ośrodkach wypoczynku, a także higieny procesów nauczania,
- przestrzegania przez osoby stosujące substancje chemiczne obowiązków wynikających z ustawy o substancjach chemicznych i ich mieszaninach z dnia 25 lutego 2011 r. (Dz. U. z 2015 r., poz. 1203) oraz rozporządzeń Wspólnot Europejskich w niej wymienionych,
- bieżącego nadzoru nad warunkami higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne, prowadzenia działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych w odniesieniu do kontrolowanych gabinetów podstawowej opieki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej w placówkach oświatowych.

Ponadto przeprowadzono 17 kontroli sanitarnych w związku z wydaniem opinii sanitarnych oraz 2 kontrole tematyczne w związku z oceną prowadzoną przez Głównego Inspektora Sanitarnego dot. obciążenia uczniów ciężarem tornistrów, zgodnie z wytycznymi przekazanymi przez Lubelskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Lublinie. Podczas kontroli przeprowadzono 264 oceny ciężaru ciała uczniów i ich tornistrów. Pracownicy OHDiM z inicjatywy Głównego Inspektora Sanitarnego przeprowadzili również badanie ankietowe pt. „Młodzież a dopalacze – postawy i zachowania” w 2 placówkach ponadgimnazjalnych na terenie miasta Lublin. Łącznie ankiety wypełniło 76 uczniów.

Rodzaj placówki	Liczba placówek w ewidencji	Liczba placówek skontrolowanych	Liczba przeprowadzonych kontroli
Żłobki	42	23	29
Przedszkola	156	92	123
Szkoły Podstawowe	35	30	49

Gimnazja	14	10	20
Licea Ogólnokształcące	0	0	0
Ponadgimnazjalne Szkoły Zawodowe	4	1	3
Szkoły Specjalne	3	3	3
Szkoły Policealne	4	1	2
Zespoły Szkół	22	14	20
Szkoły Wyższe Publiczne	4/51	3/ 11	18
Szkoły Wyższe Niepubliczne	5/15	1/ 3	3
Domy Studenta	25	11	12
Bursy i Internaty	3	3	3
Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze	1	1	1
Placówki opiekuńczo-wychowawcze (SOS Wioski Dziecięce, Dom Dziecka)	2	1	1
Placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego (świetlice, ogniska)	26	12	15
Placówki wychowania pozaszkolnego (Domy Kultury)	9	5	6
Placówki wychowania pozaszkolnego (międzyszkolne ośrodki sportowe)	1	1	1
Placówki wychowania pozaszkolnego - ogniska pracy pozaszkolnej	5	1	1
Placówki inne (centra zabaw + poradnie)	15	2	3
Gabinety POZiPP	88	4	5
Kontrole wypoczynku zimowego 2016r.	12	11	11
Kontrole wypoczynku letniego 2016r.	92	22	22
Razem	568	252	351

Tabela 1. Liczba przeprowadzonych kontroli z podziałem na grupy obiektów

Stan sanitarno-techniczny obiektów:

1. Żłobki

Spośród 42 żłobków oraz klubów dziecięcych zlokalizowanych na terenie miasta Lublin w 2016r. skontrolowano 23 żłobki i kluby dziecięce (54,7%).

Wydano 1 decyzję administracyjną odnośnie Żłobka Nr 1, ul. Wileńska 19 w Lublinie, której nakazy dotyczyły zapewnienia wentylacji zgodnej z normą PN-83 B-03430 w pomieszczeniach szatni i jadalni oraz prawidłowego prowadzenia procesu mycia i dezynfekcji nocników.

Pozostałe żłobki i kluby dziecięce w Lublinie utrzymane są w należyтым stanie higieniczno-sanitarnym, wyposażone w meble i sprzęty posiadające atesty/certyfikaty,

zapewniają należyte warunki do utrzymania higieny osobistej dzieci, jak i warunki do prowadzenia żywienia.

2. Przedszkola

W 2016 roku skontrolowano 92 placówki spośród 156 znajdujących się w ewidencji przedszkoli i punktów przedszkolnych, zlokalizowanych na terenie miasta Lublin (tj. 58,9%). W niezadawalającym stanie technicznym znajdowało się 21 placówek tj. 22,8% ze skontrolowanych (Przedszkole Nr 46, ul. Wołodyjowskiego 1, Lublin; Przedszkole Nr 28 ul. Krucza 6, Lublin; Przedszkole Nr 14 ul. Bronowicka 3, Lublin; Przedszkole Nr 69, ul. Dziewanny 19, Lublin; Przedszkole Nr 44, ul. Maszynowa 6, Lublin; Przedszkole Nr 75, ul. Żelazowej Woli 24, Lublin; Przedszkole Nr 52, ul. Kustronia 10, Lublin; Przedszkole Nr 48, ul. Leonarda 15, Lublin; Przedszkole Nr 58, ul. Radzyńska 16, Lublin; Przedszkole Nr 70 ul. Smyczkowa 2, Lublin; Zespół Przedszkolny Nr 1 ul. Zachodnia 7, Lublin; Przedszkole Nr 19 ul. Weteranów 5, Lublin; Przedszkole Nr 59 ul. Niepodległości 12A, Lublin; Przedszkole Nr 74 ul. Snopkowska 3/5, Lublin; Przedszkole Parafialne im. bł. H. Koźmińskiego ul. Zbożowa 75, Lublin; Niepubliczny Punkt Przedszkolny „U Pana Kleksa” ul. Sławin 70, Lublin; Przedszkole Nr 33 im. Kubusia Puchatka ul. Grażyny 10, Lublin; Niepubliczne Przedszkole „Piotruś Pan” ul. Młodej Polski 14, Lublin; Przedszkole Nr 13, ul. Okrzei 9, Lublin; Przedszkole Nr 2 ul. Lawinowa 7, Lublin; Przedszkole Nr 73 ul. Uśmiechu 5, Lublin). W odniesieniu do 1 placówki – Zespół Przedszkolny Nr 1 ul. Zachodnia 7, Lublin - prowadzono 2 postępowania administracyjne.

W 2016r. wydano 7 decyzji administracyjnych, 15 postępowań kontynuowanych było z lat poprzednich. Zakończono 11 postępowań, w tym 5 rozpoczętych w 2016r.

Najczęściej stwierdzano nieprawidłowości dotyczące:

- braku wentylacji w salach zajęć, szatniach, jadalniach oraz pomieszczeniach sanitarnych;
- złego stanu technicznego ścian, podłóg, ścianek działowych i drzwiczek do kabin ustępowych, sedesów, umywalek i brodzików w sanitariatach;
- braku centralnej regulacji mieszania ciepłej wody w sanitariatach dla dzieci w celu ochrony przed możliwością poparzenia;
- złego stanu technicznego okien w szatni, łazienkach, korytarzach i łącznikach sal z szatnią, nieszczelnych z ubytkami drewna i spróchniałymi ramami i futrynami;
- złego stanu technicznego podłóg w salach zajęć dla dzieci;

- braku zabezpieczenia grzejników centralnego ogrzewania osłonami ochraniającymi przed bezpośrednim kontaktem z elementem grzejnym w celu ochrony dzieci przed urazami możliwością poparzenia;
- przewodów instalacji wodno-kanalizacyjnej, kratki ściekowych, umywalek, sedesów, brodzików ze śladami korozji;
- nierównej nawierzchni alejek na placach zabaw i tarasach przy budynkach przedszkoli;
- murków na placach zabaw z ubytkami betonu.

W pojedynczych przypadkach nieprawidłowości dotyczyły złego stanu technicznego sufitu w pomieszczeniu przechowywania leżaków, niedostosowania liczby dzieci do warunków przestrzennych placówki, braku atestu potwierdzającego, że szkło zastosowane w drzwiach wejściowych do sal spełnia wymogi bezpieczeństwa.

Postępowania rozpoczęte i zakończone w 2016r. – stan uległ poprawie:

1. Przedszkole Nr 19 ul. Weteranów 5, Lublin – w sali zabaw nr 5 zapewniono wentylację zgodną z normą PN-83 B-03430;
2. Przedszkole Nr 59 ul. Niepodległości 12 A, Lublin – w pomieszczeniu sanitarnym dla dzieci przy sali zabaw nr 6 zapewniono wentylację mechaniczną zgodną z normą PN-83 B-03430;
3. Przedszkole Parafialne im. bł. H. Koźmińskiego ul. Zbożowa 75, Lublin – dostosowano liczbę dzieci w przedszkolu do warunków przestrzennych placówki;
4. Przedszkole Nr 74 ul. Snopkowska 3/5, Lublin – poprawie uległ stan techniczny sufitów, ścian i podłóg w pomieszczeniach szatni i sal zajęć dla dzieci oraz zapewniono szkło bezpieczne we wszystkich drzwiach wejściowych do sal zajęć;
5. Niepubliczny Punkt Przedszkolny „U Pana Kleksa” ul. Sławin 70, Lublin – w pomieszczeniu higieniczno-sanitarnym dla dzieci zapewniono wentylację mechaniczną zgodną z Polską Normą.

Postępowania zakończone z lat ubiegłych:

1. Niepubliczne Przedszkole „Piotruś Pan” ul. Młodej Polski 14, Lublin (decyzja z 2015 r.)
2. Przedszkole Nr 13, ul. Okrzei 9, 20-128 Lublin (decyzja z 2015r.)
 - zapewniono centralną regulację mieszania ciepłej wody z ograniczeniem maksymalnej temperatury do 43°C w instalacji ciepłej wody w pomieszczeniach sanitarnych dla dzieci.
3. Przedszkole Nr 2 ul. Lawinowa 7, Lublin (decyzja z 2014r.)
4. Przedszkole Nr 73 ul. Uśmiechu 5, Lublin (decyzja z 2011r.)
5. Przedszkole Nr 33 im. Kubusia Puchatka ul. Grażyny 10, Lublin (decyzja z 2015r.).

– poprawie uległ stan techniczny ścian, podłóg, ścianek działowych pomiędzy sedesami oraz urządzeń sanitarnych w pomieszczeniach łazienek dla dzieci;

6. Zespół Przedszkolny Nr 1 ul. Zachodnia 7, 20-620 Lublin – w pomieszczeniu higieniczno-sanitarnym dla dzieci grupy I zapewniono wentylację zgodną z normą PN-83 B-03430 (decyzja z 2015r.);

Pięć placówek przedszkolnych (5,43%) ze skontrolowanych w 2016r. na terenie miasta Lublin funkcjonuje w budynkach nieprzystosowanych, budowanych z przeznaczeniem innym niż działalność dydaktyczno-wychowawcza, które nie spełniają wszystkich wymagań stawianych placówkom oświatowo-wychowawczym. W placówkach tych są zbyt wąskie korytarze i klatki schodowe w porównaniu do liczby przemieszczających się dzieci, przechodnie sale zabaw, mała powierzchnia szatni (Przedszkole Nr 12 ul. Plac Bychawski 12, Lublin; Przedszkole Nr 16 ul. Krężnicka 156, Lublin; Przedszkole Nr 64 ul. Droga Męczenników Majdanka 55, Lublin; Przedszkole Sióstr Urszulanek Serca Jezusa Konającego ul. Sudecka 49-53, Lublin; Przedszkole Sióstr Nazaretanek ul. Świętochowskiego 82, Lublin). Ponadto w Przedszkolu Nr 12 ul. Plac Bychawski 12, Lublin stosowane jest ogrzewanie piecami elektrycznymi.

W 1 placówce (Przedszkole Nr 69 ul. Dziewanny 19, Lublin) występuje niedostosowanie powierzchni sal zajęć do liczby dzieci zapisanych do placówki. Wszczęto postępowanie administracyjne dotyczące dostosowania liczby dzieci do warunków przestrzennych placówki. Ponadto 17 placówek przedszkolnych (18,4%) z 92 skontrolowanych w mieście Lublin w 2016r. nie posiada własnych placów zabaw (w większości dotyczy to przedszkoli niepublicznych). Placówki te korzystają z osiedlowych placów zabaw.

3. Szkoły

Na terenie miasta Lublin spośród 82 placówek szkolnych objętych nadzorem (szkoły podstawowe, gimnazja, zespoły szkół, licea ogólnokształcące, szkoły specjalne, ponadgimnazjalne szkoły zawodowe, szkoły policealne) w 2016r. skontrolowano 59 placówek tj. 71,9% będących pod nadzorem. Spośród placówek skontrolowanych w niezadawalającym stanie technicznym pozostawało 27 placówek (Szkoła Podstawowa Nr 3 im. Juliusza Słowackiego ul. Balladyny 22, Lublin; Szkoła Podstawowa Nr 4 ul. Hiacyntowa 69, Lublin; Szkoła Podstawowa Nr 7 ul. Plażowa 9, Lublin; Szkoła Podstawowa Nr 20 ul. Piłsudskiego 26, Lublin; Szkoła Podstawowa Nr 30 ul. Nałkowskich 110, Lublin; Szkoła Podstawowa Nr 23 ul. Podzamcze 9, Lublin; Szkoła Podstawowa Nr 25 ul. Sieroca 17, Lublin; Szkoła Podstawowa Nr 27 ul. Kresowa 1, Lublin; Szkoła Podstawowa Nr 28 ul. Radości 13, Lublin; Szkoła Podstawowa Nr 32 z Oddziałami Integracyjnymi ul. K. Przerwy-Tetmajera 2, Lublin; Szkoła

Podstawowa Nr 46 ul. Biedronki 13, Lublin; Szkoła Podstawowa Nr 56 ul. Kosmonautów 51, Lublin; Międzynarodowa Szkoła Podstawowa Paderewski ul. Symfoniczna 3a, Lublin; Gimnazjum nr 1 ul. Kunickiego 116, Lublin; Gimnazjum Nr 5 ul. Smyczkowa 3, Lublin; Gimnazjum Nr 9 ul. Lipowa 25, Lublin; Gimnazjum Nr 10 ul. Wajdeloty 12, Lublin; Gimnazjum Nr 11 ul. Radości 13, Lublin; Gimnazjum Nr 15 ul. Elektryczna 51, Lublin; Gimnazjum Nr 19 ul. Szkolna 6, Lublin; Zespół Szkół Nr 7 ul. Roztocze 14, Lublin; Zespół Szkół Nr 9 ul. Zdrowa 1, Lublin; Społeczna Szkoła Podstawowa i Społeczne Gimnazjum im. S.F. Klonowica w Lublinie; Ogólnokształcąca Szkoła Muzyczna I i II Stopnia im. Karola Lipińskiego, 20-620 Lublin, ul. Muzyczna 10, Lublin; Zespół Szkół im. św. Stanisława Kostki, ul. Ks. Michała Słowikowskiego 6, 20-124 Lublin; Zespół Szkół Plastycznych im. Cypriana Kamila Norwida w Lublinie, ul. Muzyczna 10a, Lublin; Lubelska Szkoła Sztuki i Projektowania Policealne Studium Plastyczna im. Stanisława Wyspiańskiego, ul. Paganiniego 17, Lublin). W odniesieniu do 2 placówek prowadzone były równoległe 2 postępowania administracyjne.

W 2016r wydano 13 decyzji administracyjnych, kontynuowano 16 decyzji z lat ubiegłych. Nakazy dotyczyły następujących uchybień:

- niestabilnego, nie zapewniającego bezpiecznego użytkowania ogrodzenia posesji z ubytkami betonu w podmurówce;
- braku wentylacji zgodnej z Polską Normą w pomieszczeniach dydaktycznych, świetlicach, szatniach, pomieszczeniach bibliotek i pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych;
- braku zapewnienia ochrony przed nadmiernym nasłonecznieniem w salach zajęć przeznaczonych dla uczniów;
- złego stanu technicznego urządzeń w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych placówek;
- złego stanu technicznego stolarki okiennej w pomieszczeniach szatni dla uczniów;
- złego stanu technicznego ścian, sufitów, podłóg w salach dydaktycznych, pracowniach komputerowych, bibliotekach, salach gimnastycznych, szatniach, ciągach komunikacyjnych i pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych;
- braku centralnej regulacji mieszania ciepłej wody w sanitariatach dla dzieci;
- braku zapewnienia w salach zajęć, świetlicach, sali gimnastycznej oraz salach oddziałów przedszkolnych na grzejnikach centralnego ogrzewania osłon ochraniających przed bezpośrednim kontaktem z elementem grzejnym;
- luster nie posiadających atestu bezpieczeństwa, zastosowanych w pomieszczeniu sali gimnastyki korekcyjnej;

- użytkowania pomieszczeń sal lekcyjnych i sali świetlicowej zagłębionych w stosunku do otaczającego terenu w Zespole Szkół Nr 7 ul. Roztocze 14, Lublin.

Postępowania rozpoczęte i zakończone w 2016r. – stan uległ poprawie:

1. Szkoła Podstawowa Nr 28 im. Synów Pułku Ziemi Lubelskiej, ul. Radości 13, Lublin
2. Szkoła Podstawowa Nr 32 z Oddziałami Integracyjnymi ul. K. P. Tetmajera 2, Lublin
3. Gimnazjum Nr 19 um. Józefa Czechowicza, ul. Szkolna 6, Lublin
 - w pomieszczeniach placówek zapewniono wentylację zgodną z normą PN-83 B-03430;
4. Szkoła Podstawowa Nr 28 im. Synów Pułku Ziemi Lubelskiej, ul. Radości 13, Lublin - w pomieszczeniach szkoły zapewniono oświetlenie zgodne z Polską Normą;
5. Szkoła Podstawowa Nr 46 im Króla Jana III Sobieskiego ul. Biedronki 13, Lublin – poprawie uległ stan techniczny ścian, podłóg i sufitów w salach zajęć placówki;
6. Szkoła Podstawowa Nr 56, ul. Kosmonautów 51, Lublin – poprawie uległ stan techniczny ścian w ciągu komunikacyjnym, szatni, sali zajęć, pracowni komputerowej oraz stan podłóg w salach lekcyjnych, zapewniono wentylację zgodną z normą PN-83 B-03430 w sali lekcyjnej i pomieszczeniu sanitarnym dla uczniów, w pomieszczeniu sanitarnym dla uczniów została zapewniona centralna regulacja mieszania ciepłej wody;
7. Zespół Szkół Plastycznych im. Cypriana Kamila Norwida w Lublinie, ul. Muzyczna 10a, Lublin – w pracowni biologiczno – geograficznej zabezpieczono szkło w szafach za pomocą folii posiadającej atest bezpieczeństwa, wymieniono zlewy w klasopracowni chemicznej i na jej zapleczu, w sali lekcyjnej zapewniono prawidłową wentylację, poprawie uległ stan techniczny podłogi w auli.

Postępowania zakończone z lat ubiegłych (2012-2015):

1. Szkoła Podstawowa Nr 3 im. Juliusza Słowackiego ul. Balladyny 22, Lublin (decyzja z 2015r.),
2. Gimnazjum Nr 9 ul. Lipowa 25, Lublin (decyzja z 2015r.),
3. Lubelska Szkoła Sztuki i Projektowania Policealne Studium Plastyczna im. Stanisława Wyspiańskiego, ul. Paganiniego 17, Lublin (decyzja z 2015r.)
 - w pomieszczeniach placówek zapewniono prawidłową wentylację zgodną z PN-83 B-03430;
4. Międzynarodowa Szkoła Podstawowa Paderewski ul. Symfoniczna 3a, Lublin – osłonięto grzejniki centralnego ogrzewania osłonami ochraniającymi od bezpośredniego kontaktu z elementem grzejnym w pomieszczeniach świetlic (decyzja z 2015 r.);

5. Gimnazjum nr 1 ul. Kunickiego 116, Lublin – poprawie uległ stan techniczny ściany i sufitów na klatkach schodowych (decyzja z 2012r.);
6. Gimnazjum Nr 11 ul. Radości 13, Lublin – w pomieszczeniach szkoły zapewniono oświetlenie elektryczne o parametrach zgodnych z Polską Normą (decyzja z 2013 r.);
7. Ogólnokształcąca Szkoła Muzyczna I i II Stopnia im. Karola Lipińskiego, 20-620 Lublin, ul. Muzyczna 10, Lublin – na korytarzach placówki zapewniono podłogi gwarantujące bezpieczeństwo przebywającej tam młodzieży (decyzja z 2012 r.);
8. Zespół Szkół im. św. Stanisława Kostki, ul. Ks. Michała Słowikowskiego 6, 20-124 Lublin - zapewniono wentylację zgodną z normą PN-83 B-03430 w salach lekcyjnych, poprawie uległ stan techniczny ścian i sufitu w małej sali gimnastycznej (decyzja z 2015r.);

Należy stwierdzić, że w efekcie zakończonych postępowań administracyjnych następuje sukcesywna poprawa stanu sanitarnego i technicznego placówek.

Ocena środowiska szkolnego

Ocenie podlegało zapewnienie właściwej wentylacji, temperatury pomieszczeń oraz oświetlenia sal dydaktycznych. W związku ze sprawowaniem nadzoru nad jakością mikroklimatu zwracano również uwagę na możliwość wietrzenia pomieszczeń w placówkach poprzez otwieranie okien.

Mikroklimat

W 2016 r. pomieszczeniach, z których korzystały dzieci i młodzież wykonywane były pomiary temperatury w okresie grzewczym. Ogółem zmierzono temperaturę w 145 placówkach (żłobkach, przedszkolach, szkołach podstawowych, gimnazjach, zespołach szkół, szkołach policealnych, bursach, internatach, szkołach wyższych, domach studenta, domach kultury, placówkach wsparcia dziennego, ogniskach pracy pozaszkolnej, specjalnym ośrodku wychowawczym, poradni psychologiczno-pedagogicznej) w 283 pomieszczeniach.

W placówkach zapewniono temperaturę zgodną z wymaganiami, tj. co najmniej 18°C, w większości wynosiła ok. 20°C – 22°C. Na terenie miasta Lublin w 2016r. nie występowały problemy z niedogrzeniem pomieszczeń przeznaczonych dla dzieci. Podczas kontroli zwracano uwagę na potrzebę wyposażenia sal dydaktycznych w termometry umożliwiające prowadzenie monitoringu w tym zakresie. Placówki przedszkolne posiadają termometry w salach dydaktycznych.

Kontynuowane są 2 postępowania administracyjne dotyczące nieprawidłowego stanu technicznego stolarki okiennej w:

- Przedszkolu Nr 69 ul. Dziewanny 19, Lublin (w pomieszczeniach szatni, łazienkach, korytarzach i łącznikach sal z szatnią) (decyzja z 2015r.)
- Szkole Podstawowej Nr 7 ul. Plażowa 9, Lublin (w pomieszczeniach szatni dla uczniów) (decyzja z 2006r.).

W większości placówek oświatowych w pomieszczeniach dydaktycznych przeznaczonych dla dzieci i młodzieży zapewniona jest wentylacja grawitacyjna.

W 2016r. wydano 23 decyzje administracyjne dotyczące zapewnienia wentylacji w pomieszczeniach placówek na terenie miasta Lublin, kontynuowano 7 postępowań z lat 2013 - 2015. Wydane decyzje nakazywały zapewnienie wentylacji zgodnej z Polską Normą PN-83B-03430 i przedstawienie wyników badań potwierdzających zapewnienie właściwej wentylacji w:

1. Żłobku Nr 1 ul. Wileńska 19, Lublin;
2. Szkole Podstawowej Nr 4, ul. Hiacyntowa 69, Lublin;
3. Szkole Podstawowej Nr 27 ul. Kresowa 1, Lublin;
4. Zespole Szkół Nr 7, ul. Roztocze 14, Lublin;
5. Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie ul. Weteranów 18, Lublin;
6. Bursie Szkół Artystycznych ul. Muzyczna 8, Lublin;
7. Internacie Medycznego Studium Zawodowego ul. Jaczewskiego 5, Lublin;
8. NZOZ Ośrodka medycyny szkolnej „Promed” s.c. ul. Staszica 22, Lublin dotyczy gabinetu pozipp w Szkole Podstawowej nr 34 ul. Kosmowskiej 3, Lublin;
9. Wydziale Ekonomicznym Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej Plac Marii Curie-Skłodowskiej 5, Lublin.

Kontynuowane są postępowania dotyczące zapewnienia wentylacji w:

1. Szkole Podstawowej Nr 30 ul. Nałkowskich 110, Lublin (decyzja z 2015r.) w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych przy salach gimnastycznych;
2. Zespole Szkół Nr 9 ul. Zdrowa 1, Lublin (decyzja z 2014r.) w pomieszczeniach szatni dla klas 1-3 oraz szatni dla oddziałów 0.

W 2016r. w placówkach na terenie miasta Lublin wykonanych zostało 19 decyzji administracyjnych dotyczących zapewnienia prawidłowej wentylacji (w tym 1 wydanej w 2013r., 4 wydanych w 2015r. i 14 wszczętych w 2016r.).

Zakończono postępowania w:

1. Gimnazjum Nr 9 ul. Lipowa 25, Lublin (decyzja z 2015r.);

2. NZOZ TERMED ul. Staszica 22 w Lublinie w Gabinetach Podstawowej Opieki Medycznej i Pomocy Przedlekarskiej mieszczącym się w Szkole Podstawowej Nr 32 ul. Tetmajera 2, Lublin (decyzja z 2016r.);
3. Szkole Podstawowej Nr 32 ul. Tetmajera 2, Lublin (decyzja o umorzeniu z 2016 r.);
4. Gimnazjum Nr 19 im. Józefa Czechowicza, ul. Szkolna 6, Lublin (decyzja z 2016 r.);
5. Szkole Podstawowej Nr 56, ul. Kosmonautów 51, Lublin (decyzja z 2016r.);
6. Zespole Szkół im. św. Stanisława Kostki, ul. Ks. Michała Słowikowskiego 6, 20-124 Lublin (decyzja z 2015r.);
7. Niepublicznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, ul. Ireny Kosmowskiej 1B/4L, Lublin (decyzja z 2016r.);
8. Przedszkolu Nr 19 ul. Weteranów 5, Lublin (decyzja z 2016r.);
9. Szkole Podstawowej Nr 3 im. Juliusza Słowackiego ul. Balladyny 22, Lublin (decyzja z 2015r.);
10. Zespole Szkół Plastycznych im. Cypriana Kamila Norwida w Lublinie, ul. Muzyczna 10a, Lublin (decyzja z 2016r.);
11. Lubelskiej Szkole Sztuki i Projektowania Policealne Studium Plastyczna im. Stanisława Wyspiańskiego, ul. Paganiniego 17, Lublin (decyzja z 2016r.);
12. Przedszkolu Nr 33 im. Kubusia Puchatka ul. Grażyny 10, 20-605 Lublin (decyzja z 2016r.);
13. Zespole Przedszkolnym Nr 1 ul. Zachodnia 7, 20-620 Lublin (decyzja z 2015r.);
14. Niepublicznym Punkcie Przedszkolnym „U Pana Kleksa” ul. Sławin 70, 20-828 Lublin (decyzja z 2016r.);
15. Szkole Podstawowej Nr 28 im. Synów Pułku Ziemi Lubelskiej, ul. Radości 13, Lublin (decyzja z 2016r.);
16. Wydziale Prawa i Administracji, Plac Marii Curie-Skłodowskiej 5, Lublin (decyzja z 2013r.);
17. Przedszkolu Nr 59, ul. Niepodległości 12A, Lublin (decyzja z 2016r.);
18. Domu Kultury Lubelskiej Spółdzielni Mieszkaniowej, ul. Konrada Wallenroda 4a, Lublin (decyzja z 2016r.);
19. Centrum Sportowo-Rekreacyjnym Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, ul. Głęboka 31, Lublin (decyzja z 2016r.).

Oświetlenie

Ważnym elementem środowiska szkolnego jest zapewnienie właściwego, zgodnego z obowiązującymi normami oświetlenia, które jest niezbędne w zapewnieniu higieny procesu nauczania. Pomiary natężenia oświetlenia elektrycznego przeprowadzane każdego roku przez

Pracownię Sanitarnej Kontroli Środowiska Pracy PSSE w Lublinie wykazują znaczne niedoświetlenie stanowisk pracy ucznia, w związku z tym w dalszym ciągu występuje konieczność poprawy natężenia oświetlenia w placówkach oświatowych.

W 2016 roku wydano 1 decyzję administracyjną w tym zakresie, dotyczącą:

- Szkoły Podstawowej Nr 28 w Lublinie, ul. Radości 13, Lublin. Decyzja została wykonana.

Wykonana została również 1 decyzja administracyjna z 2013r. w:

- Gimnazjum Nr 11 ul. Radości 13, Lublin – zapewniono w pomieszczeniach szkoły oświetlenie o parametrach zgodnych z Polską Normą i przedstawiono do wglądu wyniki badań potwierdzające zapewnienie oświetlenia elektrycznego zgodnie z PN.

Kontynuowane są 2 postępowania z 2012r. w gimnazjach:

- Gimnazjum Nr 5 ul. ul. Smyczkowa 3, Lublin
- Gimnazjum Nr 10 ul. Wajdeloty 12, Lublin.

Wszawica w placówkach oświatowo-wychowawczych

W 2016r. zgłoszono 11 interwencji dotyczących podejrzenia wystąpienia wszawicy w placówkach oświatowych na terenie miasta Lublin, z czego 9 zgłoszeń okazało się uzasadnionych. Podczas przeprowadzonych kontroli sanitarnych potwierdzono wystąpienie wszawicy w: Przedszkolu z Oddziałami Integracyjnymi Nr 12, ul. Wolska 5, Lublin; Przedszkolu Nr 66, ul. Samsonowicza 33a, Lublin; Przedszkolu Nr 18 ul. Lipowa 9, Lublin; Niepublicznym Przedszkolu „U Pana Kleksa” ul. Sławin 70, Lublin; Szkole Podstawowej Nr 3 ul. Balladyny 22, Lublin; Szkole Podstawowej Nr 43 ul. Śliwińskiego 5, Lublin; Szkole Podstawowej Nr 30 ul. Nałkowskich 110, Lublin; Szkole Podstawowej Nr 4 ul. Hiacyntowa 7, Lublin; Zespole Szkół Nr 12 ul. Sławinkowska 50, Lublin.

W przypadkach interwencji związanych z występowaniem na terenie placówek wszawicy stwierdzano, że placówki, w których wystąpił problem wszawicy postępują zgodnie ze stanowiskiem Głównego Inspektora Sanitarnego dotyczącym profilaktyki i zwalczania wszawicy oraz Stanowiskiem Departamentu Matki i Dziecka w Ministerstwie Zdrowia w sprawie zapobiegania i zwalczania wszawicy u dzieci i młodzieży. Ww. interwencje w większości zostały zgłoszone anonimowo przez osoby podające się za rodziców dzieci.

Podczas wszystkich kontroli sanitarnych, dotyczących podejrzenia wystąpienia wszawicy zobowiązywano dyrekcję placówek do prowadzenia akcji informacyjnej, stałego nadzoru nad działaniami mającymi na celu zapobieganie i zwalczanie wszawicy oraz pisemnego powiadomienia Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Lublinie o podjętych działaniach.

Ocena warunków zdrowotnych w pracowniach komputerowych

Podczas kontroli ocenie poddawano warunki pracy ucznia przy stanowisku komputerowym, dostosowanie ich do zasad ergonomii, zwracano uwagę na elementy wyposażenia, w tym powierzchnię przypadającą na stanowisko komputerowe, ustawienie i odległość sprzętu od sąsiedniego monitora oraz odległości między uczniem, a tyłem sąsiedniego monitora, właściwą powierzchnię blatów stołów, zapewnienie prawidłowego oświetlenia elektrycznego, oświetlenia naturalnego i wentylacji. W zakresie wyposażenia pracowni w meble – stoliki i krzesła stwierdzono, że nie wszystkie pracownie są wyposażone w sprzęt zróżnicowany, regulowanej wysokości. Z jednej lub kilku pracowni komputerowych w szkole korzystają wszystkie oddziały klasowe o bardzo zróżnicowanym wzroście. Coraz częściej stosowanym rozwiązaniem w placówkach jest użytkowanie przenośnych komputerów - notebooków, z których uczniowie korzystają nie zmieniając stanowiska pracy odpowiadającego wymaganiom ergonomii. Placówki wyposażone w stacjonarne zestawy komputerowe użytkują monitory ciekłokrystaliczne zapewniające większy komfort pracy i nauki.

Ocena realizacji wymogów w zakresie stosowania substancji i mieszanin chemicznych w klasopracowniach szkolnych

W ostatnich latach szkoły wycofały znaczne ilości przeterminowanych substancji chemicznych i ich mieszanin oraz przekazały je do utylizacji.

Substancje chemiczne i ich mieszaniny będące w posiadaniu szkół są używane wyłącznie przez nauczycieli chemii do celów demonstracyjnych, zajęcia odbywają się również w formie pokazów multimedialnych. Bezpieczeństwo użytkowania niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin w placówkach oświatowych uległo poprawie.

W 2016r. wykonana została 1 decyzja administracyjna dotycząca Zespołu Szkół Plastycznych im. Cypriana Kamila Norwida, ul. Muzyczna 10a, Lublin w zakresie zapewnienia w pracowni chemicznej zlewów w dobrym stanie technicznym i sanitarnym (decyzja z 2016r.).

1. Placówki opiekuńczo-wychowawcze

W ewidencji PSSE w Lublinie na terenie miasta znajdują się 2 placówki opiekuńczo – wychowawcze: Dom Dziecka prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Kapucynek ul. Romanowskiego 4, Lublin i Dom Młodzieży Wioski Dziecięce SOS ul. Jutrzenki 1, Lublin. W roku 2016 skontrolowana została 1 placówka opiekuńczo-wychowawcza (ww. Dom Dziecka). Kontrola nie wykazała naruszenia wymagań sanitarno-higienicznych. Placówka posiada wydzielone pomieszczenia do nauki, wypoczynku, świetlicę, pokoje gościnne, blok

żywieniowy. Pokoje mieszkalne wyposażone są w sprzęt w dobrym stanie technicznym i sanitarnym. Ogólnie warunki sanitarno - techniczne placówki oceniono jako dobre.

2. Placówki wsparcia dziennego i wychowania pozaszkolnego

W ewidencji na terenie miasta Lublin znajduje się 56 placówek, w 2016r. kontrolowano 21 z nich (38%). Należą do nich placówki wsparcia dziennego – świetlice, ogniska pracy pozaszkolnej, młodzieżowe domy kultury, kluby osiedlowe, młodzieżowy ośrodek sportowy, poradnie pedagogiczno-psychologiczne, centra zabaw.

W 2016r. wydana została 1 decyzja administracyjna dotycząca nieprawidłowości stwierdzonych w Domu Kultury Lubelskiej Spółdzielni Mieszkaniowej ul. K. Wallenroda 4a, Lublin w zakresie zapewnienia w pomieszczeniu higieniczno-sanitarnym na I piętrze wentylacji mechanicznej zgodnej z Polską Normą. Postępowanie zostało zakończone.

Wszczęto postępowanie administracyjne w sprawie nieprawidłowości stwierdzonych w Dziennym Ośrodku Adaptacyjnym dla Dzieci i Młodzieży z Niepełnosprawnością Intelktualną ul. Poturzyńska 1, Lublin dotyczące zapewnienia osłon ochraniających od bezpośredniego kontaktu z elementem grzejnym oraz zapewnienia w lustrach w pokojach terapeutycznych, w sali rehabilitacji oraz w lustrze w sali polisensorycznej szkła posiadającego atest bezpieczeństwa.

Stan sanitarno-higieniczny placówek wychowania pozaszkolnego nie budził zastrzeżeń.

3. Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, bursy i internaty

Na terenie miasta Lublin znajdują się 3 bursy i internaty oraz 1 specjalny ośrodek wychowawczy. Ponadto 1 internat wchodzi w skład zespołu szkół. W 2016r. skontrolowano 2 bursy, 2 internaty oraz 1 specjalny ośrodek wychowawczy. W placówkach tych liczba mieszkańców nie przekraczała limitów miejsc określonych dla budynków. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarnego i technicznego wyposażenia oraz sprzętu przeznaczonego dla mieszkańców.

Prowadzono postępowania administracyjne dotyczące:

- 1) Bursy Szkół Artystycznych ul. Muzyczna 8, Lublin w zakresie zapewnienia w pomieszczeniu świetlicy na parterze wentylacji zgodnej z Polską Normą (decyzja z 2016r.);
- 2) Internatu Medycznego Studium Zawodowego im. Stanisława Liebharta ul. Jaczewskiego 5, Lublin w zakresie zapewnienia w 2 pomieszczeniach kuchni podręcznych wentylacji zgodnej z PN-83 B-03430 oraz czystych, gładkich ścian i sufitów w pomieszczeniach pralni (decyzja z 2016r).

Wszczęto postępowanie administracyjne dotyczące Specjalnego Ośrodka Wychowawczego ul. Dolna 3 Maja 4, Lublin w zakresie zapewnienia w pomieszczeniach pokoi mieszkalnych i świetlic wentylacji zgodnej z PN-83 B-03430, zabezpieczenia grzejników centralnego ogrzewania osłonami ochraniającymi przed bezpośrednim kontaktem z elementem grzejnym oraz zapewnienia centralnej regulacji mieszania ciepłej wody z ograniczeniem maksymalnej temperatury do 43°C w instalacji ciepłej wody w pomieszczeniach sanitarnych dla wychowanków.

Pozostałe placówki znajdują się w dobrym stanie sanitarno-technicznym i sanitarnym.

4. Domy studenckie

Na terenie miasta Lublin znajduje się 25 domów studenckich, z których w 2016r. skontrolowano 11. W placówkach liczba mieszkańców nie przekraczała limitów miejsc określonych dla budynków.

Prowadzono postępowanie administracyjne dotyczące:

- Domu Studenckiego „Zana” Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej ul. Zana 11, 20-601 Lublin w zakresie zapewnienia gładkich powierzchni ścian (w ciągu komunikacyjnym na niskim parterze w części B, w sali klubowej oraz w pomieszczeniu higieniczno-sanitarnym na I piętrze w części A), gładkich powierzchni podłóg (w ciągach komunikacyjnych, w pomieszczeniach natryskowni II, III i IV piętrze w części B), umywalki i brodzików kabin prysznicowych w dobrym stanie technicznym (w natryskowni na I piętrze w części B), sufitów w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych w dobrym stanie sanitarno-technicznym, kabin prysznicowych o powierzchniach gładkich, łatwych do utrzymania w czystości i prowadzenia procesów dezynfekcji w natryskowniach.

Decyzja została w części wykonana, kontynuowana w zakresie zapewnienia gładkich powierzchni podłóg w ciągach komunikacyjnych na niskim parterze w części B z terminem wykonania do 30.09.2017r.

5. Szkoły wyższe

Pod nadzorem PSSE w Lublinie znajduje się 9 wyższych uczelni (4 publiczne i 5 niepublicznych), ogółem 66 budynków zlokalizowanych na terenie miasta Lublin. W 2016r. skontrolowano 11 budynków należących do 3 wyższych uczelni publicznych i 3 budynki należące do 1 uczelni niepublicznej.

W 2016r. wydano 6 decyzji administracyjnych dotyczących:

1. Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców ul. Weteranów 18, Lublin podlegającego Uniwersytetowi Marii Curie – Skłodowskiej w Lublinie, Plac Marii Curie – Skłodowskiej 5, Lublin w zakresie zapewnienia:
 - gładkich, łatwych do utrzymania w czystości powierzchni podłóg w salach wykładowych Nr 1, Nr 2 na parterze budynku, Nr 3 i Nr 4 na I piętrze budynku, Nr 5 i Nr 6 na II piętrze budynku, w sali konferencyjnej na I piętrze budynku oraz w sali komputerowej
 - wentylacji mechanicznej zgodnej z normą PN-83 B-03430 i przedstawienia wyników badań potwierdzających zapewnienie właściwej wentylacji w pomieszczeniach higieniczno – sanitarnych dla mężczyzn na parterze budynku, I i II piętrze budynku oraz pomieszczeniu higieniczno – sanitarnym dla osób niepełnosprawnych na kondygnacji podziemnej.
2. Centrum Kultury Fizycznej Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, ul. Langiewicza 22 i 22A, Lublin w zakresie zapewnienia:
 - gładkich, łatwych do utrzymania w czystości powierzchni podłóg w pomieszczeniach siłowni w Centrum Kultury Fizycznej UMCS i w Pawilonie Szatniowym oraz w pomieszczeniu higieniczno-sanitarnym,
 - zapewnienia równej, pozbawionej ubytków powierzchni podestu dla trójboistów w siłowni w Centrum Kultury Fizycznej UMCS;
 - ścian i sufitów gładkich, bez ubytków, łatwych do utrzymania w czystości w przebieralniach, siłowni, sali gimnastyki leczniczej oraz pomieszczeniu sanitarnym w Pawilonie Szatniowym.
3. Wydziału Ekonomicznego Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie Plac Marii Curie – Skłodowskiej 5, Lublin w zakresie zapewnienia:
 - ścian czystych, gładkich, bez ubytków, łatwych do utrzymania w czystości w ciągach komunikacyjnych na I i II piętrze budynku Rektoratu UMCS, w salach Nr B2, Nr B3 i Nr B4 na parterze budynku, sali Nr 203 na II piętrze budynku oraz pracowni komputerowej Nr 508 na V piętrze budynku,
 - gładkiej, łatwej do utrzymania w czystości powierzchni podłogi w sali Nr 203 na II piętrze budynku,
 - stolarki drzwiowej w dobrym stanie technicznym w przedsionkach pomieszczeń higieniczno – sanitarnych dla kobiet i dla mężczyzn na parterze budynku,

- wentylacji zgodnej z normą PN-83 B-03430 i przedstawienia wyników badań potwierdzających zapewnienie właściwej wentylacji w pomieszczeniu higieniczno – sanitarnym dla kobiet na VI piętrze budynku.
4. Wydziału Biologii i Biotechnologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie ul. Akademicka 19, Lublin w zakresie zapewnienia gładkich, łatwych do utrzymania w czystości powierzchni podłóg w salach wykładowych Nr 0103 A, Nr 146 B i Nr 136 B.
 5. Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie Plac Marii Curie-Skłodowskiej 5, Lublin w zakresie zapewnienia:
 - zapewnienia gładkich, łatwych do utrzymania w czystości powierzchni podłóg w salach wykładowych Nr 106 i Nr 108 na parterze budynku,
 - zapewnienia gładkich, bez ubytków ścian i lamperii w korytarzach oraz w salach wykładowych Nr 106 i Nr 108 na parterze budynku,
 - zapewnienia czystego, gładkiego sufitu w sali wykładowej Nr 102 na parterze budynku.
 6. Centrum Sportowo-Rekreacyjnego Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, ul. Głęboka 31, Lublin w zakresie zapewnienia ścian i sufitów w dobrym stanie sanitarno-technicznym (w pomieszczeniu sali sportowej, w ciągach komunikacyjnych, szatniach, siłowniach) oraz zapewnienia w pomieszczeniu higieniczno-sanitarnym ogólnodostępnym wentylacji mechanicznej zgodnej z Polską Normą. Postępowanie dotyczące Centrum Sportowo-Rekreacyjnego Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie zostało zakończone, stan uległ poprawie.

W dalszym ciągu występuje potrzeba prowadzenia prac remontowych w obiektach wyższych uczelni, w zakresie poprawy warunków sanitarno-technicznych.

Kontynuowane są 2 postępowania dotyczące:

1. Instytutu Sztuk Pięknych Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie al. Kraśnicka 2b, Lublin w zakresie zapewnienia czystej powierzchni ścian korytarzy.
Wykonane zostały nakazy poprawy stanu sanitarno-technicznego ścian, podłóg i urządzeń w pomieszczeniach sanitarnych damskich oraz prawidłowej wentylacji w Zakładzie Rzeźby i Ceramiki z zapleczem (decyzja z 2015r.).
2. Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie pl. Litewski 5, Lublin w zakresie zapewnienia stolarki okiennej w dobrym stanie sanitarno-technicznym, spełniającej warunki do prawidłowego wietrzenia pomieszczeń (decyzja z 2012r.).

W ostatnich latach następuje poprawa bazy lokalowej wyższych uczelni. Uczelnie pozyskują środki finansowe konieczne do przeprowadzenia remontów w starszych, zaniedbanych

obiektach. Wydziały lub Instytuty z adaptowanych pomieszczeń, lub pomieszczeń wymagających remontu są przenoszone do nowych, wyremontowanych i przystosowanych na potrzeby uczącej się młodzieży.

6. Gabinety profilaktycznej opieki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej

Program profilaktycznej opieki zdrowotnej nad dziećmi i młodzieżą w środowisku nauczania i wychowania ma na celu zapewnienie uczniom dostępności do opieki i poprawy jej jakości. Zgodnie z ustawą o systemie oświaty szkoła powinna zapewnić uczniom możliwość korzystania z gabinetu profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej.

Gabinety są podmiotami prowadzącymi działalność leczniczą i podlegają odrębnej kontroli. Na terenie miasta Lublin w 2016r. w ewidencji znajdowało się 88 gabinetów profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej prowadzonych przez NZOZ-y.

Spośród 59 skontrolowanych szkół 47 placówek tj. 79,7% posiada gabinety profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej, dodatkowo 3 gimnazja korzystają z gabinetów w szkołach podstawowych. Przeprowadzono 4 kontrole sanitarne i 1 kontrolę sprawdzającą.

Wydano 1 decyzję administracyjną dotyczącą zapewnienia w gabinecie medycyny szkolnej wentylacji zgodnej z normą PN i przedstawienia wyników badań potwierdzających zapewnienie właściwej wentylacji - gabinet medycyny szkolnej NZOZ „Promed” s.c., ul. Staszica 22, Lublin w Szkole Podstawowej Nr 34 ul. Kosmowskiej 3, Lublin. Prowadzone było postępowanie odwoławcze, decyzja utrzymana w mocy przez Lubelskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Lublinie. Nakaz decyzji zostanie sprawdzony w lutym 2017r.

Zakończone zostało postępowanie administracyjne (wszczone w 2015r.) dotyczące gabinetu medycyny szkolnej prowadzonego przez NZOZ „Termed” s.c. ul. Staszica 22, Lublin w szkole Podstawowej nr 32 ul. Tetmajera 2, Lublin w zakresie zapewnienia w pomieszczeniu gabinetu medycyny szkolnej wentylacji zgodnej z PN-83 B-03430 (decyzja z 2015 r.).

Warunki do utrzymania higieny

W 2016r. w 37 placówkach oświatowych na terenie miasta Lublin występowała ponadnormatywna liczba dzieci na urządzenie ustępowe (z jednego pomieszczenia higieniczno-sanitarnego korzysta kilka oddziałów):

- w tym w 14 (tj. 15,2%) placówkach przedszkolnych (Przedszkole Nr 3 ul. Kochanowskiego 5, Lublin; Przedszkole Nr 6 ul. Sieroca 13, Lublin; Przedszkole Nr 10 ul. Zuchów 4, Lublin; Przedszkole z Oddziałami Integracyjnymi Nr 12 Pl. Bychawski 4, Lublin; Przedszkole Nr 13 ul. Okrzei 9, Lublin; Przedszkole Nr 14 ul. Bronowicka 3, Lublin; Przedszkole Nr 19

ul. Weteranów 5, Lublin; Przedszkole Nr 22 ul. Wyścigowa 29, Lublin; Przedszkole Nr 50 ul. Podzamcze 7, Lublin; Przedszkole Nr 54 ul. Lwowska 34, Lublin; Przedszkole Nr 59 ul. Niepodległości 12A, Lublin; Przedszkole Nr 64 ul. Droga Męczenników Majdanka 55, Lublin; Przedszkole Nr 83 ul. Zdrowa 1, Lublin; Przedszkole Nr 87 ul. Woronieckiego 11, Lublin);

- w 19 (tj. 32,2%) placówkach szkolnych (Szkoła Podstawowa Nr 4 ul. Hiacyntowa 7, Lublin; Szkoła Podstawowa Nr 7 ul. Plażowa 9, Lublin; Szkoła Podstawowa Nr 27 ul. Kresowa 1, Lublin; Szkoła Podstawowa Nr 29 ul. Wajdeloty 1, Lublin; Szkoła Podstawowa Nr 31 ul. Lotnicza 1, Lublin; Szkoła Podstawowa Nr 34 ul. Kosmowskiej 3, Lublin; Szkoła Podstawowa Nr 38 ul. Wołodyjowskiego 13, Lublin; Gimnazjum Nr 7 ul. Krasieńskiego 7, Lublin; Gimnazjum Nr 10 ul. Wajdeloty 12, Lublin; Gimnazjum Nr 11 ul. Radości 13, Lublin; Gimnazjum Nr 15 ul. Elektryczna 51, Lublin; Społeczna Terapeutyczna Szkoła Podstawowa ul. Przyjaźni 20, Lublin; Społeczne Gimnazjum ul. Przyjaźni 20, Lublin; Społeczne Liceum Ogólnokształcące ul. Przyjaźni 20, Lublin; Prywatne LO i Gimnazjum im. Paderewskiego ul. Symfoniczna 1, Lublin; Zespół Szkół im. św. Stanisława Kostki ul. Słowikowskiego 6, Lublin; Zespół Szkół Plastycznych ul. Muzyczna 10a, Lublin; Prywatne Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcące im. Królowej Jadwigi ul. Długosza 8a, Lublin; Zespół Szkół Rzemiosła i Przedsiębiorczości ul. Chopina 28, Lublin);
- w 2 (13,3%) placówkach wychowania pozaszkolnego (Dom Kultury Ruta ul. Różana 9, Lublin; Klub Osiedlowy Odeon ul. Różana 4, Lublin);
- w 2 (7,7%) placówkach wsparcia dziennego (Klub Młodzieżowy ul. Łabędzia 15, Lublin; Świetlica OHP ul. Łabędzia 15, Lublin).

Niewłaściwe warunki do utrzymania higieny – niewłaściwy stan techniczny pomieszczeń i urządzeń występował w:

- Przedszkolu Nr 28 ul. Krucza 6, Lublin,
- Przedszkole Nr 44 ul. Maszynowa 6, Lublin,
- Przedszkolu Nr 46, ul. Wołodyjowskiego 1, Lublin,
- Przedszkolu Nr 58 ul. Radzyńska 16, Lublin,
- Przedszkolu Nr 69, ul. Dziewanny 19, Lublin,
- Przedszkolu Nr 75, ul. Żelazowej Woli 24, Lublin,
- Szkole Podstawowej Nr 4 ul. Hiacyntowa 69, Lublin,
- Szkole Podstawowej Nr 20, ul. Piłsudskiego 26, Lublin,
- Szkole Podstawowej Nr 30, ul. Nałkowskich 110, Lublin,

- Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców Uniwersytetu Marii Curie – Skłodowskiej w Lublinie ul. Weteranów 18, Lublin 26,
- Wydziale Ekonomicznym Uniwersytetu Marii Curie – Skłodowskiej w Lublinie Plac Marii Curie – Skłodowskiej 5, Lublin
- Centrum Kultury Fizycznej Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, ul. Langiewicza 22 i 22A, Lublin.

W 2016r. wydano 14 decyzji administracyjnych, 8 postępowań kontynuowanych jest z lat poprzednich. Najczęściej stwierdzano nieprawidłowości dotyczące:

- złego stanu technicznego ścian, podłóg, ścianek działowych i drzwiczek do kabin ustępowych, sedesów, umywalek i brodzików w sanitariatach i natryskowniach;
- braku centralnej regulacji mieszania ciepłej wody w sanitariatach dzieci/uczniów;
- złego stanu sanitarno-technicznego przewodów instalacji wodno-kanalizacyjnej, kratki ściekowych, umywalek, sedesów;
- braku wentylacji w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych;
- braku wentylacji mechanicznej w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych nie posiadających okien;
- złego stanu technicznego stolarki okiennej i drzwiowej w pomieszczeniach sanitarnych;
- braku warunków do utrzymania higieny osobistej w sanitariatach przy sali gimnastycznej.

W 2016r. zakończono postępowania administracyjne dotyczące 13 placówek, stan uległ poprawie w:

1. Niepublicznym Przedszkolu „Piotruś Pan” ul. Młodej Polski w Lublinie – zapewniono przy umywalkach dla dzieci temperaturę wody 43°C – zamontowano termostatyczny zawór mieszający (decyzja z 2015r.)
2. Szkole Podstawowej Nr 32, z Oddziałami Integracyjnymi, ul. K. Przerwy-Tetmajera 2, Lublin – zapewniono wentylację mechaniczną w pomieszczeniu higieniczno-sanitarnym przy sali gimnastycznej dla uczniów (decyzja z 2016r.)
3. Gimnazjum Nr 19 im. Józefa Czechowicza, ul. Szkolna 6, 20-124 Lublin - w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych przy przebieralniach dla dziewcząt i dla chłopców zapewniono wentylację mechaniczną (decyzja z 2016 r.).
4. Przedszkolu Nr 13, ul. Okrzei 9, Lublin – zapewniono centralną regulację mieszania ciepłej wody (decyzja z 2015r.).
5. Szkole Podstawowej Nr 56, ul. Kosmonautów 51, Lublin - w pomieszczeniu sanitarnym dla uczniów zapewniono wentylację zgodną z normą PN-83 B-03430, zamontowano

baterię termostatyczną z ograniczeniem temperatury ciepłej wody do 43°C przy umywalce w sanitariacie dla uczniów (decyzja z 2016r.).

6. Przedszkolu Nr 73, ul. Uśmiechu 5, Lublin – wyremontowano łazienki przy grupie II i III przeznaczone dla dzieci – wymieniono glazurę, terakotę, armaturę łazienkową (decyzja z 2011r.).
7. Przedszkolu Nr 2, ul. Lawinowa 7, Lublin (decyzja z 2014r.)
8. Przedszkolu Nr 33 im. Kubusia Puchatka, ul. Grażyny 10, Lublin (decyzja z 2016r.)
– przeprowadzono generalne remonty w łazienkach dla dzieci, wymieniono glazurę, terakotę i armaturę;
9. Zespole Przedszkolnym Nr 1, ul. Zachodnia 7, Lublin - w pomieszczeniu sanitarnym dla grupy I zapewniono wentylację zgodną z normą PN-83 B-03430 (decyzja z 2015r.),
10. Wydziale Prawa i Administracji, Plac Marii Curie-Skłodowskiej 5, Lublin (decyzja z 2013r.),
11. Niepublicznym Punkcie Przedszkolnym „U Pana Kleksa”, ul. Sławin 70, Lublin (decyzja z 2016r.),
12. Domu Kultury Lubelskiej Spółdzielni Mieszkaniowej, ul. Konrada Wallenroda 4a, Lublin – (decyzja z 2016r.),
13. Centrum Sportowo-Rekreacyjnym Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, ul. Głęboka 31, Lublin (decyzja z 2016r.)
– w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych w placówkach zapewniono wentylację zgodną z normą PN-83 B-03430.

W 2016r. w pomieszczeniach sanitarnych, z których korzystały dzieci i młodzież dokonywany był pomiar temperatury ciepłej wody w strumieniu przy punktach wodnych. Ogółem zmierzono temperaturę ciepłej wody w strumieniu w 185 placówkach w mieście Lublin, dokonano 316 pomiarów. W większości placówek stwierdzono zapewnienie temperatur zgodnych z wymaganiami – do 40°C w żłobkach i klubach dziecięcych, w pozostałych placówkach do 43°C. W żłobkach temperatura wynosiła najczęściej ok. 35°C, w pozostałych placówkach poniżej 40°C.

W 2 placówkach stwierdzono przekroczenie bezpiecznej temperatury ciepłej wody (Przedszkole Nr 28 ul. Krucza 6, Lublin i Specjalny Ośrodek Wychowawczy ul. Dolna 3 Maja 4, Lublin). Wydano 1 decyzję administracyjną w zakresie zapewnienia centralnej regulacji mieszania ciepłej wody z ograniczeniem maksymalnej temperatury do 43°C w instalacji ciepłej wody w pomieszczeniach sanitarnych przy salach zabaw grupy I, grupy III i grupy IV przy umywalkach w Przedszkolu Nr 28 ul. Krucza 6, Lublin.

Wszczęto postępowanie administracyjne dotyczące Specjalnego Ośrodka Wychowawczego ul. Dolna 3 Maja 4, Lublin. Stwierdzona podczas kontroli temperatura ciepłej wody w strumieniu przy umywalkach w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych w placówce wynosiła 49,5°C i 50°C. postępowanie będzie kontynuowane w 2017r.

Ergonomia mebli w szkołach i przedszkolach

W 2016r. oceniano w placówkach oświatowych przystosowanie mebli szkolnych do wymagań ergonomii.

W 78 z 92 skontrolowanych placówek przedszkolnych na terenie miasta Lublin w 78 oddziałach zmierzono 1076 dzieci dokonując oceny dostosowania mebli do wymagań ergonomii. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Skontrolowano 39 szkół, ocenę przeprowadzono w:

- 26 szkołach podstawowych, w 27 oddziałach szkolnych, ocenie poddano 494 stanowiska pracy uczniów,
- 8 gimnazjach, w 8 oddziałach szkolnych, ocenie poddano 141 stanowisk pracy ucznia,
- 8 zespołach szkół, w 13 oddziałach, oceniono 221 stanowisk pracy ucznia.

Szkoły zapewniły meble prawidłowo zestawione oraz dostosowane do wzrostu i wieku dzieci.

W 2016r. przeprowadzano ocenę wyposażenia placówek oświatowych w meble i sprzęt sportowy posiadający certyfikaty. Ocenę przeprowadzono wg wytycznych GIS w odniesieniu do mebli i sprzętu sportowego zakupionego po 1997 r.

Spośród 150 placówek na terenie miasta Lublin skontrolowanych w zakresie wyposażenia w meble posiadające certyfikaty bezpieczeństwa (w tym przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja szkoły specjalne, ponadgimnazjalne szkoły zawodowe, szkoły policealne, zespoły szkół) stwierdzono, że:

- 146 placówek (tj. 97,3%) posiada meble zakupione po 1997r. i wyposażone w certyfikaty,
- 4 placówki były wyposażone wyłącznie w meble zakupione przed 1997r.

W przeważającej większości placówek skontrolowanych (w 130 placówkach) odsetek mebli zakupionych po 1997r. wynosi powyżej 50% lub 100%. Wszystkie meble zakupione po 1997r. posiadają certyfikaty bezpieczeństwa.

W zakresie spełnienia wymogów w stosunku do urządzeń i sprzętu sportowego ustalono, że 21 placówek ze 107 skontrolowanych w tym zakresie (tj. 19,6%) jest wyposażonych wyłącznie w urządzenia i sprzęt sportowy zakupiony przed 1997r. i nie posiadający certyfikatów bezpieczeństwa (w tym 8 przedszkoli, 5 szkół podstawowych, 1 gimnazjum, 3 szkoły specjalne, 1 szkoła policealna i 3 zespoły szkół). Większość placówek – 86 (tj. 80,3%)

posiada sprzęt i urządzenia zakupione po 1997r., z czego w 61 placówkach odsetek nowych urządzeń wynosi powyżej 50% lub 100%. Wszystkie urządzenia i sprzęt sportowy zakupiony po 1997r. posiadają certyfikaty bezpieczeństwa.

Ocena higienicznego rozkładu zajęć lekcyjnych w szkołach

W ramach nadzoru bieżącego ocenie podlegają tygodniowe rozkłady zajęć lekcyjnych pod kątem zachowania zasad higieny. Podczas kontroli zwracano uwagę na potrzebę równomiernego obciążenia zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia, potrzebę różnicowania zajęć w każdym dniu, rozpoczynanie zajęć o stałej porze. Pomiedzy kolejnymi dniami tygodnia powinna być zachowana różnica maksymalnie 1 godziny i różnica liczby godzin lekcyjnych pomiedzy kolejnymi dniami tygodnia nie powinna być większa niż 1 godzina.

W roku 2016 oceniono plan lekcji w:

- 30 szkołach podstawowych, w 680 oddziałach,
- 10 gimnazjach, w 160 oddziałach,
- 3 placówkach szkół specjalnych (szkole podstawowej, gimnazjum i LO) w 18 oddziałach,
- 14 zespołach szkół, w 274 oddziałach.

Ogółem ocenie poddano plany lekcji w 1 132 oddziałach w 57 szkołach z 59 skontrolowanych na terenie miasta Lublin. W przypadku stwierdzenia różnicy liczby godzin lekcyjnych pomiedzy kolejnymi dniami tygodnia wynoszącej więcej niż 1 godzina zalecano uwzględnić zmianę przy układaniu nowego planu lekcji.

W 24 placówkach szkolnych na terenie miasta Lublin (20 szkół podstawowych, 1 gimnazjum i 3 zespoły szkół) zajęcia lekcyjne prowadzone są w systemie dwuzmianowym. Wynika to z ograniczonej liczby sal dydaktycznych i dotyczy w większości oddziałów klas młodszych nauczania zintegrowanego szkół podstawowych lub korzystania z obiektów sportowych innej szkoły, a co za tym idzie konieczności dostosowania planu lekcji do pracy placówki, która jest właścicielem obiektów sportowych.

W większości przypadków dyrektorzy placówek, uwzględniając zasady higieny umysłowej, deklarowali chęć zmiany organizacji zajęć w szkole tak by sprzyjała dobremu samopoczuciu uczniów i dobrej jakości pracy.

Możliwość pozostawienia podręczników w szkołach.

Wszystkie szkoły kontrolowane w 2016r. zapewniły możliwość pozostawienia przez uczniów części podręczników lub przyborów szkolnych. Najczęstszym sposobem realizacji

tego wymogu było zapewnienie wydzielonych półek lub szafek w salach dydaktycznych, którymi opiekuje się dany oddział klasowy. Część szkół, zwłaszcza niepublicznych zapewnia uczniom indywidualne, zamykane szafki z półkami na podręczniki i pomoce oraz wieszakami na odzież wierzchnią. Uczniowie korzystają z tych szafek indywidualnie lub po dwie osoby. Zapisy o spełnieniu wymogu dotyczącego zapewnienia możliwości pozostawienia części podręczników i przyborów szkolnych w danej placówce zawarte są w dokumentacji prowadzonej przez szkołę, zarządzeniach dyrektorów lub zapisach z porad pedagogicznych. Rodzice uczniów informowani są o zastosowanych rozwiązaniach podczas zebrań w szkole.

Warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego

Infrastruktura do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego na terenie naszego miasta w dalszym ciągu jest niewystarczająca. Niekorzystnym czynnikiem jest brak dostatecznej liczby sal gimnastycznych i boisk. Zajęcia wychowania fizycznego niejednokrotnie odbywają się na korytarzach szkolnych, stwierdzono, że 4 placówki szkolne prowadzą zajęcia na korytarzach pomimo funkcjonującej sali gimnastycznej:

- 1) Szkoła Podstawowa Nr 32 ul. Tetmajera 2, Lublin,
- 2) Szkoła Podstawowa Nr 42 ul. Rycerska 9, Lublin,
- 3) Szkoła Podstawowa nr 43 ul. Śliwińskiego 5, Lublin,
- 4) Gimnazjum Nr 19 ul. Szkolna 6, Lublin.

W 5 placówkach zajęcia są prowadzone w salach gimnastycznych i rekreacyjno-zastępczych po dwie grupy na sali:

- 1) Szkoła Podstawowa Nr 6 ul. Czwartaków 11, Lublin;
- 2) Szkoła Podstawowa nr 27 ul. Kresowa 1, Lublin;
- 3) Szkoła Podstawowa Nr 29 ul. Wajdeloty 1, Lublin;
- 4) Szkoła Podstawowa Nr 34 ul. Kosmowskiej 3, Lublin;
- 5) Gimnazjum nr 15, ul. Elektryczna 51, Lublin.

Zajęcia te prowadzone są w powyższych miejscach z uwagi na dużą liczbę oddziałów w szkole i dużą liczbę godzin wychowania fizycznego.

Brak sal gimnastycznych oraz boisk stwierdzono w placówkach:

- 1) Szkoła Podstawowa Nr 46 ul. Biedronki 13, Lublin nie posiada sali gimnastycznej i boiska posiada salę rekreacyjną – korzysta z bloku sportowego przy Zespole Szkół Nr 12 ul. Biedronki 13, Lublin;

- 2) Gimnazjum Nr 3 ul. Nałkowskich 110, Lublin nie posiada sali gimnastycznej ani boiska – korzysta z bloku sportowego Szkoły Podstawowej Nr 30 ul. Nałkowskich 110;
- 3) Gimnazjum Nr 11 ul. Radości 13, Lublin nie posiada sali gimnastycznej ani boiska – korzysta z bloku sportowego w Szkole Podstawowej Nr 28, ul. Radości 13, Lublin;
- 4) Gimnazjum i Liceum im. I.J. Paderewskiego w Lublinie ul. Symfoniczna 1, Lublin korzysta z obiektów sportowych CRH Akademos ul. Symfoniczna 1, Lublin;
- 5) Szkoły Stowarzyszenia Szansa ul. Kapucyńska 1A, Lublin korzystają z obiektów sportowych Szkoły Podstawowej Nr 24 w Lublinie ul. Niecała 1, Lublin;
- 6) Społeczne Gimnazjum i Społeczne Liceum Ogólnokształcące korzystają z sali rekreacyjnej Społecznej Terapeutycznej Szkoły Podstawowej ul. Przyjaźni 20, Lublin oraz z boiska osiedlowego;
- 7) Szkoła Podstawowa Nr 56, ul. Kosmonautów 51, Lublin – korzysta z obiektów sportowych w Szkole Podstawowej Nr 32 ul. K. P. Tetmajera 2, Lublin;
- 8) Niepubliczne Gimnazjum i LO al. Raławickie 17, Lublin – korzysta z obiektów sportowych w Gimnazjum i LO im. K. Jadwigi ul. Długosza 8a, Lublin;
- 9) Akademickie Liceum Mistrzostwa Sportowego ul. Projektowa 4, Lublin – uczniowie korzystają z sali gimnastycznej Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie ul. Projektowa 4, Lublin oraz odbywają treningi sportowe w obiektach klubów sportowych na terenie Lublina i Łącznej w zależności od trenowanej dyscypliny;
- 10) Zespół Szkół Rzemiosła i Przedsiębiorczości ul. Chopina 28, Lublin – korzysta z hali sportowej MOSIR al. Zygmuntowskie 4, Lublin.

Ochrona terenów rekreacyjnych i sportowych przed zanieczyszczeniami przez zwierzęta.

Na terenie miasta Lublin w 2016r. nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie czystości terenów rekreacyjnych i sportowych. Podczas kontroli sanitarnych ocenie podlegał stan techniczny ogrodzenia, stan sanitarno – higieniczny piaskownic, częstotliwość wymiany piachu oraz sposób zabezpieczenia piaskownic przed zanieczyszczeniami zwierzęcymi.

Posesje placówek oświatowych są w większości zabezpieczone przed zanieczyszczeniami zwierzęcymi za pomocą ogrodzeń. Najczęściej stosowane są ogrodzenia z siatki stalowej na fundamencie betonowym. W 2016r. wydana została 1 decyzja administracyjna dotycząca zapewnienia bezpiecznego, stabilnego, pozbawionego ubytków betonu w podmurówce ogrodzenia (Szkoła Podstawowa Nr 4 ul. Hiacyntowa 69, Lublin), w 1 placówce przedszkolnej wykonano nakaz zapewnienia ogrodzenia placu przedszkolnego w dobrym stanie technicznym (Przedszkole Nr 69 ul. Dziewanny 19, Lublin). Kontynuowane są 2 postępowania z 2014r.

odnośnie zapewnienia równej nawierzchni alejek na placach zabaw i tarasów przy budynkach w Przedszkolu Nr 70 u. Smyczkowa 2, Lublin i Przedszkolu Nr 48 ul. Leonarda 15, Lublin.

Piaskownice w placówkach oświatowych posiadają zabezpieczenie przed dostępem zwierząt i zanieczyszczeniem odchodami zwierzęcymi. Najczęściej stosowane są plandeki wodoodporne brezentowe bądź pokrywy zamykane z klapą plastikowa lub drewniana. Piach w piaskownicach jest wymieniany corocznie po okresie zimowym, przed rozpoczęciem sezonu użytkowania, dyrektorzy posiadają faktury zakupu piachu lub inny dokument potwierdzający jego wymianę.

Większość kontrolowanych placówek posiada place rekreacyjne wyposażone w nowe urządzenia, posiadające certyfikaty, w dobrym stanie technicznym. Przedszkola nieposiadające placów zabaw (w większości placówki niepubliczne) korzystają z placów zabaw ogólnodostępnych, zarządzanych przez właścicieli nieruchomości (na podstawie umowy ze spółdzielniami mieszkaniowymi lub wspólnotami). Podczas kontroli zauważa się coraz większą dbałość osób zarządzających placówkami o właściwą ochronę powyższych miejsc.

W roku 2016 wpłynęła 1 interwencja dotycząca obecności gryzonia (szczura) na posesji placówki oświatowo-wychowawczej na terenie miasta Lublin (Szkoła Podstawowa Nr 4 ul. Hiacyntowa 69, Lublin). W trakcie kontroli nie stwierdzono obecności szkodnika ani śladów jego bytowania. Dyrekcja szkoły systematycznie prowadzi działania mające na celu zapobieganie wystąpieniu gryzoni na terenie placówki. Rutynowa inspekcja przeprowadzona przez pracownika firmy deratyzacyjnej nie wykazała obecności szczurów. W trakcie kontroli pomieszczenia szkoły oraz otoczenie budynku – boiska i plac zabaw były utrzymane w czystości i porządku.

W odniesieniu do placówek zlokalizowanych na terenie miasta Lublin w 2016r. nie wydawano decyzji administracyjnych dotyczących poprawy stanu technicznego wyposażenia na placach rekreacyjnych, z których korzystają dzieci.

Placówki na terenie miasta Lublin, w których występują pomieszczenia – sale zajęć usytuowane poniżej poziomu terenu:

- 1) Szkoła Nr 6 ul. Czwartaków 11, Lublin – szkoła korzysta z 2 pomieszczeń świetlicowych, o pow. 67m² i 47m², pomieszczenia do gimnastyki korekcyjnej o pow. 49m², wys. 2,5m usytuowanych 1,35m poniżej terenu przyległego do budynku i salki gimnastycznej, o pow. 40m² usytuowanej 2,70m poniżej terenu przyległego do budynku. W w/w pomieszczeniach zapewniono oświetlenie jarzeniowe spełniające wymagania PN, zabezpieczono grzejniki c.o. osłonami ochraniającymi od bezpośredniego kontaktu z elementem grzejnym

w pomieszczeniu świetlicowym i sali gimnastyki korekcyjnej, zapewniono właściwą wentylację w pomieszczeniu do gimnastyki korekcyjnej spełniającej wymagania PN.

- 2) Prywatne Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcące im. Królowej Jadwigi ul. Długosza 8a, Lublin – placówka korzysta z 3 pomieszczeń dydaktycznych usytuowanych na niskim parterze, zlokalizowanych 1,1 m poniżej poziomu terenu przyległego do budynku: klasopracowni fizykochemicznej o pow. 50m², klasopracowni biologicznej o pow. 26m² oraz auli o pow. 100m². Wysokość pomieszczeń wynosi 2,8m², zapewniono wentylację grawitacyjną z wyłączeniem pracowni fizyko-chemicznej posiadającej tylko mechaniczny wyciąg miejscowy stanowiskowy. Budynek został wybudowany w 1929r., ww. pomieszczenia zagłębione od początku były wykorzystywane na cele dydaktyczne.
- 3) Szkoła Podstawowa Nr 7 im. ks. J. Twardowskiego ul. Plażowa 9, Lublin – szkoła korzysta z 2 sal (Nr 49 i Nr 50) o wysokości 3m usytuowanych w podpiwniczeniu budynku, zagłębionych 1,4m w stosunku do otaczającego terenu. Sale posiadają po 3 okna o wymiarach 2x1,4m, wyniki pomiarów natężenia oświetlenia elektrycznego zgodne z Polska Normą. W salach zapewniono wentylacje grawitacyjną. Z projektu technicznego sporządzonego przez Wojewódzkie Biuro Projektów w Lublinie, zatwierdzonego do realizacji w 1961r. przez Dyрекcję Budowy Osiedli Robotniczych wynika, że pomieszczenia zaprojektowano z przeznaczeniem na sale zajęć praktycznych.
- 4) Szkoła Podstawowa Nr 38 im. im. Henryka Sienkiewicza, ul. Pana Wołodyjowskiego 13, Lublin – placówka korzysta z 3 pomieszczeń zlokalizowanych w podpiwniczeniu – sali zajęć ruchowych Nr 43, sali zabaw Nr 44 i sali gimnastyki korekcyjnej Nr 45. Pomieszczenia z oknami, parapety znajdują się na poziomie otaczającego terenu. Sala Nr 43 zagłębiona 1,34 m poniżej poziomu terenu przyległego do budynku, sale Nr 44 i Nr 45, 1,8m poniżej terenu urządzonego wokół budynku. W pomieszczeniach brak wentylacji, w oknach zamontowano nawiewniki. Grzejniki centralnego ogrzewania typu płytowego bez osłon, umieszczone na ścianach pod oknami. Brak pomiarów natężenia oświetlenia dla ww. pomieszczeń. Pomieszczenia wykorzystywane obecnie jako sala zajęć ruchowych Nr 43, sala zabaw Nr 44 i sala gimnastyki korekcyjnej Nr 45 w Inwentaryzacji budowlanej z listopada 2004r. sporządzonej na zlecenie Urzędu Miasta Lublin opisane jako magazyny. Placówka nie przedstawiła dokumentu na podstawie którego dokonano zmiany sposobu użytkowania pomieszczeń magazynowych na pomieszczenia dydaktyczne. Brak zgody Lubelskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Lublinie na korzystanie z pomieszczeń usytuowanych poniżej poziomu terenu urządzonego przy

budynku. Zostanie wszczęte postępowanie administracyjne w celu wyłączenia ww. pomieszczeń z użytkowania.

- 5) Zespół Szkół Nr 7 w Lublinie ul. Roztocze 7, Lublin - w placówce włączono do użytkowania do celów dydaktycznych 3 pomieszczenia zagłębione w stosunku do otaczającego terenu: salę lekcyjną Nr 33 i salę świetlicową nr 4 mieszczące się w segmencie Zespołu Dzieci Młodszych, wybudowanym w roku 1996 oraz salę Nr 214 zlokalizowaną w podpiwniczeniu segmentu Gimnazjum, wybudowanym w roku 2006.

Sala lekcyjna Nr 33 i sala świetlicowa Nr 4 zostały włączone do użytkowania jako pomieszczenia dydaktyczne w roku 1998r., wydzielone z pomieszczenia przeznaczonego pierwotnie na harcówkę. Podczas kontroli przedstawiono do wglądu pojedyncze kartki – rysunki techniczne z rzutem pomieszczeń bez nazwy, daty dokumentu i podpisów osób je sporządzających.

Pomieszczenie Sali lekcyjnej Nr 33 zlokalizowane na niskim parterze jest zagłębione w stosunku do otaczającego terenu na głębokość 0,86m. Powierzchnia sali wynosi 19,8m². Wysokość pomieszczenia wynosi 2,35m. W sali zapewniona jest wentylacja grawitacyjna oraz w oknie zamontowano nawiewnik. W pomieszczeniu znajduje się jeden otwór okienny z 2 szybami o wymiarach 66 cm x 91 cm. Stosunek powierzchni okien do powierzchni podłogi wynosi 1:16. Brak pomiarów natężenia oświetlenia dla sali. Brak osłon na grzejnikach centralnego ogrzewania ochraniających przed bezpośrednim kontaktem z elementem grzejnym.

Pomieszczenie sali świetlicowej nr 4 zlokalizowane na niskim parterze jest zagłębione w stosunku do otaczającego terenu na głębokość 0,86m. Pomieszczenie o powierzchni 39,7m². Wysokość pomieszczenia wynosi 2,35m. W sali zapewniona jest wentylacja grawitacyjna oraz w oknach zamontowano nawiewniki. Pomieszczenie posiada trzy otwory okienne z 6 szybami o wymiarach 66 cm x 91 cm. Stosunek powierzchni okien do powierzchni podłogi wynosi 1:11. Brak pomiarów natężenia oświetlenia dla sali. Brak osłon na grzejnikach centralnego ogrzewania ochraniających przed bezpośrednim kontaktem z elementem grzejnym.

Sala Nr 214 została włączona do użytkowania jako pomieszczenie dydaktyczne w roku 2008r. i jest wykorzystywana jako pracownia komputerowa przeznaczona dla uczniów klas I-III Szkoły Podstawowej. Poziom podłogi sali jest położony 2,65m poniżej terenu urządzonego przy budynku. Sala składa się z dwóch przechodnich pomieszczeń o powierzchniach 36,7 m² i 36,6 m². Pomiary powierzchni pomieszczeń na podstawie Projektu budowlano – Wykonawczego segmentu dydaktycznego – Gimnazjum przy Szkole

Podstawowej Nr 50 20-722 Lublin, ul. Roztocze 14. Projekt sporządzony w marcu 2005r. Zgodnie z projektem ww. pomieszczenia przeznaczone na magazyny. Wysokość pomieszczeń wynosi 2,60 m, każde z pomieszczeń posiada dwa otwory okienne z 4 szybami o wymiarach 36 cm x 67 cm. Stosunek powierzchni okien do powierzchni podłogi wynosi 1:38. Pomiary natężenia oświetlenia dla sali wynoszą 155 (lx) i wskazują na niedoświetlenie. W sali zapewniona jest wentylacja grawitacyjna oraz w oknach zamontowano nawiewniki. Szkoła nie posiada dokumentu, na podstawie którego nastąpiła zmiana sposobu użytkowania ww. pomieszczeń jako sal dydaktycznych i pomieszczenia świetlicowego. Brak zgody Lubelskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Lublinie na korzystanie z pomieszczeń usytuowanych poniżej poziomu terenu urządzonego przy budynku. W 2016r. wydano decyzję zakazującą użytkowania sali lekcyjnej Nr 33 zagłębionej w stosunku do otaczającego terenu na głębokość 0,86 m o wysokości 2,35 m, sali świetlicowej Nr 4 zagłębionej w stosunku do otaczającego terenu na głębokość 0,86 m o wysokości 2,35 m, sali Nr 214 (pracowni komputerowej), w której poziom podłogi jest 2,65m poniżej terenu urządzonego przy budynku a wysokość sali wynosi 2,60 m w terminie od dnia 01.09.2017r.

Dożywianie dzieci i młodzieży w szkołach

W skontrolowanych 59 placówkach szkolnych najczęstszą formą dożywiania uczniów proponowaną przez szkołę jest możliwość korzystania z obiadów dwudaniowych. W 7 placówkach (5 szkołach podstawowych, 1 zespole szkół, 1 szkole ponadgimnazjalnej) ze skontrolowanych na terenie miasta Lublin stwierdzono możliwość skorzystania ze śniadań i podwieczorków. Ze śniadań korzystało 342 uczniów, natomiast z podwieczorków 231 uczniów (w tym 17 uczniów korzystało ze śniadań i podwieczorków dofinansowywanych).

Ciepłe posiłki (obiady dwudaniowe) zapewniono w skontrolowanych:

- 30 szkołach podstawowych – z wyżywienia korzystało 10 891 uczniów (w tym 1 354 dofinansowanych przez ośrodki pomocy rodzinie oraz inne podmioty np. radę rodziców w szkole, prywatne osoby lub organizacje).
- 10 gimnazjach – z wyżywienia korzystało 706 uczniów (w tym 194 dofinansowanych),
- 9 zespołach szkół – obiady dwudaniowe zapewniono dla 2 378 uczniów (w tym 132 dofinansowanych).
- 1 szkole policealnej – z obiadów korzysta 101 uczniów, 3 posiłki są dofinansowane.

Łącznie w 50 szkołach na terenie Lublina z obiadów korzysta 14 076 uczniów, z czego 1 683 są dofinansowywane.

Wypoczynek dzieci i młodzieży

W 2016r. nadzorem objęto łącznie 33 placówki wypoczynku zimowego i letniego na terenie miasta Lublin, z których korzystało 1 302 dzieci i młodzieży.

Wypoczynek zimowy

W ramach nadzoru nad wypoczynkiem zimowym w 2016r. przeprowadzono kontrole w 11 placówkach organizujących wypoczynek w formie półzimowisk. Z wypoczynku zimowego w miejscu zamieszkania skorzystało 424 dzieci i młodzieży. W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono zapewnienie właściwych warunków sanitarno-higienicznych.

Wypoczynek letni

Na terenie miasta Lublin skontrolowano 22 placówki wypoczynku letniego w miejscu zamieszkania. Wypoczynek był organizowany w formie półkolonii na bazie obiektów objętych całorocznym nadzorem (szkół podstawowych, międzyszkolnego ośrodka sportowego, domu studenta) oraz w sali zabaw w galerii handlowej. Z tej formy wypoczynku skorzystało 878 dzieci i młodzieży. Przeprowadzono 22 kontrole, w trakcie, których w 20 przypadkach stwierdzono zapewnienie właściwych warunków sanitarno-higienicznych, 2 półkolonie zorganizowane w sali zabaw w galerii handlowej nie spełniały warunków w zakresie wymagań bezpieczeństwa i higieny pobytu uczestników. O nieprawidłowościach dwukrotnie poinformowano na piśmie Kuratora Oświaty w Lublinie oraz Lubelskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Lublinie.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 marca 2016r. w sprawie wypoczynku dzieci i młodzieży (Dz. U. z 2016 r., poz. 452) informacje o organizatorach wypoczynku i placówkach, w których będzie organizowany uzyskiwane są z bazy danych prowadzonej przez Kuratorium Oświaty w Lublinie. Wszystkie placówki wypoczynku skontrolowane na terenie miasta Lublin były zgłoszone do tej bazy.

X. DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE OŚWIATY ZDROWOTNEJ I PROMOCJI ZDROWIA

Zadania z zakresu oświaty i promocji zdrowia są realizowane przez różnorodne formy. Jednym z głównych przedsięwzięć jest koordynowanie wdrażania i realizacji programów edukacyjnych i profilaktycznych, skierowanych do dzieci, młodzieży, środowisk szkolnych oraz lokalnych.

W 2016 roku zorganizowano 3 szkolenia dla szkolnych realizatorów programów profilaktycznych. Dotyczyły one programów „ARS, czyli jak dbać o miłość”, „Czyste powietrze wokół nas” oraz „Trzymaj Formę”. Łącznie przeszkolono 74 koordynatorów z placówek miasta Lublina. Na szkoleniach przekazywano informacje dotyczące przede wszystkim założeń programowych, celów i metod realizacji programów oraz zagadnień z obszaru tematycznego objętego programem, które prezentowane były przez specjalistów z danych dziedzin.

Realizowane programy i ich zasięg na terenie miasta Lublina.

„Moje dziecko idzie do szkoły” – program był realizowany w 25 placówkach, objął 2292 uczniów edukacji wczesnoszkolnej, dzieci z oddziałów przedszkolnych oraz ich rodziców. Zasadniczym celem programu jest podniesienie poziomu wiedzy rodziców dzieci w wieku wczesnoszkolnym na temat wybranych elementów zdrowego stylu życia, ich roli w kształtowaniu prawidłowych nawyków prozdrowotnych u dzieci oraz przekonanie rodziców o skuteczności podejmowania działań profilaktycznych zarówno w domu, jak i w środowisku szkolnym.

„ARS, czyli jak dbać o miłość” - realizowany w ramach projektu „Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych”. Jego celem jest dotarcie z przekazem edukacyjnym do młodzieży ze szkół ponadgimnazjalnych i ograniczenie skutków zdrowotnych używania substancji psychoaktywnych (alkoholu, tytoniu oraz narkotyków). W I połowie 2016 roku zrealizowana została III edycja programu, objęła ona 1064 odbiorców w 25 placówkach w Lublinie.

„Czyste powietrze wokół nas” - program przedszkolnej edukacji antytytoniowej dla dzieci w wieku 5-6 lat oraz ich rodziców. Jego celem jest ochrona dzieci przed szkodliwym wpływem dymu tytoniowego poprzez wykształcenie u nich świadomej postawy ochrony własnego zdrowia w sytuacjach, gdy przebywają w towarzystwie osób palących. Program zakłada również edukację antytytoniową rodziców. Objęto nim 1208 odbiorców z 35 placówek publicznych i niepublicznych na terenie Lublina.

„Trzymaj Formę” – program zapobiegania otyłości i nadwadze, kształtujący nawyki prozdrowotne wśród młodzieży szkolnej i jej rodzin poprzez promocję aktywnego stylu życia i odpowiednio zbilansowanej diety. W bieżącej edycji programu udział wzięło 18 szkół podstawowych i gimnazjalnych, uczestniczyło w nim 2656 uczniów i rodziców.

„Wybierz Życie Pierwszy Krok” – program profilaktyki raka szyjki macicy był realizowany w 8 szkołach ponadgimnazjalnych w Lublinie, objął swoim zasięgiem 1208 uczniów.

„Jedź z głową” program realizowany wspólnie z Miastem Lublin w ramach, którego zorganizowano dwa konkursy plastyczne dla przedszkolaków oraz uczniów szkół podstawowych, w których łącznie wzięło udział 700 dzieci. Rozpisano również konkurs dla pracowników placówek oświatowych na najlepszy jadłospis dekadowy, w który udział wzięło 10 placówek. W ramach realizacji programu 165 osób uczestniczyło w szkoleniu na temat „Opracowania jadłospisu szkolnego”. W PSSE w Lublinie z własnych środków opracowano i wydrukowano ulotkę informacyjną na temat zasad zdrowego odżywiania na potrzeby realizacji programu. Ogółem w programie w 2016r. wzięło udział 4155 osób.

W ramach monitoringu interwencji programowych przeprowadzono 52 wizytacje działalności oświatowo - zdrowotnej i promocji zdrowia w placówkach na terenie Lublina.

Od września 2016 przedszkola i szkoły na terenie miasta Lublin przystąpiły do realizacji kolejnych edycji programów: „Moje dziecko idzie do szkoły”, „Czyste powietrze wokół nas”, „Trzymaj Formę”, „Wybierz Życie Pierwszy Krok”, „ARS, czyli jak dbać o miłość” oraz do realizacji pierwszej edycji nowego Programu edukacji antytytoniowej dla klas IV szkoły podstawowej „Bieg Po Zdrowie”. W związku ze startem kolejnych edycji programów zorganizowano 2 szkolenia dla koordynatorów, w których udział wzięło 57 osób. Ponadto udzielono 7 instruktarzy indywidualnych dla koordynatorów szkolnych.

Działalność edukacyjna Oddziału OZiPZ obejmowała również zorganizowanie cyklu 7 szkoleń na temat: „Profilaktyka zakażeń oraz wymagania sanitarne dla zakładów żywnościowo-żywnościowych ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień dezynfekcji i sterylizacji”. Łącznie przeszkolono 135 osób zawodowo związanych z gastronomią, sprzedażą produktów spożywczych, produkcją garmazeryjną oraz pracowników kuchni ze szkół, przedszkoli, żłobków oraz domów pomocy społecznej.

W ramach realizacji programów edukacyjnych oraz we współpracy z placówkami oświatowo – wychowawczymi pracownicy oddziału prowadzą szereg działań związanych z profilaktyką zdrowego żywienia. Najczęściej realizowaną formą są pogadanki oraz wykłady dla dzieci, młodzieży, rodziców oraz koordynatorów programów profilaktycznych.

W ramach obchodów Światowego Dnia Zdrowia, przebiegającego w tym roku pod hasłem „Pokonaj cukrzycę”, znalazł się panel poświęcony profilaktyce cukrzycy podczas

szkolenia dla koordynatorów programu edukacyjnego „Trzymaj formę!”. Pani Anna Wiącek – edukator diabetologiczny z Instytutu Medycyny Wsi w Lublinie zaprezentowała wykład pt. „Cukrzyca – choroba cywilizacyjna XXI wieku”. W treści wykładu najwięcej miejsca zostało poświęcone profilaktyce cukrzycy wśród dzieci i młodzieży szkolnej. W szkoleniu uczestniczyło 41 osób. We współpracy z IFMSA – Stowarzyszeniem Studentów Medycyny Uniwersytetu Medycznego zorganizowano punkt konsultacyjny dla mieszkańców Lublina na terenie galerii Tarasy Zamkowe w Lublinie.

Z okazji Dnia Kobiet 6 marca 2016 prowadzono edukację w zakresie profilaktyki chorób kobiecych podczas Miasteczka Zdrowia i Urody, zorganizowanego przez Urząd Miasta Lublin. Z porad i konsultacji w punkcie PSSE skorzystało wówczas ok. 150 osób, głównie kobiet. Kontynuowano współpracę z Wojewódzkim Ośrodkiem Koordynującym Populacyjny Program Wczesnego Wykrywania Raka Piersi w Centrum Onkologii Ziemi Lubelskiej, promując wspólnie założenia Europejskiego Kodeksu Walki z Rakiem.

Jednym z głównych obszarów podejmowanych działań jest edukacja w zakresie szkodliwości palenia tytoniu oraz upowszechnienie wiedzy o obowiązujących regulacjach w zakresie miejsc wolnych od dymu tytoniowego wynikających z Ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych z 9 listopada 1995 r. (Dz. U. z 1996r. Nr 10, poz. 55 z późn. zm.). Popularyzacji idei niepalenia i przestrzegania obowiązków wynikających z ustawy służyły realizowane przez oddział działania akcyjne podejmowane m.in. w związku z obchodami „Światowego Dnia bez Tytoniu, Światowego Dnia Rzucania Palenia”. W ramach obchodów zorganizowano 9 punktów konsultacyjno-diagnostycznych dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych oraz mieszkańców Lublina. W punktach udzielano porad, promowano zasady zdrowego stylu życia, oferowano bezpłatne materiały informacyjne oraz badania profilaktyczne, m.in. pomiar ciśnienia krwi, szczytowego przepływu wydechowego, poziomu tlenu węgla w wydychanym powietrzu.

Podczas akcji prowadzono również prelekcje dotyczące palenia tytoniu pt. „Papieros podstępny zabójca”. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Lublinie objął honorowym patronatem konkurs plastyczny, zorganizowany przez Internat Zespołu Szkół Elektronicznych w Lublinie. Dla wychowanków Bursy Szkół Artystycznych w Lublinie został zrealizowany cykl 4 pogadanek profilaktycznych nt. „Bulimia, anoreksja – zaburzenia odżywiania”, „Substancje psychoaktywne ze szczególnym uwzględnieniem dopalaczy”, „Profilaktyka antytytoniowa ze szczególnym uwzględnieniem e-papierosów”, „Patologie społeczne jako zjawisko XXI wieku”.

Ponadto, we współpracy z oddziałami nadzoru sanitarnego, prowadzony jest comiesięczny monitoring oceny przestrzegania zakazu palenia tytoniu w placówkach nauczania i wychowania, placówkach ochrony zdrowia, zakładach pracy i zakładach gastronomicznych w oparciu o art. 5 ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych z 9 listopada 1995 r. (Dz. U. z 1996r. Nr 10, poz. 55 z późn. zm.). Jego głównym celem jest zobrazowanie problemu łamania zakazu palenia tytoniu w miejscach, w których jest ono ustawowo zakazane, a tym samym ocena znajomości przepisów w/w ustawy.

Ważnym zagadnieniem w prowadzonych działaniach informacyjnych była profilaktyka dopalaczy. W odpowiedzi na zaproszenia placówek oświatowo-wychowawczych pracownicy Oddziału prowadzili spotkania edukacyjne dla młodzieży oraz kadry pedagogicznej. Kierownik Oddziału we współpracy ze Służbą Więzienną zrealizował cykl 4 szkoleń dla funkcjonariuszy Aresztu Śledczego w Lublinie. Uczestniczył również w debacie społecznej na temat bezpieczeństwa i porządku publicznego przedstawiając prezentację multimedialną pt. „Dopalacze to też narkotyki”. Debata zorganizowana była przy współudziale IV Komisariatu Policji w Lublinie oraz Rady Dzielnic LSM. Kierownik oddziału udzielił konsultacji merytorycznej podczas realizacji filmu instruktażowego na temat właściwego zachowania w sytuacjach zagrożenia narkotykami, dopalaczami, substancjami psychoaktywnymi lub alkoholem. Film realizowany był przez Urząd Miasta Lublin w ramach projektu „Bezpieczna szkoła w strefie Schengen” i dedykowany był do emisji w telewizji oraz Internecie. PSSE w Lublinie była współorganizatorem konferencji „Dopalacze – dlaczego są tak niebezpieczne”, która odbyła się 8 listopada i adresowana była do pracowników placówek oświatowych oraz opiekuńczo – wychowawczych.

Prowadzona była również dystrybucja materiałów oświatowych bezpośrednio do zainteresowanych placówek. Ogółem bezpośrednimi działaniami profilaktycznymi dotyczącymi dopalaczy objęto ok. 2050 osób.

W odpowiedzi na bieżącą sytuację epidemiologiczną podejmowane były działania interwencyjne w zakresie profilaktyki wszawicy. Pracownicy uczestniczyli w spotkaniach informacyjnych dla rodziców organizowanych przez lubelskie placówki oświatowo-wychowawcze.

Akcją „Bezpieczny wypoczynek zimowy i letni” objęliśmy ok. 2800 organizatorów i uczestników wypoczynku poprzez działania informacyjne uwzględniające problematykę

chorób zakaźnych, grypy, zatruc pokarmowych, profilaktykę uzależnień, zagadnienia higieny osobistej i szereg innych w zależności od bieżących potrzeb.

Dzięki współpracy z mediami lokalnymi prowadzono działania informacyjne związane z bieżącą sytuacją epidemiologiczną – podejmowano tematykę używania substancji psychoaktywnych, w tym alkoholu, dopalaczy i tytoniu, zagrożeń wypoczynku zimowego i letniego, chorób zakaźnych, szczepień ochronnych, profilaktyki HIV/AIDS. Odbiorcami przekazów medialnych było ok. 100 000 osób.

W porównaniu do roku 2015 należy zauważyć wzrost zainteresowania uczestnictwem placówek oświatowych w realizacji programów profilaktycznych takich jak „Czyste powietrze wokół nas” oraz „Trzymaj Formę!”

Wnioski

1. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej ulega sukcesywnej poprawie za sprawą sprawowanego nadzoru sanitarnego, jak również w wyniku niewymuszonych inwestycji realizowanych przez właścicieli zakładów – głównie są to okresowe remonty i wymiana wyposażenia.
2. W dalszym ciągu obiektami użyteczności publicznej o najniższym standardzie, które wymagają ciągłych napraw i modernizacji są szalety miejskie zlokalizowane w obrębie targowisk przy ul. Ruskiej, ul. Kresowej, ul. Wileńskiej i ul. Unii Lubelskiej oraz dworzec autobusowy przy Al. Tysiąclecia. Powyższy stan wynika z wieloletniego braku inwestycji podnoszących standard oferowanych usług w tych obiektach.
3. Stan sanitarny zakładów branży spożywczej oraz jakość zdrowotna żywności produkowanej i wprowadzanej do obrotu ulega z roku na rok stałej poprawie.
4. Jakość sposobu żywienia w zakładach żywienia zbiorowego typu zamkniętego jest w dalszym ciągu niezadawalająca, niemniej jednak ulega stopniowej poprawie. Po przeprowadzonych ocenach sposobu żywienia w szpitalach przekazywano Dyrektorom uwagi i wytyczne mające za zadanie poprawę jakości żywienia pacjentów.
5. Dużej poprawie ulega sposób i jakość żywienia dzieci w placówkach oświatowych.
6. Systematycznie zwiększa się liczba żłobków, klubów malucha i przedszkoli niepublicznych, a nowo powstające placówki zapewniają wysoki standard w zakresie bezpieczeństwa i higieny.
7. Warunki sanitarno-higieniczne w starszych placówkach oświatowo-wychowawczych ulegają systematycznej poprawie.

8. W dalszym ciągu istnieją budynki nie spełniające warunków do prawidłowego funkcjonowania zakładów nauczania i wychowania. Są to szkoły, które:
- nie posiadają właściwego, zgodnego z Polską Normą natężenia oświetlenia elektrycznego,
 - nie posiadają wystarczającej bazy do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego.
 - wykorzystują pomieszczenia zlokalizowane w zagłębieniu w celu prowadzenia zajęć dydaktycznych i opiekuńczo-wychowawczych.
9. Najbardziej popularną formą zorganizowanego wypoczynku są półkolonie.
10. W wyniku podjętych działań poprawiono warunki pracy 170 pracownikom pracującym w warunkach przekroczenia normatywów higienicznych (czynników fizycznych, chemicznych, pyłów).
11. W 2016 roku wydano 16 decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej. Najczęściej stwierdzanymi jednostkami chorobowymi były:
- przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15lat - 7
 - pylice płuc - 5

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny
w Lublinie

Beata Koss